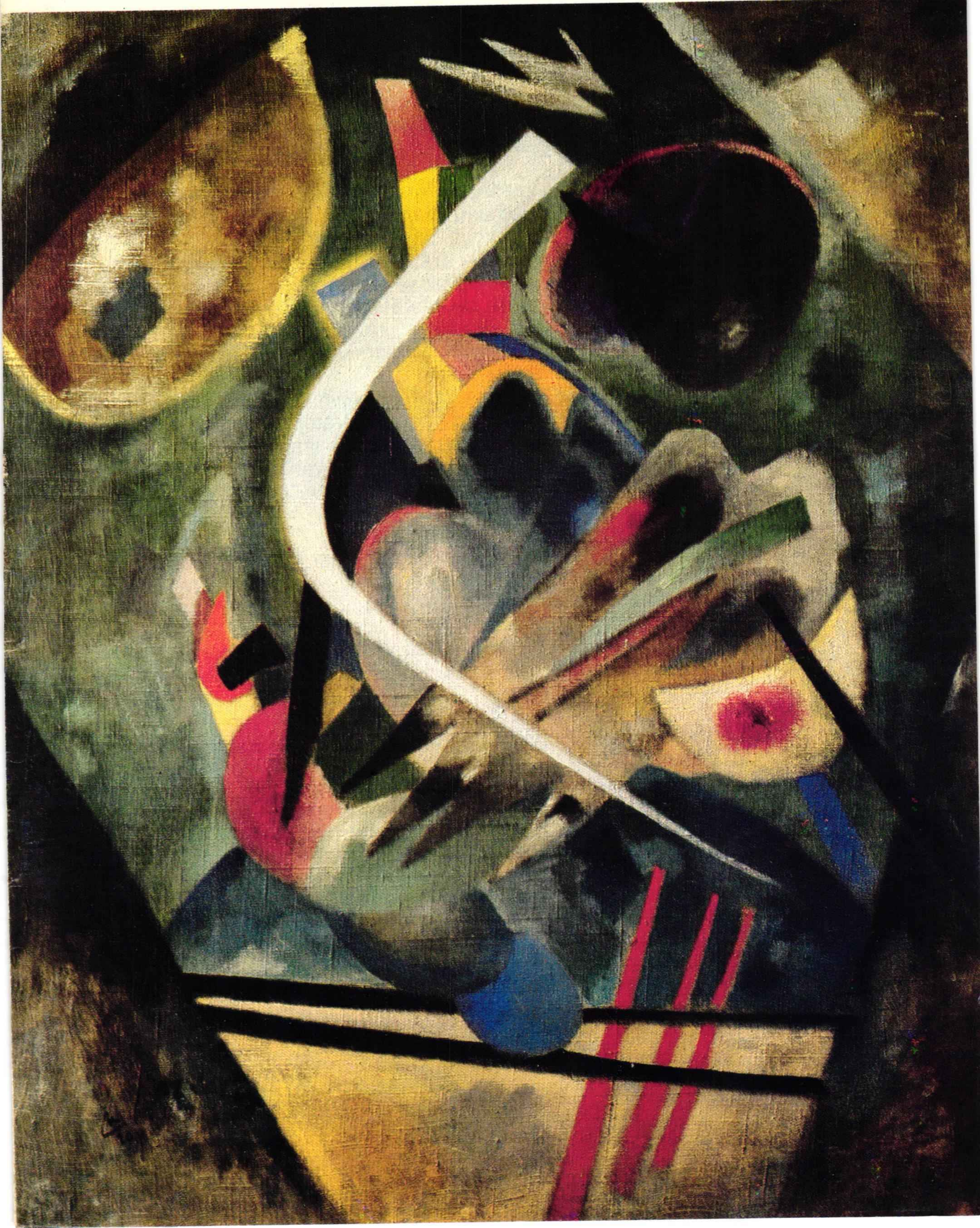
DEVRİM

AYLIK SOSYALİST DERGİ

OCAK
12
1993



SOSYALİZM TEK KURTULUŞTUR

Türkiye devrimini kurma görevi, kendisine bahşedilmiş bir misyondan değil, mevcut üretim ilişkileri ve yaşam biçimlerini temelli bir değişime uğratma zorunluluğundan kaynaklanıyor.

Yeryüzünün burjuvazi tarafından fütursuzca yağmalandığı, savaşların, işgallerin, hukuki ve siyasi yaptırımların, her alanda sömürü ve hiyerarşik baskının yoğunlukla yaşandığı bir tarihin insanları olarak, tekil ya da toplu tüm yaşamsal özgürlük istençlerimiz bizi tarihi değiştirme zorunluluğu etrafında birleştiriyor.

Bu genel hareket noktasının politik-örgütsel ve ideolojik ifadeleri, devrimci yöntem ve eylem felsefesi komünizan yürüyüşümüzün kendine özgü sorun ve açılım dinamiklerinin kavranmasını gerektiriyor.

Devrim, bu kavrayışı zenginleştirme pratiği için; dahası, bunun bireştirilmesi için tüm ilke ve anlayışı ile doğru bir yerde durduğunun bilincinde.

Birlik anlayış ve pratikleri de böyle bir kavrayışla, sıçramalar yapmanın önemli çıkış noktalarından olabilir. İkircimsiz savunulan bu anlayış. yaşamın ve tek tek öznel varoluşların ortak bir karekterde bütünleşmesi ile de sanıldığından daha çok yol katedilecektir.

Ortaklaşacak süreçler Türk solunun müküs talihini de değiştirecektir. Sol örgüt ve partilerin programları aşamalı devrim stratejisi üzerene temellenmiştir.Eklektizm, tümünde hakimdir. Aralarındaki inanılmaz yakınlığa rağmen, kendini rasyonalleştirme, soyut-modelist yaklaşımlar aynılıklarındır. Bugün Türk solu program sorununda bu özgün "disiplini bozmuş" değildir.

***

Küba 34 yıldır yaşıyor. Yeryüzündeki bu ay parçası direniyor.Biz, sosyalizm mücadelesi altında büyüyenlerle beraberiz, direnek, kazanarak veya kaybederek...ama büyüyenleri destekliyoruz. Desteğimizle büyüsün istiyoruz. Enternasyonalizm, ikameci, kuyrukçu, tabiyetçi bir tarzla ele alınamaz. Biz Küba'ya yaşasın diyoruz. Küba yaşasın şiarının temel gerçeği, o'nun direnmesdir. Haklı bir dava için savaşan bir halk yenildi sanıldığı zamanda bile kazanacaktır.

***

Emperyalist işgaller çeşitli biçimler altında sürüyor. BM, emperyalistlerin başını çektiği kapitalist devletler örgütüdür. En son Somali'ye ABD müdahelesi bunun en çarpıcı örneğidir.

T.C'nin Somali'ye asker göndermesi, onun soyunduğu roller açısından da önemli bir gösterge sayılmalı. Bu kararı kimler aldı? Zonguldak barikatını kuranlar, radyasyon cinayetlerini işleyenler, Kürt halkını kıranlar. Şimdi gölgelerini aç insanların üzerine düşürüyorlar.

İşçi sınıfı mücadelesi 93'te yeni olmayan ama yinelenecek, bir öncesini hep aşan nitelikte eylem ve tepkilere doğru yoğunlaşıyor. Yıllardır, alay edercesine, yasal, siyasal, polisiye terörle yönetmeye çalışan burjuvazi daha da saldırganlaşacaktır.

İşçi sınıfı küçük bir talabini bile en geniş çerçevede sınıf bilinciyle sokağa taşınmak zorundadır. Sınıf hareketinin bugününde temel sorun, sınıfın çemberi parçalamasıdır.

Sosyalizm tek kurtuluştur.

YAZI KURULU

DEVRİM OCAK 12 1993
AYLIK SOSYALİST DERGİ



ETKİ Yayınevi Adına:
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Mesut HASTÜRK

Yönetim Yeri:
Gençtürk Cad. Çukurçeşme Sk.
No. 18 Kat 2 Laleli / İstanbul
Telefon ve Faks: 522 56 29

Ankara Temsilciliği:
Ambarlar Cad.İlkiz sokak. 7/10
Sıhhıye/Ankara Tel: 2311884

Gaziantep Temsilciliği:
Ahmet ÇALDIRAN
Mütercim Asım Cad.Körükcü sk.
Bay Hilmi Geçidi No: 3 Gaziantep
Tel: 203524

Avrupa Temsilciliği:
Yüksel ER
Bilser str. 24a 2000 Hamburg 60
Almanya Tel : 040 511 7632

Kapak: Kandinsky
Dizgi : ETKİ
Baskı : AYDINLAR Matbaası

Abone Koşulları
1.Yıllık : 120.000TL. 70 DM. 150 FF
6. Aylık: 60.000TL. 35 DM. 75 FF

Hesap Numaraları:
Mesut HASTÜRK
İş Bankası Cağaloğlu Şb. / İst.
370961

Posta Çek No : **666257**
Sirkeci / İstanbul

DEVRİM'DE BU AY

"Ocak'ta"

"Işık...daha çok ışık!"
Shakespare

Ululara sığınılarak yapılan ululamalar artık kimsenin gözünü nur ışığına boğmuyor, bu tarz; insanları "inanç" sınavına sokmaya yetmiyor. "İnanç" sınavının doğruluğu bir yana, kendini rasyonelleştirmenin öznel ve nesnel şartları da tartışmalıdır.

Sonuçta; ululara ve fetişlere sığınılarak yapılan basınçlar; tıkanmanın kanıtı olurken; geleneksel sol politik örgüt ve ideoloji paradigmasının yarattığı "basınç odaları" sünger avcılarını iyileştiremiyor.

Tarihsel tasfiye döneminin bir boyutu da bu "saf"laşma teorisinde yatıyor. Mekanik, eklektik, totalist ve idealist nosyonlar bu kabuğun zar katmanlarını oluşturuyor. Söylem ve kavram terörü bunu kolaylaştırıyor.

Artık, kimsenin ululara sığınamayacağını, klasikler deyince hazretler tarihinin anlaşılamayacağı bir açılım, yeni ve yeniden'in eşiğindeyiz.

Böyle bir dönemde, yenilenerek ve koparak çıkışın yolunu zorlamak: Kendini amaçlamayan, dürüst, kavrayış ve yöntem zenginliği olan, gerçekçi ve bu anlamlara içerilmek üzere yeni üretilen bir eylem ve söylem düzeneği oluşturan çabalar önümüzde iş olarak duruyor.

Birliktelikten anlaşılması gereken bu yoğunlaşma ile devrimsel süreci örme işinin birleştirilmedir. Yoksa kimlik, isim, cisim ihtiyaçlarına yanıt verilmesi değil.

Bu amaçla bütünleşmeler heyecan ve umut vericidir. Çoşkumuz ve inancımız kadar ortak gücümüzü ve işlevimizi de arttıracaktır.

Muhatabımız; tarih-toplum ve sınıf mücadelesidir. Bu temelin yerine geçmeye kalkanların, dar siyasal oluşum yaratmaları ve bunu meşru kılmak için ululara ve fetişlere sığınmaları, bütün kavramları indirgeyerek pozitivizm ve idealizmle örülü inançları ideoloji olarak sunmaları büyük bir yanlıştır.

Yeniden sözcüğünü, hep yeni kavramı içerecek yeni'yi de, yeniden'i içerecek biçimde kullanıyoruz. Bu paradoks iyi kavranmalıdır.

Devrimlerin çoğunun evrimleşmesi yeni devrimlere yönelişin nesnel zorunluluklarını görmeyi engellemez.

Sevgiyle...

Mesut Hastürk

Fabrikalar ve sokaklar yeni bir bahara çağırıyor

Türkiye tekelci sermayesi, dışa açılma, ekonomik sorunlarını çözme ve ucuz işgücü cennetini kaybetmemek için tüm silahlarını üzerimize çevirmiş bulunuyor.

MESS başkanı "sendikalara geçit yok" diyor. Enflasyonun altındaki ücret önerisinde diretiyor. Hatta daha da ileriye giderek "işçilerden alacaklı oldukları"nı ileri sürüyor.

Hükümet, bütün burjuva hükümetler gibi TÜSİAD'ın görüşleri doğrultusunda bir ücret politikası izliyor. Dayatılan şartlarda sınıfın ve çalışanların susmayı kabul etmesi düşünülemez.

İşten çıkarmalara karşı işyeri işgallerine varan eylemlilikler sürüyor, sermaye saldırısı karşısında bu eylemin sınıf dayanışması düzeyine çıkarılması zorunludur.

İşçiler yeni dönem imzalanan sözleşme farklarını, kamu işletmelerinde çalışanlar düzenli olarak aylıklarını da alamıyorlar.

İşçi sınıfı ve çalışanları zorlu mücadele günleri bekliyor.

Önümüzdeki günler, önce ekonomik çatışmaların ağırlıkta olduğu, giderek siyasallaşan çatışmaları getirecek.

İşçi sınıfı ve çalışanlar burjuvazinin örgütlü ve hazırlıklı duruşu karşısında; örgütlü ve birleşik güce dayanma yerine salt spontane eylemlerle ve birbirinden kopuk direnişlerle mücadeleyi sürdürürlerse, eylemler amacına ulaşamadığı gibi, saman alevi gibi sürmeye de mahkum olur. Kazanımlar kalıcı olmalı, haklar güvenceye alınıncaya kadar mücadele sürmelidir.

Geleceği hesaplamayan, işten atılma risklerini ortadan kaldırmayan, sınıf gücünü pekiştirmeyen bir eylemlilik süreci boşa gitmiş demektir.

İşçi sınıfı ve çalışanlar, bugüne kadar tek bildikleri yol işverenin önünde ağlayıp sızlama, sürekli heyetler gönderme ve işverenlerin insafına sığınma ve kendi için çıkar sağlama politikası izleyen sendika ağalarının bu anlayışlarını aşmalıdırlar.

İşçi sınıfının ve çalışanların eylemleri lokal olmaktan çıkarılmalıdır. Lokal olarak gelişen eylemler sınıfın eylem birliğinin eylem içerisinde kırılmasını da gündeme getirmektedir. Suni olarak yaratılan işkollarında örgütlü işçilerin tüm sınıfı kucaklamayan bir mücadeleyle taleplerini alması, alsa bile pratikte bu kazanımları koruyup daha ileriye götürmesi tek başına imkansızdır.

İşçi eylemlilikleri sosyalistlere ağır görevler yüklemektedir. Kitlelerden habersiz onların adına hareket etmek değil, onlarla birlikte, onların önünde mücadele edilmelidir.

İşçi kitleleri gece gündüz demeden greve hazırlanmalıdır. En iyi koşullarda imzalanan bir toplu sözleşme dahi burjuvazi ile işçi sınıfının kısa bir silahlı ateşkesidir.

İşçi sınıfının ve memurların yükselen eylemlilikleri sermayenin saldırı ve baskı araçlarını üzerinde hissedecektir. Sınıfın ve memurların direnme ve karşı mücadele araç ve olanaklarını çoğaltması; ekonomik ve sendikal mücadele üzerinde sınıf çıkarlarını yükseltmesi gerekir.

İşsizlik çığ gibi büyümektedir. Örgütsüz işçi kitlesi çoğu kez burjuvazinin çalışanlara karşı bir kozu olmuştur. Eylemlilik içerisinde bu kitle saflara kazanılmaya çalışılmalı, onların sorunlarına sahiplenilip propogandalar da bu sorun öncelik taşımalıdır. İş saatlerinin düşürülmesinin bu kitleye yeni iş imkanları sağlayacağı bu propagandalardan biri olabilir.

Eylem evden örgütlenmeye başlayarak arka cephe kavgaya çekilmelidir. Zonguldak, Paşabahçe eylemliliklerinde bu yapılmıştır. Çalışmayan işçi aileleri bir bütün olarak bu kavgada yer almalıdır.

Toplu sözleşme sonrası korkunç bir işçi kıyımının yaşanacağı hesap edilmelidir. İşçi kıyımına karşı örgütlü bir hazırlık işverenlerin keyfi uygulamalarını sınırlayacaktır.

Mutlaka sözleşmelerde her yeni işçinin de yararlanacağı hükmü konmalıdır.

Asgari ücret tesbit komisyonları işçi temsilcisi gözüken sendika ağalarıyla birlikte çalışanları açlığa mahkum etmektedir. Eylemin sınıfı kapsaması için bu sorun öne çıkarılmalı, ucuz işgücü cenneti haline getirilen Türkiye' de işçiler bunun kaderleri olmadığını eylemleriyle aşmalı-dırlar.

Mücadelenin siyasi niteliği iyi anlaşılmalıdır. Burjuvazinin cumhurbaşkanı ILO sözleşmesini veto ediyor. İşçi düş-manları, emekçi düşmanları devlet ve yönetimin her kademesinde örgütlenmiş durumda. Sınıfın örgütsüz, politikasız ve yönsüz eylemleri temelli kazanımlar sağlayamaz. Burjuvazinin siyasi örgütlenmesi işçi sınıfına karşı temel baskı araçlarından biridir. İşçiler, eylemlerinin siyasal sonuçlar doğurmasına gayret etmelidir, bu konudaki baskı ve engeller örgütlü güçle aşılabilir.

Sendika ağalarına karşı mücadele edilmeli, taban insiyatifi sağlanmalıdır.

Burjuvaziden dileyeceğimiz ve beklediğimiz bir merhamet yok ve olamaz da. Onlar hala bizden "Sanayii ayakta tutmak için özellikle fedakarlık bekliyorlar" Bu kez barikatların arkasında yalnız kalmak istemiyorsak daha örgütlü ve birleşik eylemler örgütlemeliyiz. Sokaklar bizim birleşik gücümüzle neler yapabileceğimize şahittir.

Sömürü, baskı ve işkenceden arınmış özgür bir dünya için mücadelede kafa ve kol emekçileri tek yumruk olmalıdırlar.

DEVRİM

Burjuva siyasette üç kural

Burjuvazinin tek egemenlik aracı parlemento değildir
Burjuva egemenliğinin birden çok ayağı bulunuyor. Parlemento bunlardan sadece birisidir ve en önemli ayak, kesinlikle, değildir

Burjuva parlamenter sistemin, Türkiye'de bugünkü işleyişi hiç bir burjuva partisinin dışında kalamayacağı üç kuralı dayatıyor. İlk olarak şunun farkına varmak gerekir; parlamentodaki her parti yönetici olmak zorundadır. Tersinden söylenirse, parlemento gerçek anlamıyla, muhalif partilerin de yer alabileceği bir platform değildir.

Canlı örneği HEP'tir. Yönetici olmayı reddetmiş ve parlementonun dışına atılmıştır. Parlamentoda milletvekili sayısı çok daha az olan partiler-örneğin MÇP- çok daha etkin olabilirken, HEP gibi bir partinin varlığını çok geniş bir kitle, sadece ondan nefret etmek için biliyor.

HEP sadece en çarpıcı örnektir, önemli olan parlementoda ancak yöneten bir parti olarak var olunabileceğidir. Bugün parlementodaki bütün partiler yöneten partidir. İktidarı sınıfsal boyutuyla ele aldığımızda, bütün partiler iktidar partisidir. Hepsi birlikte yönetiyor ve yönetemedikleri ölçüde hepsi birden parçalanıyor.

Bugün parlementodaki bütün partiler yöneten partidir. İktidarı sınıfsal boyutuyla ele aldığımızda bütün partiler iktidar partisidir. Hepsi birlikte yönetiyor ve yönetemedikleri ölçüde hepsi birden parçalanıyor

Burada, hiç bir burjuva partisinin kaçınamayacağı ikinci kural kendisini dayatıyor: Yöneteme ve bölün. Türkiye egemen siyasetinin içinden geçtiği dönemde kaçınamayacağı "yöneteme ve bölün" kuralı kendisini öylesine dayatıyor ki, burjuva parlementer sistem çerçevesindeki dar anlamıyla, iktidar partisi olan SHP bile bu kuraldan bağışık kalamıyor. SHP aynı zamada en çarpıcı örnektir.

İktidar olmayı redd ederek, bu partiden ilk olarak 18 HEP'li milletvekili ayrılıyor. İkinci ve daha çarpıcı bir bölünme ise CHP'nin yeniden açılmasıyla gündeme geliyor. Baykal peşine takılan milletvekilleriyle birlikte, yönetemediği için, SHP'den ayrılıyor. Ama yönetenler safında kalarak ayrıldığı ve yönetebileceği hiç bir prog[illegible]a sahip olmadığı için ilk gündemi CHP içerisindeki tartışmalar oluyor. CHP'de geniş anlamıyla iktidar partisidir ve yönetemediği ölçüde o da bölünmelerden kaçınamayacaktır.

Burjuva siyaset en zengin örnekleri bu kuralın hizmetine sunuluyor. Artık ANAP da yönetemiyor ve yönetemediği ölçüde o da parçalanıyor.

Yılların takunyalısı Mehmet Keçeciler'in "liderliğinde" bir grup milletvekili bu partiden ayrılıyor. Yönetebilecekleri bir programa sahip olmadıkları için onlarında bölündükten sonraki ilk pratik eylemi savrulmak oluyor. Bölünmenin üzerinden iki hafta bile geçmeden Keçeciler, parlementoda "karşılaştığı" Mesut Yılmaz'la "sıcak bir ortamda sohbet ediyor."

Hepsi iktidardadır ve yönetemiyorlar. MÇP parçalanıyor. Sivas Milletvekili Muhsin Yazıcıoğlu ve ekibi "genç bozkurtları" da yanlarına alarak bu partiden ayrılıyor. Ama iktidardadır. Ayrılmaları hiç bir ciddi sonuç doğurmuyor ve kendilerine sığınacak bir çöp bidonu aramakla meşgul kalıyorlar.

Öte yandan, "yöneteme ve bölün" kuralı öylesine kendisini da-

Türkiye burjuvazisinin egemenliğinin bugün için en güçlü iki ayağından birincisi Milli Güvenlik Kurulu, ikincisi ise Kontrgerilladır. İkisinin birbirini tamamlayan bir uyum içerisinde çalıştığını görmek gerekiyor

yatmış durumdadır ki, burjuva politik arasındaki her gelişme ancak yeni bir bölünmeye yol açabileceği ölçüde önemli oluyor. 12 Eylül ile birlikte kapatılan siyasi partilerin yeniden açılış Kongrelerinin hepsi de ya bölünme ya da bölünme girişimlerine sahne oluyor.

DYP'nin bu kuraldan bağışık kalabildiği sanılmamalıdır. Cindoruk'un tavırları ve bu partide yaklaşık 50 milletvekilinden meydana gelen "şahinler" grubunun eleştirileri onun da, doğal sonuçlarına ulaşmamış, bir bölünmeyi yaşadığını gösteriyor.

Burjuva parlementer sistem içerisinde gerçekleştirilen siyasetin, burjuva partilerine bugün dayatmış bulunduğu üçüncü kural ise; "Güçlenmek için solculaş, güç kazandığın ölçüde sağcılaş"tır. Burada kullanıldığı anlamda "sağ" ve "sol" sözcükleri sadece burjuva partileri niteliyor. Bugün burjuva politik arenasında at koşturan bütün partiler güçlenebilmek için sol bir söylem tutturmak zorundadır. Burjuva partiler, sol söylem tutturabildiği ölçüde güç kazanırken, bunu beceremeyenler, sol bir söylemde kendini dayatan kopmalara sahne oluyor.

Türkiye parlementer sisteminin bugünkü işleyişi bu kural için de oldukça zengin örnekler sunuyor. Baykal, SHP'den ayrılırken bu partiyi soldan eleştirmiş, sosyal demokrat olmamakla suçlamıştır. Sol söylemine rağmen siyasal yaklaşımının temelinde ANAP ile uyumlu çalışabilecek bir parti arayışı vardır.

Demirel, daha çok oy almak anlamında, güç kazanabilmek için önceki konumuna göre sol bir söylem oluşturmuş ve amacına ulaşmıştır. Burjuva yasallığı ve parlementer sistem çerçevesindeki anlamıyla, iktidara gelmek için oluşturduğu sol söylem amacına ulaşınca, uyguladığı politikalar sol söylem öncesi savunduklarından daha sağ politikalar olmuştur.

En çarpıcı örneğini ise Özal sunmaktadır. Özal bir yandan yönetme işlevini bulunduğu konumdan yürütmeye, bir yandan da yönetebilmek için "yeni politikalar" oluşturmaya çalışırken, "soldan konuş sağdan yönet" kuralının aynı anda nasıl işleyebileceğinin örneğini sergiliyor. Daha önce "köylü Akbulut"a karşı "Avrupai Yılmaz'ı, yeraltı yöntemleriyle, destekleyip Genel Başkan yapmıştı. Şimdi Yılmaz'ın karşısına çıkaracak Keçeciler'den başkasını bulamadı. Ama Keçeciler sahip olduğu imajla hiç de sol değildi; gereken yapıldı. Takunyalı Keçeciler, kopuşun doğası gereği, eski konumuna göre "solculaşarak" "liberal" oldu. Bu arada "İşçi sağlığı ve İş Güvencesi"ne ilişkin İLO sözleşmesini veto eden Özal aynı anda, solcu aydınlarla yeni bir oluşumu tartışmaya başladı. Asáf Savaş Akad ile görüşmüş, Hikmek Özdemir ile de görüşmek üzeredir. Özal'ın "yeni bir atılım programı" için görüşme girişiminde bulunduğu "solcu" aydınlar arasında Mehmet Ali Kılıçbay ve Levent Köker gibi isimler de geçiyor.

Sonuç olarak, üç kuralın birbiriyle ilintili olduğunu söylemek belki gereksiz ama şuna dikkat çekmek gerekiyor.

Burjuvazinin tek egemenlik aracı parlemento değildir. Burjuva egemenliğinin birden çok ayağı bulunuyor. Parlemento bunlardan sadece birisidir ve en önemli ayak, kesinlikle, değildir. Türkiye burjuvazisinin egemenliğinin bugün için en güçlü iki ayağından birincisi Milli Güvenlik Kurulu, ikincisi ise Kontrgerilladır. İkisinin birbirini tamamlayan bir uyum içerisinde çalıştığını görmek gerekiyor. Egemenliğin parlamenter ayağı ise bugün için en zayıf olanıdır. Burjuva siyasal arenadaki bu çalkantıların kaynaklarından birisinin de, parlamenter ayağın, bütün prosedüre rağmen çok zayıf olmasıdır.

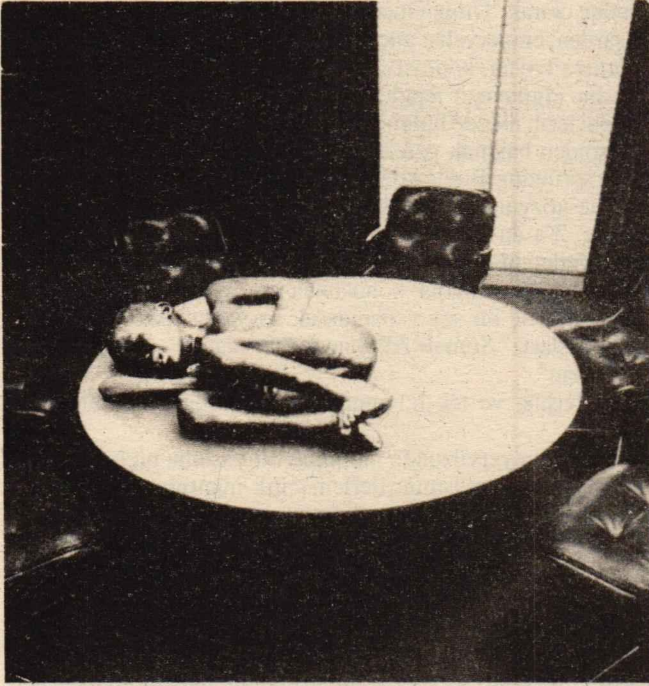
Bahane çok ancak niyet ne?

Birleşmiş Milletler emperyalist işgallerin hukukunu oluşturuyor

Medyalar, merkezi bir el tarafından yönlendiriliyormuşcasına (ki öyle olduğundan kuşkulanmak zor) bu kez Somali filmini vizyona soktu. Medyaların, dramatizmin çarpıtma olanaklarından da yararlanarak, dünyayı paylaşım haritasının en yoksul bırakılmış, günde otuzbeşbin çocuğun öldüğü yaşlı kürede en çok çocuk kaybeden ülkenin işgal senaryosunu çekmeye başlamıştı. Birleşmiş Milletler Prodictions yapımı bu filmin de finansörü ve prodüktörü ABD emperyalist gücüydü.

Savaş filmlerinin bu unutulmaz kahramanı, Rambolarını, efektörlerini, karekter oyuncularını naklen yayın aracını ve gerçek mermilerini yüklenip, bir "yerli" filmi daha kotarmaya başladı. Çeşitli ülkelerden figüran-ların da yer aldığı-kadroda, bir de Türk birliği adına ekip vardı.

Daha ilk gün "Vurun Kahpeye" filmini çağrıştıran bir manzara yayınlandı. İşgalci (kurtarıcı!) askerlerle seks yaptığı öne sürülen ince kemikli bir kadın linç edilmek istendi. Kadın ölmedi. Ölmeyince emperyalist medyaların show programlarına çıkarak ünlendi. Moda defilelerine çıkamayacak kadar yaşlı ve biçimsiz vucudu olan bu kadın, filmin vizyondan çıkmasından sonra Paris'in gettolarından birinde, soydaşlarının oturduğu bir mahallede büyük olasılıkla bin frank devlet maaşı alarak ömür törpüsü bir hayat yaşayacak.



Filmin malzemesi, çekilme kararı ve sette olanlar hakkında kısa bir bilgi, filmi izlemekle yetinenler için gerekli sayılabilir. Bu açıdan savaş filmlerinin unutulmaz yönetmeni emperyalist ABD'nin "Çöl Kaplanı" filminden sonra ikinci "Umut Operasyonu" adındaki başka bir tezgahını anlamaya çalışabiliriz.

Bu yazının alışıldık bir politik değerlendirme, analiz yazısı olması hiç de önemli değildir. Bu yazı ancak anlatan bir yazı olabilir. Bu nedenle de okuyacak olanın "perspektif" umması önemli değil. Önemli olan, artık "gösteriye" dönüşmüş dünya sahnesini görme biçimini kırmaktır.

Bugün gerçekliği kavramanın yolu, bu gerçekliği yansıtan göstergeler, imajlar ve imgelem dünyasına, göze karşı, daha duyarlı, anlayan ve görüntüyü ters çevrine bir alışkanlıkla mümkün.

Birleşmiş Milletler örgütü, insanlık adına meşrulaştırdığı ve hukuki temellerini evrenselleştirme ye çalıştığı, bu anlamda çalışan .

Birleşmiş Milletler ve benzeri Avrupa ve Uzak Batı menşeili tüm uluslararası etiketli örgütlenmelerin kapitalizmin, emperyal egemenliğin örgütlenmeleri olduğu ve merkezi bir işlevle global örgütlenmenin çeşitli ayaklarını teşkil ettikleri biliniyor. Bilinmeli.

Birleşmiş Milletler, kuruluşu ve günümüze gelişi itibarı ile, her zaman ve düzeyde, yönetilen ve çalışılan insanların üzerine çöreklenmiş, devlet olarak örgütlenmiş kapitalistlerin-burjuvaların dünya çapında organlaştıkları, siyasi ve hukuki bir birimdir. Bu birim, giderek, askeri misyonları da yüklenmiş, emperyalizmin siyasi , askeri ve ekonomik yaptırım ve uygulama alanını genişletmiş, tek kutuplu dünya espirisine dayalı olarak emperyalistlerin başını çektiği kapitalist birdevletler örgütüdür.

Birleşmiş Milletler örgütü, insanlık adına meşrulaştırdığı ve hukuki temellerini

ve yönetilen insanlığın üzerinde sınıflar ve uluslarüstü hukuk ve örgütlenmeler oluşturduğu biçimindeki tamamen sahte bir kimliğe dayanıyor

evrenselleştirmeye çalıştığı, bu anlamda çalışan ve yönetilen insanlığın üzerinde sınıflar ve uluslarüstü hukuk ve örgütlenmeler oluşturduğu biçimindeki tamamen sahte bir kimliğe dayanıyor. Yeryüzü olaylarına emperyalizm ve kapitalizm egemenliğinin, egemenlik araçlarının merkezi koordinasyon birimi olarak çalışmaya devam edecektir.

Böylece BM adı, kimliği ve bayrağı, güçlü emperyalistlerin dünya sorunlarını kendi lehlerine çözmede kullandıkları bir truva atı işlevi görecektir.

Bundan sonrasi için BM, aktifleşen statüsü ile, dünya örgütü değil, başkaldırılması, reddedilmesi gereken bir bayraktır.

Bu Bayrak Mogadişu'ya asıldı. Mogadişu'da yaşayan Somalililer bu bayrağın asılı olduğu binaya saldırdı, bayrağı indirip Somali bayrağını astı, şu sloganı atıyorlardı "Somali, Somalilerindir".

Somali'de olup bitenlerin içinden bir insanlık trajedisi diye sıyrılmak kolay, ancak saf ve aptalca bir yol. Somali'nin aşiret yapısı, geri kalmışlığı, aşiretlerin etrafında düğümlenen çıkar ve egemenlik savaşları, merkezi burjuva bir iktidarın kurulamayışı, kurulsa da geri ekonomik-kültürel ve siyasi yapının işlemesi önünde engel teşkil etmesi ve tek çözüm olarak geriye, ülkenin bölgesel ve yerel çıkar odakları arasında açlık ve yokluğa rağmen savaş konusu olması... v.d tüm bunlar "Uygar" dünya açısından aşılması, ortadan kaldırılması gereken sorunlar olarak öne sürülebilir.

Sorun böyle konduğunda, Somalili yoksul ve emekçi için sosyalizm bile fazladır. Bağımsızlık, demokrasi ve burjuva devrimi ile ulusal kimlik, örgütlenme, ulusal burjuvazinin oluşması, parlamenter sistemin yerleşmesi gibi bir program daha akılcı sayılabilir. Sonuç olarak "Umut Operasyonu" desteklenebilir.

Somali için bir de, dışardan, emperyalist güçler tarafından yapılan müdahaleye "namus" sorunu olarak ortaya koyan, konuya salt işgal gözüyle bakan anlayışlar da gerçek dışı ve feodal bir algılayışın tepkiciliğini gösterir. Sorun Somali'nin işgal edilmesi ve yabancı güçlerin ülkede bulunması değildir tek başına.

Neden ve sonuç ilişkisinden bakmak gerekiyor ve bu sorun "uygar insanlık" gözlüğü ile anlaşılamaz bir sorundur. Böyle konursa, haklı olarak birinci yolu izleriz ve bu filmin çekilmesine gözyumar, hatta seyrinden, insanlık adına mutluluk duyar, galasına bile gideriz. Ya da sosyalist çözüm paketimizi hemen çıkartır, ABD'yi kovar ya "Ah Sovyetler olsaydı, şimdi gücümüz yetmiyor" deriz, veya "Küba bu konuda ne düşünüyor, Angola konusunda iyi şeyler düşünmüştü" demekten kendimizi alamayız. Hiç bir şey yapamazsak sosyalist paketimiz cebimizde durur ve bağırmaya başlarız" Somali ABD'ye mezar olacak", "İkinci Vietnam", "Kahrolsun emperyalizm".

Bunların hiçbirinin tek başına ve tek boyutuna yararı olduğunu sanmamak gerekiyor.

Sosyalizm her toprakta ve tüm yeryüzünde mümkün bir yaşama biçimidir. Bu konuda kimsenin bir kez kuşkusu olmasının, ilerlemecilik mantığı temel olarak aşamalar diker karşınıza ve Somalili'yi Osman Ato'sunun eline bırakırsınız. Ya da işgali, yardım diye kabullenirsiniz. Dahası "Uygarca" bir bakışla, açlığa, kültürel gelişmişliğe bakar vicdan azabı içinde, o insanlara "acırsınız".

Kızıldeniz ile Hint okyonusuna uzun bir kıyı ile yaslanmış Somali'nin kentleri ve kıyı bölgesi görece gelişmiş sayılır. Burası, ülkenin sömürücüleri ve onlara yakın sınıf ve tabakaların yerleşik olduğu alandır. Somali, stratejik konumu ve yeni bir alan sayılan petrol gibi yeraltı servet özellikleri ile dikkate alınması gereken bir ülke. Elbette, yeryüzünde her toprak, her olanak, her yere bu gözle bakılabilir. Ancak öncelik, imkan ve kayıp-kazanç risklerinin oluşturduğu öncelikler sozkonusudur.

Özet olarak: Yeryüzü sosyalizm için, sosyalizm yeryüzü için büyük bir yaşama olanağı alanı sağlıyor. Burada, temel sorun insanlığın yeryüzünün olanaklarını kardeşçe paylaşma sorunudur. Bunun dışında "uygarca" ve o kaba "ilerlemecilik" bakışıyla bakıldığında Somali kendi ihtiyaçları ve özlemleri açısından mutlaka bir boyunduruğa ihtiyaç duyan zavallı bir ülke olarak görülür.

Bugüne kadar en güzel eylem Birleşmiş Milletler adına işgal edilmiş bir Somali binasının taşlanması, bayrağın yırtılması ve "Somali Somalilerindir" inancının haykırılması olmuştur.

Tüm süreçler o kadar içiçe girmiştir.

1986 : Karadeniz ve Trakya Radyoaktif Serpinti Altında:
1993: Radyasyondan etkilenme sonucu en az 150.000 çocuk kanser

Kefil olanlar kefaleti ödesin

Faşizm uygulamalarının yönetimin başına getirdiği resmi görevlilerin, ki Cumhurbaşkanlığı koltuğunda oturanından, profesörüne değin; radyasyonu tehlikesine karşı kefil oldular. Show yaptılar. Sonuç ortada, onbinlerce kanser. Bunun kefaleti ödenmelidir.

Çernobil nükleer santralında meydana gelen radyoaktif sızıntı 1986'nın en önemli olayı sayılır. Canlı dünyaya ölü taşıyan bu sızıntı, atmosfer hareketleriyle çevre ülkelere ulaşır ve yayılır. Bunlardan en önemlisi ve daha çok etkilenen ülkeTürkiye'dir. Özellikle Karadeniz ve tüm kuzey boyunca radyoaktif serpinti toprağa geçer. Topraktan insana geçmesi ise kaçınılmaz bir olay değildir. Ancak dönemin resmi sorumluları ve egemen sistem, çay, tütün, fındık başta olmak üzere çeşitli temel tüketim maddelerinin ekili olduğu bu alanlarda insan sağlığını tehdit eden bir olay olmadığını açıkladılar.



Dönemin Cumhurbaşkanı Evren- Tehlike yok, demişlerdi.



Dönemin Başbakanı Özal- Zaman geçti hatırlamıyorum.



Aral- Araştırma eksikti, üzgünüm.



Doğramacı- Bize susun dediler.



Özemre-Meclis araştırma yapsın

Aradan yaklaşık altı yıl geçti. Bu süre içinde rastlanan sakat doğumlardaki görece artış, 1992 yılı sonlarında giderek tırmandı ve şaşırtıcı boyutlara ulaştı. Yalnızca bu süre içinde meydana gelen doğum sayılarında lösemi başta olmak üzere radyoaktif zarardan etkilenerek sakat ve ölüm yazgılı yüz-ellibinden fazla çocuk olduğu saptandı. Bu rakama, geçen beş yılda meydana gelen doğum olayları dışında, gerek ölüm, gerek bilinmeyen ve özellikle gerekse yetişkinler dahil değil.

Bilindiği kadarıyla radyoaktif maddeler insan vucudunda yerleşik olarak otuz yıl kadar kalıyor ve bu süre içinde kaçınılmaz olarak başta kanser olmak üzere sonu ölümle sonuçlanan çok ciddi hastalıklara direkt olarak neden oluyor ve sağlığın bozulması için şartları hızla kötüleştiriyor.

Bölgelerde üretilen maddelerin yurtdışına ihraç edildiği ve yoğun olarak iç pazara sunulduğu, çok az bir kısmının ise pazara sunulmak amacıyla yok edilmeden bekletildiği, yine çok daha az bir kısmının uygun olmayan yöntemlerle imha edildiği biliniyor.

Sonuç olarak milyonlarca insan, %80'in üzerinde üretimi sözkonusu bölgelerde yapılan ürünleri tüketmek yoluyla radyoaktif maddeleri vucuduna almış bulunuyor. Buna yurtdışına ihraç edilenler dahil. Bir çarpıcı konu da, ihraç ürünlerin çoğunun taşıdığı radyasyon nedeniyle geri çevrildiği ve bunların da içpazara sunulduğudur.

Bu, sınıf ve insanlık düşmanları, ekonominin gereksiz yük alıp kapitalist çarkı yavaşlatacak hiçbir riske girmeden, ürünleri halka tükettirmek için aylarca reklam yaptılar

Olay bu. Ancak olayın temelinde bir kaza yok. Kaza süsü verilmiş bir kitle kıyımı sözkonusu. Bu kıyımın resmi sorumluları açıkta, biri Çankaya köşkünde Türkiye burjuvazisinin resmi devlet başkanı, diğerleri bürokrat ve askerler, biri Marmaris'te oturan faşist yönetimin general ve cumhurbaşkanı. Atom Enerjisi Kurumu adı verilen resmi devlet kurumunun sözde bilim uşağı Özemre, YÖK başkanı, İhsan Doğramacı, dönemin hükümeti ve Bakanlarından Cahit Aral.

Bu açık ve bilinen listede yer alan kuklalar kapitalist çıkar mekanizmasının emri ve ihtiyaçları doğrultusunda hareket ederek, tüm kişiliklerinin ipliğinin pazara çıkmasını dahi hesaba katmadan rollerini oynamışlardır. Osmanlı devlet geleneğinin köleci ve baskıcı tutumunun verdiği kompleksli bir egemenlik dürtüsünün hakim olduğu, Aziz Nesin'i doğrularcasına Türk milletini aptal ederek, buna Nesin dahil tüm burjuva aydın, akademisyen, kurum ve temsilcileri, basını katarak, televizyonda iğrenç komedilerini oynadılar. Radyasyona kefil oldular. Yurtdışından getirttikleri temiz içeceklerle TV'de "Az radsyasyon sağlığa iyi gelir- T.Özal" diye alay ve ihanetle show yaptılar.

Bu sınıf ve insanlık düşmanları, ekonominin gereksiz yük alıp kapitalist çarkı yavaşlatacak hiçbir riske girmeden, ürünleri halka tükettirmek için aylarca reklam yaptılar.

Bugün, cinayetler açığa çıkıp kanserli çocuklar Karadeniz'de ölüme doğmaya başlayınca hala çoğu devleti temsil eden makamlarda görev yapan bu kişiler, aynı yüzsüzlükle "Konudan haberdar olmadıklarını", "Eksik bilgilendiklerini" söylüyorlar.

Ortaya çıkan kitlesel cinayet vakası, yönetimin ve çıkar mekanizmalarının bu vahşet karşısında oynadıkları traji komik oyunu açığa çıkardı. Ancak, sembolik bile olsa hiçbir itiraf, hiçbir kendi cezalandırma girişimi bugüne kadar olmadı. Aşağılanan sınıf ve halkların üstündeki bu pervasız takım, o gün olduğu gibi bugün de pişkin ve alaycı açıklamalarda bulunuyor. Her biri küçük bir diktatörü oynayan köpeksiz köyün deynekçileri, bir Cahit Aral'ın ağzından "özür" çıkmasına sığınıyorlar. Böylece bir özür zorunluluğu milyonlarca bozulan sağlık ve yüzbinlerce ölüme yazgılı hale getirilmiş yeni insanın üstüne serpiliyor.

Tüm bunların elbette basit bir mantığı var. Egemenlerin ve siyasi idari kuklalarının maddi zarar ve çıkar hesaplarına yüzbinleri bir sıkıntıya gelmemek pahasına ölüme zorladıklarıdır.

Göstermelik tazminatlarla, Yeşil Kart'la tedavi olanağı gibi asılsız imkanlarla ve sembolik soruşturmalarla geçiştirilecek olan bu olayın mimarları tarih önünde hesap verecektir. Bu hesabın mekanizması elbette kendi uyduruk soruşturma sistemleri değil, eza gören insanların yargılama istençleri olacaktır.

Burjuva siyaset alanında bunun bir malzeme olarak kullanılması ve koltuk kaygıları için iğrenç bir ortaoyununa dönüştürülmesi, işte bu sahtekarlığa tahammül edilemez. Bu sorumluluk burjuva çıkarlar için ölüme mahkum edilen bu insanların karşısında bütün burjuva idarecilerindir.

Kefaret hepsinindir!

Göstermelik tazminatlarla Yeşil Kart'la tedavi olanağı gibi asılsız imkanlarla ve sembolik soruşturmalarla geçiştirilecek olan bu olayın mimarları

DEVRİMİN 34. YILINDA:

Küba devrimi yaşamalıdır



Küba: Havana'daki en büyük meydan olan Devrim alanından bir görünüm.

Ocak 1959, yeryüzünün bir parçasında, o parçayı oluşturan insan topluluğunun yaşamını köklü olarak etkileyen bir yeni devrime ulaştı. Bugün o devrimin yıldönüm zamanıdır. Aradan geçen bunca zaman içinde, son yıllara damgasını vuran kapitalizm ve emperyalizm karşıtı devrimlerin büyük ölçüde çökmesi ve çözülmesine rağmen, emperyalist güç ABD'nin önünde duran Küba, sosyalizmin yeşil kaldığı ender alanlardan biri durumunda. Küba, gerçekte olanın dışında olağanüstleşmeyi hak etmiş bir özelliği, özgünlüğe de sahip. Olağandışılıkların benimsemesek de, işte bunu gerçek sayabiliyoruz.

İlginç, ilginç olduğu kadar da mucizevi bir karakteri var Küba halkının yaşadığı tarihin. Bu tarih, sömürgelikten, köleliğe, kölelikten, ücretli işçi köleliğine, ABD'nin İspanyol sömürgesinin elinden alıp sözde bağımsızlık vererek işgal ettiği Küba'ya, Batista'nın kanlı rejimine, bir avuç toprak ağası ve tekelin fuhuş ve kumar cennetliği ile yoksulluk ve köleliğe, bir avuç halk önderinin başlattığı savaştan düzenin yıkılmasına, sosyalizme, Domuzlar Körfezi Çıkarması ile ABD'nin Küba önünde süngüsünün düşmesine Füze Krizi'ne, SSCB'nin çözülmesiyle elden giden ekonomik destek ve ticaret olanaklarına ve sonuçta resmen dünyada yalnızlığa uzanan bir tarih.

Ancak, bu yanlızlık Küba için hiç bir zaman

yıkım anlamına gelmedi. "Uygar kapitalist dünya'nın" sahte tüketim ve kurmaca düzeni dışında gerçek hayata bağlı bir özgürlük temelinde, gerçek ihtiyaçların giderilmesi ve yaşamı ortaklaşma istenciyle ayakta duruyor Küba. Ayakta durmak, bir zayıflık göstergesi sayılmamalı, şaşırtıcı olduğu bilinmeli. Çünkü, belki de bizlerin hiç bilmediği değerler ve yaşamı algılama biçimiyle bu gerçekleşiyor.

Küba tarihine kısaca gözatmakta yarar var. Küba, Batı'nın tek doğru olarak anlatılagelen ve bizim de inanageldiğimiz uygarlığını keşiflerkoloniler ve savaşlarla götürdüğü uzak denizlerdeki topraklardan biri, hatta ilklerinden biri Küba adasıdır. Kristof Kolomb bu adaya 27 Aralık 1492'de çıktığında, ada yerlileri için uygarlığın barbarlık dönemi de başlamış oldu.

Bu tarih, adanın emperyalistlerin sömürge savaşlarının konusu oldu. 1898'e kadar İspanyol sömürgesi olan Küba, kurtuluş kahramanlarından Jose Marti'nin önderliğinde giriştiği ayaklanmaların birinin emperyal savaşa dönüşmesi ile, ABD'nin İspanyol sömürgecilerinin elinden adayı alması, adaya bağımsızlık vermesi ve anlaşmalar yoluyla açık ve örtük tüm bağlarla adayı kendi arka bahçesi olarak düzenlemesi aynı tarihlere rastlar.

İspanyol sömürgesi döneminde ada halkı inanılmaz bir kölelik boyunduruğu altındadır. Kitlesel kıyımlar, köleliğin ağır şartları sonucu ölümler korkunç boyutlardadır. Öyle ki, sömürge devlet, çalıştıraçak insan bulmakta güçlük çekmektedir, bu nedenle adaya binlerce Zenci köle getirtmek zorunda kalır.

Bu tarih, 1898 Paris Antlaşması ile ABD'nin yönlendiriciliği altında kısmen değişir. 20.yy'ın başlarından Küba, başta çokuluslu emperyalist şirketlerin ve çoğu Amerikan tekellerinin olmak üzere ekonomisinin tamamına yakını bu güçler tarafından sömürülmeye, yönetimi de oligarşinin elindedir. Bu ortaklık Küba halkının İspanyol Sömürgeliği döneminden çok da farklı değildir. Blançoya şöyle bir bakılabilir:

Ülke ekonomisine egemen işletmeler %80'inden fazlası, 13'ü ABD'li, 9'u çokuluslu şirket olmak üzere bu 22 kuruluşun elindedir. Bu şirketler Küba'nın neredeyse tek gelir kaynağı sayılan şekerkamışı üretiminin 7/10'unu elinde bulundurmaktadır. Küba, ABD'nin en çok yatırım yaptığı ve en çok sermaye akıttığı ülkelerin başında gelmektedir.

İspanya'dan ABD'nin emperyalist gücünün egemenliği altına giren ve kaderi bu güç tarafından çizilen Kübalı'nın yaşamı ise korkunçtur. Küba emekçisinin büyük çoğunluğu yoksul köylüler, köle, niyetine çalıştırılan mevsimlik işçiler ve çok az sayıda düşük ücretli fabrika işçisinden oluşmaktadır. Okur yazarlığın çok düşük olduğu Küba'da, sağlık, konut, tüketim maddelerini satınalma gücü gibi temel yaşam olanaklarından tamamen yoksundur.

Tüm bunların yanısıra Küba'da önemli bir halk muhalefeti de vardır, Küba Halk Partisi, Küba Komünist partisi gibi siyasal muhalif oluşumlar Kübadaki halk hareketini sürekli canlı tutabilmektedirler. Kanlı Batista rejimi acımasızca bu faaliyetleri bastırmaktadır. Bu koşullar altında Kübalı avukat Fidel Castro 1952 seçimlerini iptal eden diktatörlüğe karşı önce hukuki bir savaş başlattı, bu yolun tıkanmasıyla birlikte Castro devrimci muhalefetini geliştirmeye başladı. 1952'deki çıkışı bastırılan Castro önderliğindeki silahlı hareket, bastırıldı. Sürgüne döneminden sonra girişilen diktatörlüğü yıkma mücadelesi ocak 1959'da devrimle sonuçlandı.

Küba'ya özgü ve sonuçta mevcut bir muhalif halkın desteği ile gerçekleşen devrim, sosyalizme büyüdü.

Amerika'nın arka bahçesi, önemli üssü ve sömürü çiftliği olan Küba'da Devrim, nesnel koşulların tüm güçlüklerine rağmen toplumsal gelişmede önemli mesafeler almayı da başardı. Yalnızca şekerkamışı üretimine dayalı bir gelirle, çok az da olsa başka tarımsal üretime dayanan kaynakların on milyonluk bir ülkede, (ki nufusun iki milyonu da başkent Havana'da yaşamaktadır), sanayiye dayalı gelişme ve halkın gereksinimlerini sağlaması çok zordu.

Kıt kaynakların değerlendirilmesi ve tüm halka asgari düzeyde paylaştırılması, işte sosyalizmin mucizevi başarısının en çıplak göstergesini oluşturmuştur. Küba, 1959'dan 1975'e kadar sosyalizm ilkelerini yoğurarak aldığı mesafede, halkın eğitim düzeyini temel eğitimde %100'e çıkarırken, herkesi iş, konut, yiyecek, sağlık, giyecek sağlamayı da başarmıştır. Geniş bir halk örgütlenmesine dayanan yönetim yapısı ile Küba, son yıllarda SSCB ile kesilen ticari ilişkiler, COMECON'un ortadan kalkması, yıllardır süren ABD amborgosunun fiilen artarak ve genişleyerek yeniden gündeme gelecek denli ağırlaşması, ekonomik tecrid vb. tüm bunlara rağmen sosyalizm içinde yaşam kavgasına girerek değerlerini korumaya çalışıyor.

Tüm bunlardır ki, temel sorunlarını çözmüş ve dünyanın tüm emperyalist kapitalist devletlerince tecrid edilmiş bir sosyalist ülkenin yaşam savaşı tarihinin ender olaylarından biridir. Bu özgürlük, bu enderlik, haklı olarak Küba'nın önemini

arttırmaktadır, moral ve güç olarak, etik ve inanç olarak arttırmaktadır. Sosyalizm adına en büyük kanıt olmaktadır. Bir değer ve inanç, bir yaşam topluluğu olarak, abartısız: yalın sosyalizmin en önemli örneğini oluşturmaktadır. Küçük Küba, büyük bir tarihi fenomen olmuştur.

Castro, Devrim'in 10.sayısında yayımlanan Borge ile söyleşisinde "Bu koşullar altında bile Küba Devrimi savaşımını ve direnişini sürdürecektir" diyor.

Bu kuruluş yıldönümünde Küba sosyalizminin yaşaması için bütün gücümüzle dayanışmamızı göstermek durumundayız. Küba, dünya devriminin bir parçası olduğu kadar, bu inancın kaynaklarından biridir.

Eğer bugün Küba çözülmemişse, eğer bugün Devrim yenilmemişse, eğer bugün hala heyecan duyuluyorsa bu sosyalizmin Kübaca gerçeğidir.

YERYÜZÜNÜN İÇİNDEKİ AY: KÜBA

Ursula L.Guin'in Mülksüzler adlı ütopik kurgu romanı, yeryüzü gerçeğinin toplam eleştirisi üzerine kurulu bir karşı yeryüzünde oluşmuş, anarşizan özellikleri ile ayırdedilebilen bir dünyanın, bir dünya olmuş ayın öyküsüdür. Dünyanın yörüngesinde bulunan bu küçük ay, yeryüzü egemenleri tarafından sürgüne gönderilmiş insanların kurduğu bir yaşama biçiminin örgütlendiği yerdir. Sınıf egemenliğine, yönetim ve üretim araçları karşısında eşitsizliğe karşı örgütlenmiş bir topluluk yaşamaktadır burada. Roman, dünya kapitalizm egemenliği ve yanında SSCB gibi devlet örgütlenmesi altındaki sosyalizm biçiminin altındaki yeryüzünden; sömürge olan uydu Anarres'e sürgün edilmiş isyancı topluluk, bağımsızlığını alır ve yeryüzü ile tüm ilişkisini koparıp kendi yaşam biçimini örgütler. Dili, ahlakı her biçimi yeniden ve yeryüzünde olduğundan farklı üretir.

Romanın bir parçası olan Anarres'i çeşitli açılardan Küba'ya benzetebiliriz artık.

Anarres, doğal kaynakların sınırlı, neredeyse hiç olmadığı, temel yaşam gereksinimlerinin büyük ezalar çekilerek sağlandığı, imkansızlıklar içinde bir yerdir. Buna rağmen Anarresli kendini hiyerarşik hiçbir örgütlenme ve disipline sokmadan, yatay örgütlenmiş, eşit ve özgür kalabilmiş, bunu sürdürmek için de tüm imkansızlıklar karşısında paylaşma, dayanışma ve çalışma etrafında bütünleşmiş bir topluluktur. Bu topluluktan bir bilin uğraşçısı, dünyaya gitmeye karar verir. Yolculuk başlar, bilim uğraşçısı (Shevek), ABD olduğu anlaşılan bir ülkeye iner. Bu andan sonra, egemenlerin ve siyasi-askeri örgütlerinin yoğun bir propaganda, koşullama dönemi başlar. Shevek için dünya bir cennet gibidir. Kendi dünyasında olmayan tüm nimetler bu dünyada vardır. Bu durum da dünyadaki egemenler için kesin bir avantajdır. Shevek, bu imrenilecek güzelliklerin ve nimetlerin paylaşılmamasını bir türlü anlayamaz ve içine sindiremez. Sonuçta, egemen düzene başkaldıran bir grupla ilişkiye girer, dünyadan çıkmak zorunda kalır ve yoksul Anarres'e döner. Bu dönüşün asıl nedeni kaçış değil bir bakıma ideolojiktir, hayat karşıtlığıdır, inançsaldır, ahlakidir. Kısaca yaşamsaldır. "Asıl olan geri dönüştür".

Küba bir ütopya değil, gerçek. Küba Anarres değil, Küba. Her gün yüzlerce Küba'lı ada dışına çıkıyor ve dönüyor. Küba yoğun bir kuşatma altında, baskı görüyor, yalnızca Miami eyaletinde karşı devrimci bir birlik otuz yıldır eğitiliyor, üç koldan radyo ve TV'nın karşı- propangandası altında.

Küba, uzayda değil, ABD'nin yanıbaşında. Küba, anarşizan değil, sosyalist bir ülke. Küba, Anarres kadar yoksul, Anarres kadar çok çalışması gereken , baskısız , özgür , eşitlikçi bir topluluk.

Temel eşitliğin, temel özgürlüğün yalın sosyalizmin yeryüzündeki bir örneği Küba'nın Devrimini bir kez daha kutluyoruz. Bu vesile ile 1992 başında Paris'te, Küba ile Dayanışma Gecesi düzenleyen Devrim'in, katılımı yüksek, çoşku dolu bu gecesinde konuşma yapan Küba Cumhuriyeti Ulusal Meclisi üyesi Juan Alberto Mauri Davila'nın yaptığı konuşmadan bir özet sunuyoruz: (Deyin ki Shevek'in)

"Sevgili yoldaşlar

...Geçen yüzyılda Kübalılar'ın uğruna mücadele ettikleri özgürlük adalet ve sosyal ilerleme düşü.. .eri sosyalizmde, yeniden kendi özüne kavuşarak gerçekleşti. Biz devrimimize bağlıyız, onu koruyacağız.

Yalnızca birleşmiş bir halk ve sosyalizm böylesi zor bir duruma karşı koyabilir: açlığa, evsizliğe, hastanelerin veokulların kapatılmasına, ağır eşitsizliklerin yeniden dönüşüne karşı mücadele edilebilir.

Şu an için devrimin kazanımlarını korumak ve varolanı herkese bölüştürmek bütün Kübalılar'ın hayatı için, ahlaki ve belirleyici bir sorundur.

...devrimi ve sosyalizmi yaşatacağız."

Evet, varolan herkese eşitçe bölüştürmek insanlığın da sorunudur. Özgür, eşitlikçi, paylaşımcı, dayanışmacı, herkesin temel gereksinimlerini sağladığı bir büyük dünya için, biz de savaşacağız.

Millet ve milliyetçilik

M.KARASENİRLİ

Yeryüzünde yaşayan "büyük insanlığın" henüz taze olması gereken belleklerindedir: Kapitalizm tarihin sonunun kendisiyle geldiğini ilan ederek yıkılan "duvar"lar üzerinde kampanyalar düzenledi. Kampanya, Castro'yu son şeytan olarak gösterdi ve ele geçirilen global nabız, Küba'nın tecridi için kullanmaya başlandı.

Oysa, gerçekten de ele geçirilen yalnızca global nabızdı. Öncelikle "Duvar"ın iki Alman halkının üzerine çöktüğü ortaya çıktı. Şimdi artan ırkçılık ve şiddet eylemleri bu duvarın enkazı altından çıkıyor.

İkincisi, yine global düzeyde tek tek insanlar içinde, toplumlar için de, belirsizlik, yönsüzlük, kimlik sorunlarıyla milliyetçiliğe tahvil olunan derin sosyo-sınıfsal ve ekonomik sorunlar, çözümsüzlük ve kapitalizmi aşamayan bir ufuksuzluk ortaya çıktı. Ufuksuzluk, geriye dönüş eğilimlerini besledi. Hiç değilse sessiz sedasız, gerçekliğe ve gerçekliğin eski biçimlerine "rağbet" arttı.

Nesnelliği kavramakta yegane yol olan bilinçlilik ve inanç koşulları düzleminde egemen olan değerler varolan koşuları temsil eden değerlerle, artık geride kaldığı düşünülen ve tarihin mezarlığında ot vermeye başladığına inanılan eski değerler, yeni ve ileri olarak ortaya atılan inanç ve değerlerın yerini alırken; bunlar kapitalizmin egemenlik ideolojisi ile egemen ideolojik yapısı içinde yeniden üretilmektedir.

Böylece, tarihin ve toplumun sonunun geldiği, ebedi yaşamın artık belirlendiği tezleri ortaya atılmaktadır.

Sosyolojik, sosyo-psikolojik, ideolojik ve felsefi söylem ve analiz biçimleri, medyanın en etkili aracı dil'e çevrilerek kitlenin düşünüş ve davranış biçimleri üzerinde yönlendiricilik yapılmaktadır.

Bu işi kolaylaştıran mekanızmalar ise endüstri sonrası toplumun enformatik özelliklerinin oluşmasını sağlayan, atomizasyon döneminin doruğa ulaşmasına yol açan ideolojik aygıtlarıdan oluşuyor. Bunların önemi üretim araçları ve üretim araçları karşısında oluşan sınıfsal çelişki sorunu kadar eşdeğer hale gelmesindedir. Sorun bakımından böyledir. Bu gerçeklik son biçim olarak dayatılırken, teslimiyet isteniyor.

Tam da komünistlerin olanak bulamadığı alan bu tür bir egemenlik alanı oluyor. Egemen ideoloji ve ideolojik aygıtlarına saldırı silahı olarak yalnızca ateşli silahlar elde kalmıştır.

Bu koşullarda egemen sistem; tecrid ve entegras yon politikası izleyerek "sistem dışı" değil "sisteme karşı" eğilim ve gelişmeleri aşamalı olarak bir anlamda yok etmeye çalışıyor. Burjuva demokrasisinin (parlamenterizm) temel yönetim biçimi olarak sürdürülmesi de buna bağlıdır. Sistemlerin toplumun rızasına göre demokratik biçimler ürettiği söylenebilir. Elbette bu yalnızca temel açılardan biridir.

Bugün komünistler, yalnızca ekonomi-politik alanda mevzi kaybederek daralmamıştır. Bu alandaki etkinliğinin üstünü örttüğü eksiklikler ortaya çıkınca kendileri bile şaşırmıştır "içine düşülen bunalım"a. Görülmesi gereken sorunlardan biri budur ve politik yenilgiyle açıklanan ve yine politik güce bağlanan umutsuzluk ve umutların altında yatan, görülmeyen gerçek budur.

Bu ayki yazıda görülmeye çalışılan bazı açıların gerisindeki bazı somut gelişmeleri görmeye çalışabiliriz. Bu konularda da yeni ifadelendirme çabalarına ihtiyaç var.

Bugün sonuçları bakımından dikkati çeken olgulardan bazıları şunlar:

1. Irkçılık ve milliyetçilik
2. Ekonomi k kriz ve resosyonların sürmesi
3. Global ters akıntı (ideolojik)
4. Ticaret savaşı, emperyalist paylaşım sorunları
5. Ulusal savaşlar: Türkiye ve Kürdistan sorunu.

Bir kaç belirlemeyle bile ortaya çıkan tablo kapitalist sistemin tarihsel sorunlarının sürdüğünü ve çözümsüzlüğünü net olarak ortaya koyuyor. Tüm sorunlara kapitalizmin çıkarları açısından yaklaşıldığında çözümün olanaksız olduğu ve her çözüm arayışını sistemin kendi iç mantığınca reddedildiği hiçbir soruna da kapitalizmin çıkarları açısından bulunamayacağının ortaya çıktığı açıktır. Rio Cevre Zirvesi'nin kofluğu, ulusal savaşların şiddetlenerek sürmesi, geçmiş ideolojilere sarılınması ve tüm bunlar olurken kapitalizmin tekelci mantığının hayatı sermayeye tahvil etmek-

ten öte bir sınırı olmadığı anlaşılmalıdır. Sermayeye toplumun kurban edilmesi anlamına gelen bu durum; sistemin tarih dışılığının ve bir zor'a dayanmadan var olamayacağının da kanıtı sayılmalı.

MİLLİYETÇİLİK-IRKÇILIK

Reel sosyalizme yönelik eleştirilerden biri, ulusallık sorunundaki kavrayışında soyut bir ideali amaçlamaktan öte geçememiş, dahası; reel sorunlara reel çözümler için seçilmiş ideal bir kavram olarak evrenselciliği, bu soyut tasviri bir 'zor" biçiminde kabulu için kullanmış olduğu söyleniyor. Net olarak böyle konmasa da, sonuçları böyle bir tasviri mümkün kılıyor.

Proletaryanın millet kavramının yerine konması ve millet'in özelliklerini göstermesi şimdilik mümkün değildir. Bu zorlama, ulusallığın reddi, enternasyonalizmin ikamesini getiriyor. Sorun ikame'dedir.

Sonuç olarak sınıf, sınıf kültürü, değer ve inançları, sınıf dili ve bilinci, millet kavramının yerine geçememiştir, geçemezdi de.

Marksçılık, kapitalizmi tersten okumak demek değildir. Öyle olursa aynı mantıkla aynı çözümsüzlüklere ulaşır.

Diğer yandan, yine bir burjuva uyanış mantığını özetleyen milliyetçilik olgusu, ulusallaşma ve Fransız usulü vatandaşlık, kapitalist çıkar ve emperyalist sömürü politikaların, dolayısıyla belli bir "çıkar" mantığının realize edildiği mülkiyetçi, özcü, benci kültürel evrenin bir özetidir.

Dünyanın ortaklaşılmasında;üretici güçlerin gelişmesi ve biçimlerinin çoğullaşması ekonomik evrensellik olgusunu ortaya koyarken, buna uygun somut evrenselcilik anlayışları da toplumsal planda üretilmek ve sindirilmek zorundadır. Temel sorun budur.

Komünistlerin evrenselciliği milliyetçiliğe karşı, ama millete karşı değildir. Bu önemli bir ayrım sayılmalıdır.

Millet olgusu, dil, kültür, çevre, inanç ve yaşamı ortaklaştıran değerlerle tanımlı bir ayniyet ve aidiyet göstergesi, bir kimliktir. Evrenselcilik bu olgunun, bu özellikleriyle hem varlık, hem gelişme, hem etkileşme ve hatta hem de yok olma dinamiklerinin mevcut ilişkilerin sonuçları olarak ortaya çıkabilecek özgür seyire denebilir. Milliyetçilik ise bu dinamiklerden hiçbirini taşımaz. Tersine korumacılık, egemenlik, yayılmacılık, özcülük, bencilik çerçevesinde bir "çıkar" humması yaratır. Bu humma; ulusal kapitalizmlerin çıkar mantığına denktir ve emperyalistleşmenin temel ideolojik besin alanıdır.

Sınıfsal enternasyonalizmin millet olgusunu özgürleştirici dinamikle kavrayan bir evrenselcilik, (genelcilik) ilkesi olması ve burjuva idealizminden bu noktada ayrılması gerekiyor.

Böylece, çağımızda yeniden alevlenen ve emperyalist kapitalizmin egemenlik biçimine alet olan milliyetçilik ile; bu çatışmanın kurbanı olan bir milletin bireyleri olan ezilen halk ve sınıfların durumları görülebilir. Bu alandaki politikasızlığa ve idealizmin boşunalığına çare aranabilir. Aranmalıdır.

Sosyalizmin çözülüşünde önemli bir karşı propaganda malzemesi olan milliyetçilik, nesnel dayanakları da olduğundan güçlü bir patlamaya yol açtı. Bu patlamada zarar görenlerin de aktif desteği ile oluşan kitle psikolojisi ve tepkisi kapitalizmin ekmeğine yağ sürdü.

Ancak, çok geçmeden de görüldüğü üzere kapitalizmin, dünya ölçeğinde etkileri olan bu patlamayı kendi sistem içi mantığına tahvil edemiyor. Bunun sınıfsal-ekonomik sorunlarla birlikte eğer bir yanıtı daha varsa, o da kuşkusuz kapitalizmin her yönüyle tarih dışı ve çözümsüz bir sistem olmasıdır. Sistemin tek çözücü öğesi, eşitsizliklerden ve çelişkilerden yararlanması mantığıdır.

Dualizm sistemin iç mantığıdır. Ekonomik globalleşmeye ulusal entegrasyonu uydurma çabaları; Danimarka, Fransa, Almanya örneklerinde olduğu gibi çok zor görünüyor. Diğer yandan ulusal savaşlar ve milliyetçilik rüzgarları hızla yükseldi. Bu çelişki, komünistlerin ideallerinde resosyana uğradığı ve öncülük pratiğini elinden bıraktığı bir dönemde tarihsel gericiliği kolaylaştırdı.

Tarihsel gericiliğin tipikleştiği alan ise millet ve milliyetçilik olguları oldu. Bu açmaz içinde çemberi kıracak komünist politikalar, kapitalizme karşı toplumsal-öncü sınıf ve öncü sınıfın partili(en geniş örgütlü) mücadelesidir.

Reel olgulara ideal değil çözücü yanıtlar vermek, gerçekliği göründüğünden, amacı idealizmden kurtarmak gerekiyor.

Bu noktada, sosyalistlerin ulusal, etnik ve benzeri toplumsal kimlik sorunları ve bunların istismarı karşısında, sınıfsal-siyasal tavır geliştirilirken olgunun niteliğine önem vermesi, bundan kaçınmaması gerekiyor. Bu bakış, enternasyonalizm ile çelişmez.

Dolayısıyla milliyetçilik akımının önünde gerçekçi yaklaşımlara ihtiyaç vardır.

Bosna olayı, ırkçı, dinci ve burjuva siyaset ve ideolojik odaklarına terkedilmiştir.

Bu konumdan çıkış, olayın niteliğine özgü bakışla, gerçekliği kendi mantığı içinde görebilmeyle mümkündür.

Türkiye solunda program disiplinsizliği

HALUK YURTSEVER

Türkiye sosyalistlerinin önünde devrim ve sosyalizm programını yeniden üretmek gibi dev bir görev var. Eskisinden köktenci bir kopuş ve yeni bir sentez anlamına gelecek böyle bir programın ana çizgileri üzerinde tartışmayı sürdürüyoruz. Bu çerçevede Türkiye solundaki program geleneği, ya da durumu daha iyi anlatan bir deyimle "disiplinsizliği" üzerinde de durmamız gerekiyor.

Masamın üzerinde son otuz yılda yazılmış 20'den fazla parti ya da harekete ait program duruyor. Bu hareket ve programların bir bölümü arkalarında bir örgütlülük bırakmadan sönüp gittiler. Geçmiş dönemin doğrudan ya da dolaylı devamcısı olan örgütler ise ya eski, ya da "yeni" programlarla yollarına devam ediyorlar. Ancak, Türkiye soluna damgasını vuran bir *program anlayışı* sosyalist saflarındaki inatçı etkisini sürdürüyor. Daha ilginci, ister sönüp giden hareketlere, ister varlığını şu ya da bu biçimde sürdüren hareketlere ait olsunlar, bugüne dek ortaya atılan ve birbirinden çok farklı olduğu savunulan programlar özleri açısından şaşırtıcı berzerlikler gösteriyorlar.

Bütün programları tek tek ele almak ne mümkün, ne gerekli, ne de bu yazının böyle bir amacı var. Bu yazı, eldeki malzemeden bazı genellemeler çıkararak, şaşırtıcı olduğunu söylediğim benzerlikleri ve farklılıkları göstermeyi amaçlıyor. Bu ise, sanıldığından daha zor bir iş. Çünkü, programların ayrıntılarına girilmesi durumunda, işin içinden çıkmak ve genellemeler yapmak mümkün değil. Türkiye solu, özü aynı olan programları birbirinden farklılaştırmada olağanüstü bir "yaratıcılığa " sahip.

Öyleyse, bu öze ilişkin benzerliği göstermemiz, nedenlerini de açıklamamız gerekiyor.

***

Benzerliğin nedenleri üç noktada toplanabilir:

Birincisi, ideolojik köken ve kaynak ortaklığıdır. Bütün Türkiye solunun strateji ve program sorunlarında başvurduğu teorik-siyasal kaynaklar aynıdır: 1905'te dondurulumuş *İki taktik*, Komüntern 1928 Programı, daha sonraki antifaşist programlar. Devrimin karakterini belirlerken, ekonomik gelişmişlik düzeyinin esas alınması. Sovyet, Çin, Küba, Vietnam, Latin Amerika devrim deneyimlerinin kendi özgül koşullarından kopartılarak tek boyutlu teorileştirilmesi.

İkincisi, orjinal marksist kaynaklara, devrim teorisi, program yöntemi konularındaki geliştirmelere uzaklık ve yabancılık. Ama aynı zamanda uluslarası merkezlerden birinin ya da ötekinin ideolojik, programatik görüşlerinin şabloncu tekrarı.

Üçüncüsü, Türkiye özgülünü araştırma, tanıma, çözümleme ve bundan sonuçlar çıkarmada kısırlık.

Kısaca özetlenen bu durum, Türkiye solundaki teorik ayrışmayı en başta devrimcilik, reformculuk ayrımının kristalize olmasını geciktirmiş, hatta engellemiştir. Aynı nedenlerle, ideolojik sorunlarda ortacı ve ortalamacı, görüşlerin arkalarındaki kelle sayısına göre kabül gördüğü eklektik bir anlayış, program yazımına egemen olmuştur. Türkiye solundaki birçok programın ortak özelliklerinden biri eklektizmdir.

***

Geleneksel programlar çerçevesinde Türkiye solunun yakın zamanlara kadar tam bir uyum içinde olduğu noktalardan biri asgari-azami program ikiliğidir.

Çeşitli programlardan yaptığımız kısa bir döküm bu uyumu gösteriyor.

TKP'nin 1973'de yürürlüğe giren üçüncü Programı:

"TKP'nin yakın amacı olan bu ileri demokratik devrim düzeyine ana devrimci güç olan işçi sınıfının öncülüğünde köy emekçilerinin, geniş orta tabakaların, devrimci aydın ve gençliğin savaş ve eylem birliği ile ulaşılacaktır.

"Bütün bu güçlerin ulusal demokratik cephe birliği, bu amaca ulaşmada bir rol oynayacaktır. Bu aşamada bütün ulusal, demokratik, anti-emperyalist, anti-feodal dönüşümler gerçekleştirilecektir.

"TKP'nin uzak amacı Türkiye'de sosyalizmi kurmaktır..." (Türkiye Komünist Partisi, *Program*, Ürün Yayınları, İstanbul 1978. s.18-19)

Fransız komünist Partisi'nin "İleri Demokratik Düzen"ci reform programı ile MDD'ciliğin son derece eklektik bir bileşimi olan TKP programı'nın "yakın" ya da asgari amaci ulusal, demokratik, anti-emperyalist, anti-feodal "dönüşümleri" gerçekleştirmektir. Aşamalı bir reform programdır.

TDKP' nin 1980 Kongresinde kabul edilen Programı:

"Türkiye, emperyalizmin, komprodor-tekelci kapitalizmin ve feodal kalıntıların hüküm sürdüğü yarı-sömürge, yarı feodal, çok uluslu geri bir tarım ülkesidir. Bu durum, ülkemizin hala demokratik devrim süreci içinde oluşunu belirlemekte ve devrimci proletaryaya nihai hedefleri gerçekleştirmesi yolunda ilk adım olarak demokratik devrim sürecini tamamlama görevini yüklemektedir." (*Kongre Belgeleri*, Parti Yayınevi, Nisan 1980, s. 283)

"Proletaryanın nihai amacı sınıfsız topluma varmaktır. O her stratejik aşamada üretici güçlerin önündeki engelleri devirerek kesintisiz olarak bu amaca ulaşır. Her aşamada temel hedeflere karşı mümkün olan en geniş cepheyi kurar." (s.279)

Burada da "ilk adım", asgari programı, demokratik devrimi tamamlamaktır. "Komprodor-tekelci" kapitalist, "yarı-feodal" Türkiye düzeninden sosyalizme iki aşamada geçilecektir.

Birinci ve İkinci TİP Programları (1961-1977)

Bu programda asgari-azami program ayrımı yoktur. Ancak herhangi bir devrim programı da yoktur. Şunlar var:

"...taklitçiliğe heveslenmeden, kendi gerçeklerimize yönelerek, bilim ışığında Türkiye'ye özgü kalkınma yolunu bulmamız gerekiyor." (*Saçak* , Sayı:45, Ekim 1987, s. 27)

"Türkiye için kurtuluş kapitalist olmayan bir kalkınma yoluna girmektir. Kapitalist olmayan kalkınma yolu emekten yana ve emekçilerin yürütümüne ve denetimine katıldığı planlı bir devletçilik olarak tanımlanabilir." (agy. s. 37)

Türkiye'de"sosyalist devrim" tezinin tarihsel savunucusu olarak kabul edilen birinci TİP'in kapandığı tarihe kadar geçerli olan program, planlı bir devletçilik olarak tanımlanan, "kapitalist olmayan kalkınma yolu"nu hedeflemekteydi.

İkincisi TİP programında "sosyalizmin aşaması" daha doğrudan formüle edilmiş.

"Türkiye İşçi Partisi, bir işçi sınıfı partisi olarak toplum yapısını oluşturan sınıf ve tabakalara karşı objektif, bilimsel verilere dayalı bir politika izler ve toplumsal evrimin gündeminde olan kaçınılmaz sosyalizm aşamasını, bilinçli örgütsel çalışmaların doğrultusunu saptayan hedef olarak kabul eder." (*Türkiye İşçi Partisi Program ve Tüzüğü*, Ankara, 1977, Dördüncü Basım. s. 45)

Ancak bu da aslında "sosyalizm doğrultusunda" bir demokratikleşme programıdır:

"Bugünkü ve önümüzdeki sürede Türkiye'nin güncel ve ivedi sorunu politik alanda ülkenin demokratikleşmesidir. (agy. s. 46) TİP'in ikinci programında da yakın amaç ülkenin demokratikleşmesidir.

TSİP Programı (1974):

"Ortak bir demokratik iktidar programı" öneriyor. "Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, emperyalizmin ve yerli ortaklarının nüfuzu altındaki anti-demokratik iktidarlar yerine halkın özgürlüğüne ve üstünlüğüne dayanan en demokratik idare mekanizmasına ulaşılacağı, ağır sanayi temeline dayanan ekonomik seferberliğin gerçekleştirileceği, böylece gerçek özgürlük ve kalkınmanın sağlanacağı DEMOKRATİK İKTİDAR (Metinde büyük harflerle yazılmış) için anayasa yoluyla mücadele eder." (Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, *Program ve Tüzük* , TSİP Yayınları, İstanbul 1974, s. 29)

"Kendisi ile birlikte tüm çalışan halkımızı da kurtuluşa götürecek olan işçi sınıfımızın ve halkın kurtuluşunun ilk adımı olan Demokratik Halk iktidarının gerçekleştirilmesi amacıyla Partimiz, bu programını hayata geçirmeye çalışır ve tüm bağımsızlık, demokrasi güçlerini bu program doğrultusunda birlikte mücadeleye çağırır." (TSİP Programı. 1976, *Saçak*, Sayı:46, Kasım 1987, s.20) "İlk adım" demokratik bir iktidardır.

TEP Programı 1975:

"Türkiye halkı gerçek mutluluğu ansak sosyalist toplumda tadacaktır. Emperyalist dünya sistemi içinde bağımlı ve yarı-feodal ilişkileri halen barındıran bir ülkede sosyalist kuruluşun değil, ancak sosyalist kuruluş aşamasına geçişin koşullarının yaratılması söz konusudur. O ülkeyi sosyalist devrimin eşiğine ulaştırabilmek için, ilk önce emperyalizmi kapı dışarı etmek ve emperyalizmin işbirlikçi ve müteffiki asalak sınıfları etkisiz hale getirmek gerekir. Atılacak ilk devrimci adım, ülkeyi bağımsız ve demokratik bir ülke durumuna yükseltmektir. Bunu başaracak olan "Milli Demokratik Devrim"dir. (Türkiye Emekçi Partisi Programı, *Saçak*, Sayı:46, Kasım 1987, s. 23)

1975 TEP Programı MDD anlayışının yeni varyasyonudur. 1960'lı yıllarda demokratik devri-

min teorik gerekçeleri daha çok feodalite ve emperyalizme bağımlılık çözümlemelerine dayandırılırdı. 1975 TEP Programı, o tarihlerde Sovyet literatüründe çok rastlanan bir ayırımdan hareket ederek aynı "yarı-feodal" ve emperyalizme bağımlılık ilişkilerini yeni bir metodolojik yaklaşımın gerekçesi yapıyordu: Madem ki, Türkiye emperyalist dünya sistemi içinde yer almaktadır ve yarı-feodal bir ülkedir, o halde böyle bir ülkede sosyalist kuruluşa geçilemez, bu yüzden de atılacak ilk devrimci adım Milli Demokratik Devrim'dir!

TİKP 1978 Programı:

"Türkiye İşçi Köylü Partisi'nin son amacı, herkesin yeteneğine göre çalışıp ihtiyacına göre pay aldığı sınıfsız bir toplumu gerçekleştirmektir.

"TİKP, bu amaca ulaşamak için emperyalizmi, sosyal-emperyalizmi ve feodalizmi tasfiye edecek olan milli demokratik devrimini gerçekleştirir ve işçi-köylü ittifakına dayanan proletarya iktidarı altında devrimi devam ettirerek sosyalizmin kuruluşuna önderlik eder." (Türkiye İşçi Köylü Partisi Programı, *Saçak*, Sayı: 46, Kasım: 1987. s. 54)

TKEP 1980 Programı (1982 TKEP 2. Kongresinde Yeniden düzenlenmiş biçimi):

"TKEP'in nihai amacı: toplumu sınıfsız, sömürüsüz, insanların onurlu, özgür, mutlu yaşadığı Komünist topluma götürmektir. Bu amacına ulaşabilmek için, önce Demokratik Halk Devriminin zaferiyle birlikte Demokratik Halk İktidarını kurmayı ve bu iktidarın proletarya diktatörlüğüne dönüşmesi vasıtasıyla kesintisiz olarak sosyalizme varmayı hedeflemiştir." (*Türkiye Komünist Emek Partisi Programı*, TKEP Yayınları, Temmuz 1982. s. 13)

Devrimin "yakın" "ilk", "önce"likli aşaması olarak formüle edilen demokratik devrim TKEP örneğinde Demokratik Halk Devrimi-Demokratik Halk İktidarı ayrımıyla farklı bir yoruma tabi tutulmuş olmakla birlikte sonuç değişmemektedir. Söz konusu olan iki aşamalı bir devrimdir.

TKP-ML: (İ.Kaypakkaya Seçme Yazılar'dan)

"Türkiye, yarı sömürge, yarı feodal bir sosyo-ekonomik yapıya sahiptir.

"Demokratik Halk Devrimi emperyalizme ve ona bağımlı olan komprodor kapitalizmine/ feodalizme karşı yönelmektedir." (*Seçme Yazılar, Önsöz*, Ocak Y, İstanbul 1979. s. XXIX.)

Görüldüğü gibi,asgari-azami program konusunda Türkiye solunun düşman kardeşleri arasında gerçekten şaşırtıcı bir ortaklık vardır.

***

Programların bir başka önemlikonuda; devrimin bağlaşıkları sorununda da, aynı benzirlikleri görmek mümkün:

TKP Programı:

Bu programda, "ulusal burjuvazi" her bölümlde karşı karşıya gelinen, ama programın esas görüşünün bir türlü netleştirilemediği bir kavramdır. 1973 TKP Programı bir eklektizm şaheseridir!

"Büyük sermayenin finans oligarşiye yükselme süreci, tekelleşmesi, küçük burjuvazinin yıkımını hızlandırdı, bu tekelleşme onun da zararına oldu. Öte yandan bu süreç, yalnız işçi sınıfıyla burjuvazi arasındaki uzlaşmaz çelişkileri değil, burjuvazinin kendi içindeki, büyük tekelci burjuvaziyle yıkıma uğrayan burjuvazi arasındaki çatışmaları, savaşı da sertleştirdi.

"Orta tabakaların, milli burjuvazinin , anti-emperyalist ve anti-faşist yönü daha öne çıktı." (agy. s.,30)

"TKP, ulusal burjuvazinin eemperyalizme, gericiliğe, faşizme karşı her adımını destekler. Ulusal burjuvazinin ilerici politik, sosyal örgütleri ile işbirliği ve ittifaklar kurmak yollarını arar." (s. 60)

TKP programı, "burjuvazinin "yıkıma uğrayan", ulusal kesiminin anti-emperyalist, anti-feodal ve anti-faşist" olduğu görüşündedir ve ulusal burjuvazinin ilerici politik, sosyal örgütleri ile ittifak aramaktadır.

TDKP Programı:

"Ülkemizin içinde bulunduğu devrim aşamasında proletarya, emperyalizmi, onun uzantısı komprodor kapitalizmi ve feodalizmi işçi-köylü ittifakı temelinde şehir küçük burjuvazisi ile birlikte tasfiye edecektir. Bu aşamada ulusal burjuvazi tarafsızlaştırılacak ve devrime katıldığı oranda onunla ittifak yapılacaktır." (s. 279)

"Çağımızda genel olarak her türlü kapitalizm zamanını doldurmuş olmakla birlikte, ülkemizin yarı sömürge, yarı-feodal yapısı göz önüne alındığında, emperyalizm ve feodalizmle bağları koparılmış bir ulusal kapitalizm geçici bir süre daha devam edecektir." (s.284)

Daha sonra TİKB ile yürütülen bir polemikte daha açık konuşuyorlar: "Revizyonist hizipçiler ise, TİP'in açtığı yoldan ilerleyerek uluslararası marksist-leninist hareketin adına gizlenip trockizm kusuyorlardı. Onlara göre, milli burjuvazi, ittifak kurulabilecek bir sınıf değildir. Onlar, emperyalist ve feodal sömürü ve bağımlılık ilişkilerini tasfiye eden demokratik devrimin kaçınılmaz olarak kapi-

talizmin gelişmesine yol açacağı gerçeğinin iradi çabayla önlenebileceğini sanıyorlar. Aşamaları reddederek bir çırpıda kapitalizmin yok edilmesi gerektiği görüşünü ileri sürüyor, bu yüzden milli burjuvaziyle ittifakın mümkün olmadığını söylüyorlar.

Milli burjuvaziyle ittifak mümkündür, çünkü o, emperyalizm ve feodalizmin baskısı altındadır, milli kapitalizmin serbestçe gelişmesi onun çıkarınadır. (*Parti Bayrağı* Sayı: 13-14)

"Devrimci" KP'nin ulusal (milli) burjuvaziye karşı tutumu 1973'lerin TKP'nin de sağındadır!

İkinci TİP (1975) Programı:

Bu programın, "Tekel dışı burjuvazi", bazen de "sanayici sermaye" diye tanımladığı kategoriye ilişkin formülleri söyle:

"Türkiye İşçi Partisi, burjuvazi karşısında tavrını alır ve politikasını saptarken elbette burjuvazi içindeki bu farklılıkları ve çelişkileri dikkate alır. Tekel dışı burjuvazinin tekellere karşı çıkışında, büyük toprak mülkiyetinin vergilendirilmesi, vergi kaçakcılığının önlenmesi, dış ticaretin devletçe düzene sokulması taleplerinde destekleyici olacaktır. Sanayici sermaye kendi varlığını korumak kaygısıyla Ortak Pazar'la bütünleşmeye ve imtiyazlı yabancı sermaye yatırımlarına karşı çıktığı oranda Partinin desteğini görecektir. Ne var ki Parti, bu karşı çıkışların niteliğini ve çapını, Türkiye kapitalizminin bir sistem alarak emperyalizmle bütünleştiğini ve burjuvazinin hiçbir kesiminin bu bütünleşmeden kopamayacağını ve kopmak da istemeyeceğini dikkate alarak saptar.

...Ayrıca, tekel dışı sermayenin tekelci serma - yeyle olan çatışması temel, uzlaşmaz bir çelişki değildir, oysa işçi sınıfı ile çelişkisi bu niteliktedir. Türkiye İşçi Partisi, bu temel, uzlaşmaz çelişkiyi bir an gözden kaçırmayacak, bu sermaye karşısında işçi sınıfının haklarını sonuna kadar savunacak ve asıl amacın sosyalizme varmak olduğunu daima canlı tutacaktır. Sermaye-emek çelişkisi Parti politikasının belirleyeci faktörü olacaktır." (agy. 25-26)

İkinci TİP Programı tekel dışı burjuvaziye karşı doğru, ileri ve solun genelinden farklı bir tutum almıştır.

TSİP 1974 Programı:

"Tekel dışı", "anti-monopolist", yer yer de aynı anlamlarda "vahşi burjuvazi" terimlerini kullanıyor:

"Burjuvazinin finans kapital dışında kalmış bu 'vahşi' kanadının da sömürücü bir kesim olduğunu unutmamak, finans kapitalle olan çelişkilerine rağmen eninde sonunda tekelcileşmeyi ve tekel karlarından pay almayı amaçladığını gözden uzak tutmamak gerekir. Vahşi burjuva kesimi, bugün için kır ve şehir küçük burjuvazisiyle ortak bir program etrafında, anti-monopolist bir politika izlemektedir." (agy. s. 22)

Vahşi burjuvazide anti-tekelci bir potansiyel bulunuyor.

TİKP 1978 Programı:

"TİKP, milli demokratik devrimi zafere ulaştırarak proletarya önderliğinde, işçi köylü ittifakına dayanan ve küçük burjuvazi ile milli burjuvazinin katıldığı demokratik halk iktidarını gerçekleştirir." (agy. s.54)

Türkiye İşçi Köylü Partisi ve ardılı hareketlerin geçen zamana rağmen, zaman aşımına uğramayan tutumlarından biri milli burjuvaziyi demokratik devrimin ittifakı olarak görmeleridir.

TKEP 1980-82 Programı:

Bu programda ulusal burjuvaziyi devrimcilerin ittifakı gücü sayan bir anlatıma rastlanmıyor. TKEP Programı bunun yerine ulusal sermayenin bir "güç" olmaktan çıktığını saptamakla yetiniyor:

"Emperyalizmle işbirlikçi ve bağımlılık ilişkileriyle birlikte Türkiye'de kapitalizmin gelişimi hız kazanmıştır. Bu süreç içinde emperyalizm yerli sermayenin bir kesimini kendi işbirlikçisi durumuna getirmiş, tekelciliğe doğru geliştirmiştir. Diğer bir kesiminin ise varlığına son vererek, ulusal sermayeyi ekonomik, sosyal ve siyasi bir güç olmaktan çıkarmıştır." (s.7)

Aynı formülasyon 1990 programında da yer alıyor.

TKP-ML:

"Devrimin itici güçleri işçi sınıfı, yoksul ve orta köylülük, şehir küçük burjuvazisi ve milli burjuvazinin sol kanadıdır." (Seçme Yazılar, Önsöz, Ocak Y. İstanbul 1979 s. XXX)

***

Programın iki temel sorununda Türkiye solunun devraldığı ortak mirasın bu hikayesi böyledir.

Bu yazıyla birlikte, gündemimizdeki asıl sorun olan "nasıl bir program?" sorununu tartışmak için gerekli giriş notlarını tamamlamış oluyorum. Asıl tartışma bundan sonra başlıyor ve hepinizin katkısını bekliyor.

Özelleştirme

S. ÖNAL

Türkiye'de ekonomiye ilişkin göstergeler gibi hükümetler de çok hızlı eskiyor. Ekonomik bunalımın yapısallığı burjuva hükümetlerin "avans" ya da "balayı " dönemleri bittikten sonra trendlerinin hızlı bir düşüşe geçtiğini gösteriyor.

DYP-SHP koalisyon hükümetinin de siyasi borsa da trendi geçmişteki burjuva hükümetleri gibi hızla aşağıya doğru düşüyor.

92 yılının son günlerinde TÜSİAD, İstanbul Ticaret Odası, İstanbul Sanayi Odası " koalisyon hükümetinin 1 yıllık icraatının sürekli puan kaybettiğini," 92 yılını konuşarak geçirdiğini" açıkladılar.

Burjuvazinin örgütleri seçim öncesi kendilerini beğendirmek için önlerine çıkan ve sorunlarını çözeceği vaadini veren DYP-SHP liderlerinin hükümete geldikten sonra işi ağırdan aldıklarını ve oyalandıklarını ileri sürüyorlar. Hükümetin bir yıllık icraatına bakarak da 1993'ten umudu kestiklerini, 1993 yılın da hızlı,köklü ekonomik tedbirlerin alınmaması durumunda ekonomide SOS veriyorlar.

İstanbul Ticaret Odası başkanı Atalay Şahinoğlu işverenlerin sıkça tekrar ettikleri sorunları ortaya koyarak koalisyon hükümetine 1994 yılına da umutsuz girmemeleri için 1993'te alınması gereken tedbirleri sıralıyor;

"Devlet gelirlerinin artırılması için vergi paketi hemen açılmalı. Bu paket vergide adaleti mutlaka sağlamalı. Bugünkü vergi düzeni ve yüzde 70 enflasyon karşısında işadamlarından yüzde 50 vergi vermesini bekleyemezsiniz."

"KİT'ler acilen ele alınmalı."

"Özelleştirmenin yaratacağı işsizlik problemini önlemek için işsizlik sigortası kurulmalı."

"Türkiye 1993'te muhtemel işçi hareketleri yüzünden bıçak sırtındadır. Grevleri gereksiz kılmak için toplu sözleşmelere enflasyon artı refah payı veya enflasyon artı verimlilik gibi bir sistem getirilmeli."

"1994 için 1993'te 3 yıllık orta vadeli istikrar programı hazırlanmalı " (Sabah 25.12.1992)

Öteyandan yılın son TÜSİAD yüksek istişare konseyi toplantısında konsey başkanı Rahmi Koç, "TÜSİAD'ın bir yıl boyunca dile getirdiği sorunların çözümü konusunda hükümet kanadından hiç bir ciddi adım atılmamış olmasına işaret ederek "Malesef seneler senesi memlekette büyük vergi kaçağı olmuştur.Vergi kaçırmanın değil ,vergi vermenin övünülecek bir tarafı olduğu ahlakı millete aşılanmalıdır." İLO sözleşmesinin Çankaya'dan dönmesini büyük fırsat olarak değerlendiren Koç, bu konuda ki görüşlerini yetkililere birkez daha aktaracaklarını açıkladı.

TÜSİAD başkanı Bülent Eczacıbaşı'da 158 sayılı İLO sözleşmesinin zaman zaman demokratikleşme çabalarının zorunlu bir parçası olarak gösterilmeye çalışılmasının yanlış olduğunu,"İş güvencesi yasa tasarısı işten çıkartmaları işyerlerinin yaşamını tehlikeye düşürecek kadar zorlaştırmaktan ve kuruluşların üstündeki kıdem tazminatı yükünü tamamıyla taşınmaz hale getirmekten başka bir işe yaramayacaktır. Oysa bugün ki yasalarımız çalışanlara yeterince işgüvencesi sağlamaktadır."diyor(sabah 25 Aralık 1992)

Koparılan gürültüyle sanki Burjuvazi ile koalisyon hükümeti arasında ciddi görüş ayrılıkları varmış gibi bir hava yaratılıyor.Oysa koalisyon hükümetiyle burjuvazi arasında görüş ayrılığı biryana, ekonomi politika da tam bir uyum birliği var. İleri sürdükleri düşünceleri hükümet koalisyon protokolüne almış. Sadece tanımlamak biryana zaten bu politika uygulanıyor. Tek ayrı düştükleri konu İLO sözleşmesi üzerin de odaklaşmaktadır. Yoksa "vergi adaleti","özelleştirme", "işsizlik sigortası", "istihdam sorunu" ve de "Emeğin yük selen maliyeti" üzerinde aralarında tam bir uyum birliği var.

Bu sorunlara tekrar döneceğiz. Ancak ne gariptir ki ,burjuvazi "cukkasını " doldururken, "Malı götürürken" bağırmakta, ağlamakta işçi sınıfı ve emekçiler ise yüzde yetmiş enflasyon altında yüzde 45 ücret zamı, memurlar yüzde 28 maaş artışına karşı sessiz kalmaktadırlar.

İşveren örgütleri toplumda etkiledikleri ve kontrollerindeki tüm iletişim araçlarını harekete geçirerek istemlerini dikte etmeye , sanki toplumun asıl sorunlarıymış gibi kabul ettirmeye çalışırken, işçi sendikaları tamamen pasifize bir durumda günü idare etmek, eniyi toplu sözleşmeyi kotarmak için uğraşıyorlar. Bu çarpık duruma kısaca değindikten sonra Türkiye ekonomisini düze çıkarmak için işverenlerin tatlı rüyası özelleştirmeyi ele alalım.

ÖZELLEŞTİRME

Günümüzde "çağdaşlığı" veya "çağdışılığı" "dinazor" olup olmamayı belirleyen temel kıstas

özelleştirme karşısındaki konumlanış olduğu ileri sürülüyor.İleri sürenlerin bazılarının ismi sosyalist harekete pek yabancı gelmiyor. Burjuvazinin bahçesinden havlamaya başladıklarından beri bu isimleri daha çok duyar olduk. Bir de yeminli antikomünistler var. Bu unsurlar burjuvazinin kalemşörleri olarak zaten geçmişten beri biliniyorlar.

Her derde deva olarak sunulan özelleştirme adeta sihirli bir sözcük haline geldi. Koalisyon hükümeti ile bu konuda pek alıp veremedikleri yok.Tek eleştirileri sürece yayma ve yavaşlığın terk edilip radikal reformların hayata biran önce geçirilmesi. Koalisyon hükümeti aslında işi pek ağırdan da almıyor.Tüm ANAP dönemlerinde yapılan özelleştirmeleri neredeyse bir yılda üç dört kat fazlasıyla yaptı. O halde yapılan kuru gürültünün anlamı ne? Özelleştirme kapitalist ekonomilerin yaşaması için tek çıkar yol mudur? Bu sorulara özelleştirme politikasının ne olduğunu açıklayarak cevap verelim.

Birincisi; özelleştirme sadece KİT'lerde devletmi patron olsun, yoksa özel sektörmü olayı değildir. İşlem böyle olmakla birlikte işin bir de ideolojik boyutu vardır. "yeni" sağ iktidarlar özelleştirmeyi ideolojik yükü ağır basan global bir harekete dönüştürmüş durumdadırlar.

İkincisi ; Kapitalizmin sosyalizme üstünlüğünü kanıtlamak için, eski sosyalist ülkelere yönelik ekonomik reform politikalarının tellallığının yapılarak, piyasa güçlerinin önlenemez yükselişi ve tek ekonomik reçete olduğunun dünyaya pazarlanmasını yapmak, sosyalizmin "çürümüşlüğünü" isbat etmeye çalışmak.

Üçüncüsü; KİT sektörü "sermayenin bizzat kendişini inkarı anlamına gelme özelliği taşımaktadır. Çünkü, kamu sermayesi ile özel sermaye ortaklıkları bir yana, KİT'ler özel mülkiyetin sınırlarını belirtmektedir.

Dördüncüsü; tekelci sermaye her ne kadar devletle içiçe geçmişse de ve hükümetlerin politikasının oluşumunda ağırlığı ve belirleyiciliği olsada KİT sektörünün tüm faaliyetlerini ve dizginlerini kendi firmaları gibi tümüyle ellerinde tutamamaktadırlar. Bu arada sermaye birikimini yeterli düzeye ulaştıran tekeller yatırım yapma gibi bir lüks yerine mevcut yatırımları çok daha ucuza kapatmaya çalışmaktadırlar.

Beşincisi; tekeller KİT satışlarınadan ilave rantlar ummaktadırlar. Devleti ise özellikle alt yapı hizmetlerine yönlendirip sanayi için daha fazla üretmeye zorlamaktadırlar.

Altıncısı ; özelleştirme sorunun esası belkide en önemlisi "finansman kaynaklarının paylaşımı kavgasıdır. 1980'den sonra özel kesim lehine bozulan bu denge yeterli gelmemekte, Merkez Bankası kaynaklarının daha büyük oranda özel kesime tahsis edilmesi istenmektedir.

"Üstelik artık KİT'lerden ucuz ara malı temini yoluyla özel sermeye birikimi mekanizmasının sürdürülemeyeceği de bilindiğine göre, finansman kaynaklarına ve özellikle kamu fonlarına ulaşmada ciddi bir rakip olarak görünen KİT'lerin tüm toplum için yararsızlığını öne sürerek berteraf edilmeleri özel sermayenin gündeminin başında gelmektedir. Ama daha ikna edici olmaları için ideolojik çerçeveyi iyice hazırlamaları "tarafsız" görünen her kanattan sözcülerini seferber edebilmeleri gerekmektedir."

Sonuç olarak kamuoyuna pompalanan düşüncelerin tersine özelleştirmenin işçi, emekçi ve dargelirlilerin yaşamında en küçük bir iyileştirme sağlaması bir yana, emekçilere yeni ekonomik faturaları yükleyecektir. Kapatılan KİT'ler korkunç bir istihdam sorunu yaratacaktır.

Burjuvazi, dışa açılma politikasında üretimi arttırmak için KİT'lerin karlı olanlarını satın almak, KİT'lerle ne iç pazarı ne de dış pazarı paylaşmakistememektedir.

Tarihsel olarak KİT'lerin özelleştirilmesi politikasını her kapitalist ülke dönem dönem önüne koymuştur. Ama, en iddalılıları dahi sonuçta "KİT'lerin ekonomik yararına" inanarak hükümetlerinin yaşamalarını sağlamışlardır. Türkiye de bu sorun konjetürel olmaktan çıkartılıp global bir sorun olarak konup KİT'lerin imhasına yönelmiştir. Önümüzdeki günlerde koalisyon hükümeti burjuvazinin ültümatonu doğrultusunda radikal tedbirleri alıp, ağır aksak işleyen özelleştirme faaliyetini hızlandıracaktır.

Ama asıl dinazorlar, çağ dışı kafalar o zaman ortaya çıkacaktır. Kapitalist devlet işletmelerini özelleştirmeyi komünizme karşı bir zafermiş gibi sunan sebükmağızlar bu kez dün olduğu gibi şirket kurtarma operasyonlarına davetiye çıkaracak lardır. Bir dönem iflas eden 822 özel şirketin KİT' leşmek için uğraşları hala hafızalardadır.

VERGİ ADALETİ

TÜSİAD'ın şikayet ettiği diğer bir konu da" vergi adaleti"dir.

Bu konuda enaz konuşması gereken TÜSİAD ve üyeleridir.Yıllardır vergi kaçırmak ve vergi borçlarını ödememek konusunda üyeleri bayağı marifetlidir. Vergi borçlarını "enucuz" kredi diye tanımlayıp, kullanan ve vergi affıyla faiz yükünden de kurtulan TÜSİAD üyelerinin özellikle de Koçlar'ın böyle bir sorunu olmasa gerek. TÜSİAD istişare konseyi başkanı Rahmi Koç bunu unuttturmak istercesine "Millete vergi ahlakı aşılanmalıdır" diyor.

İşçi, memur, emekli kısacası bodrolular vergilerini tek kuruş dahi kaçırmadan ödemektedirler. Devlet bu kesimden vergisini yıl sonunuda beklemeden her ay düzenli olarak almaktadır. Oysa Rahmi Koç'un konsey başkanı oldugu TÜSİAD üyeleri "Vergi ahlakını" Sümbül Hanım, Manukyan kadar dahi taşımamaktadır.

1985 yılında yapılan bir araştırmada TÜSİAD üyelerinin borçlarının altıyüz milyar dolayında olduğu ortaya çıkarılmıştı. Aynı yıl TÜSİAD vergi borcu olanların isimlerinin açıklanmaması için tavır almıştı.

ikinci bir örnek, "Millete vergi ahlakı aşılanmalıdır","Vergi adaleti sağlanmalıdır" diyen Koç, Eczacıbaşı, Sabancı, Enka ailesinin ödediği gelirvergisinden. Aşağıdaki tablo "vergi adaletinin" nasıl düzenlendiği konusunda bilgi vermektedir.

Koç Ailesi:	1987(mil)	1986 ödenen (mil)
Vehbi Koç	179. 704	648. 317
Rahmi Koç	107. 700	560. 012
Semahat-Nusret Arsel	98. 879	534. 128
Sevgi-Erdoğan Gönül	119. 817	521. 587
Suna-İnan Kıraç	159. 412	569. 405
Sabancı Ailesi		
Sakıp Sabancı	65. 101	916. 859
Erol Sabancı	52. 168	885. 392
Özdemir Sabancı	40. 419	868. 772
Hacı Sabancı	32. 047	725. 907
Şevket Sabancı	25. 313	722. 897
Eczacıbaşı		
Nejat Eczacıbaşı	57. 790	66 . 629
Enka Grubu		
Şarık Tara	4. 093	263. 423

"1986 başında yürürlüğe giren düzenlemelerle kurumlar vergisi yüzde 40'tan yüzde 46'ya çıkarılırken, sermaye şirketlerinin hisse senedi, kar payı ve iştirak kazançları gelir vergisi beyanamesi dışına çıkarılmıştı. Bu düzenlemenin kurumlar vergisini artırmak yanında -ki bu vergi daha kolayca fiatlara yansıtılabilecektir. Şirket ve holding sahibi ünlü işadamlarının kişisel gelir ve vergilerinin olağanüstü ölçülerde aşağıya çektiği bugün çok açıktır."

Türkiye'de geçmişten bu yana büyük şirketler vergi kaçırma, vergi borçlarını erteleme ve hükümetlere af çıkartmak yoluyla vergi faizlerinden kurtulmuşlardır. T.C tarihi boyunca tüm vergi düzenlemeleri ve"vergi adaleti" safsataları sonrası burjuvazinin vergi yükü hafifletilmiş, onlardan alınan yük dargelirlilerin, çalışanların omuzlarına yıkılmıştır.

İŞ GÜVENCESİ YASASINA KARŞI SINIFSAL TAVIR

Son olarak, tüm burjuvaziyi ayaklandıran 158 sayılı İLO sözleşmesin mecliste kabulünden sonra yaratılan fırtınayı ele alalım.

TÜSİAD, TOB, TİSK ve Ziraat Odaları Birliği 158 sayılı İLO sözleşmesine karşı "red"cephesini oluşturdular. TİSK başkanı Refik Baydur bu sözleşmenin kabulunun karşısında olduklarını İLO sözleşmesinin kabulunun sadece"bir özenti olduğunu" ileri sürdü.

Türkiye'de uzun yıllar sonra işveren örgütlerinin tümünün ortak tavır alması ve hükümete açıkça kendi düşüncelerini dayatmaları son derece anlamlıdır. Aralarında ki çıkar çatışması ne olursa olsun irili ufaklı tüm burjuvazi sınıfsal çıkarları etrafındakenetlendiler.

İLO sözleşmesine karşı burjuvazi sınıfsal gardını alırken işçi kuruluşları tartışmaları dışarıdan takip etmekle yetindiler. Kuşkusuz bu tavırın başka nedenleri olmakla birlikte bizce en önemlisi Türkiye işçi sınıfının en temel kazanımları mücadele sonrası değil, genellikle yukarıdan verilen bir hak sonucu eldeetmesidir. Verildiği gibi kolayca alınan, kadükleştirilen bu haklar çoğu kez uygulanma şansına dahi sahip olmadan tekrar alınmaktadır. İşgüvencesi yasa tasarısıda böyle bir gelişme gösterdi. Yukarıdan verildi. İşçi sınıfı yararına bu düzenlemeyi sendikacılar demeç düzeyinde sahiplendiler. Oysa işveren örgütleri tam bir uyum içerisinde sınıfsal çıkarlarını savundular, savunuyorlar. Türk-İş tartışmaların başladığından buyana ilk defa "İLO sözleşmesi meclisten çıkacaktır, Özal'da bunu onaylayacaktır" diye açık bir tavır aldı. Ama burada yine bir eksiklik yaşanıyor o da işçi sınıfı kazanımlarını sahiplenemiyor.

Petrol-İş'in 1991 yıllığında yayınlanan işçi çıkarmaların kuruluşlara göre dağılımını veren tablo da görüldüğü gibi işçi sınıfı ciddi bir tensikat dalgasıyla karşı karşıyadır. İş güvencesinden yoksundur. Özelleştirmelerle birlikte bu dalga daha da büyüyecektir. Sadece 1990 yılından 1992'nin ilk yarısına kadar geçen süre içerisinde 275.231 işçi işten çıkarılmıştır. Bu rakam tesbit edilebilendir. Gerçekte ise işçi kıyımı daha fazladır.

İşten çıkarmaların işçi kuruluşlarına dağılımı:

İşçi kuruluşları	1990	1991	1992 (İlk yarı)
Türk-İş	94.490	109.867	24.239
Hak-İş	1.103	4.074	728
Bağımsız Sen.	3.331	4.870	1.731
Sendikalar	5.428	17.993	7.377
Toplam	104.352	136.804	34.075

Petrol-iş 1991 yıllığı

Kısacası, işgüvenliği yasası meclisten eski haliyle geçse de, Özal tarafından zorunlu olarak onaylansa da işçi sınıfının kağıt üzerinde güvencesini oluşturmaktadır. Asıl kavga uygulamada başla yacaktır. İşçi sınıfının eylemli gücü kazanımları koruyacak ve geliştirecek tek silahtır.

Son söz olarak; burjuvazi "örgütleriyle ayakta" savaşa hazırlanıyor. Sınıf tavrı açık."işçi sınıfı geriletilecek". İşçi sınıfı ise bu kez dahada kararlı olmak zorunda. Sendika yönetimleri barikat olsada bahar sıcak günlere gebe. Genel Grev slogan olmaktan çıkıp pratiğe dönüşmenin işaretlerini veriyor. Önümüzdeki günlerde şiar "gemileri yaktık dönüş yok" olacak.

Gerillaya övgü

Bir, iki, üç daha fazla Kürdistan

H. FİKRET

Bu yazı kaleme alınalı bir yıl gibi bir süre geçti. Bir minnet borcunun ödenmesi ya da insanın imgelemine çarpan gerçekler olarak okunmalı.

Gün gelir dağlar sizi çağırır. Gidersiniz!

Gidersiniz düşünmeden geride kalan yaşanmışlıkları. Bindiğiniz aracın rengi, hızı, sizi ilgilendirmez, giderken. Hatta oturduğunuz koltuğu bile umursamazsınız.

Düşünceleriniz gidilen yer, karşılaşılacaklarla doludur.

Gittiğiniz yer bütünün içinde bir noktadır. Nokta bir köydür. Bulutlara kafa tutan asi dağların eteğine kurulmuş bir köy. Buradan sonra gidilecek başka bir köyün olmadığının, sonrasının dağ olduğunun ayırdına varırsınız. Kürdistan'nın bir şehrine yakındır, gittiğiniz köy. Köye varırsınız.

İnsanlarında; Kürdistan'ın diğer yerleşmelerinde yaşayan insanların özelliklerini görürsünüz.

Köyün evlerinin, geniş bir alana dağılmış, kümeler halinde birbirinden uzak olarak kurulduğunu görürsünüz.

Köyü iki aşiretin oluşturduğunu, ancak aşiretlerin gücünün aşınma sürecine girdiğini anlarsınız, geçen zaman diliminde.

Burada insanların her şeyden çok ağacın hasretini çektiğini görürsünüz. Ağaçların, ormanların yakılmış olduğunu öğrenmek acı verir size. Oysa diğer yerlerde ağaç dikme kampanyaları düzenlendiğini, bu işe okulların, küçücük herşeyden habersiz çocukların seferber edildiğini bilirsiniz. Acı gerçek yüzünüze zemheri soğuğu gibi çarpar, geçer.

İrkilirsiniz!

İçinizde bir yerler göçer. Burkulursunuz.

Şaşırırsınız, şaşkınlığınız kısa sürer. Bu sürdürülen haksız, kirli savaşın bir boyutudur. İnsanlarla, ormanların kaderi birdir. Aynı kaderi paylaşırlar.

Gelişiniz insanların çok ilgisini çeker. Nereden geldiğiniz, nereye gideceğiniz köylülerin ilgi odağı olur. Sıradan sorular, yüzeysel yanıtlar meraklı gözlere bırakır yerini. Köylünün düşüncesini anlayabilirsiniz.

Niye geldi?

Geçen zaman zihinlerdeki bu sorunun önemini azaltır gibi görünse de, insanlar davranışlarınızı kontrol etmeye devam eder.

Sizi tanıyınca rahatladıklarını, endişelerinden kurtulduklarını farkedersiniz.

İlişkileriniz sınırlı da olsa gelişir. Köylüde gördüğünüz ruh hali sizi çok etkiler. Yaşanan uzun kurak dönemin, köylünün ruh haline de yansıdığını görürsünüz.

Zaman gelmiştir. Bağlantılar kurulmuş, karşılaşma anını beklemektir yaptığınız.

Birden dağlara doğru yönelirsiniz. Tırmandığınız yamaç sizi yorar. Ama bu yorulma sizde gizli bir mutluluk uyandırır.

Yürürken sizi iki gözün izlediğini ve birşeylerden korunmaya çalıştığını hissedersiniz. Bodur, kümelenmiş ağaçların arasından çıkıp gelen gerillayı farkedersiniz aniden. Size doğru gelir, dost elinizi duyarsınız avucunuzda.

"Selam heval", hoşgeldin, diye selamlar sizi. Heval diye selamlanmak duygulandırır sizi.

Selam yoldaş.

Hakkınızda herşeyin bilindiğini anlarsınız. Karşılaşılan her kişinin heval olduğunu düşünürsünüz. Bunun böyle olmadığını anlarsınız bir süre sonra. Heval ya da yoldaş. Bu kavramın içinin doldurulduğunda anlam kazandığı ortaya çıkar sizin açınızdan.

Birlikte yürürsünüz bir süre. Geçen zamanı unutursunuz. Gittikçe ağaçlar biraz daha sıklaşır. Gerilla grubu karşılar sizi.

Selam yoldaşlar, selam heval. Karşılaşma böyle olur. Birden Coubert'in "Bonjour Mösyö Coubert" adlı tablosu yorar zihninizi. Bu tabloyu karşılaşma diye yorumladığınız dostlarınızı düşünürsünüz.

Birlikte ayak üstü durursunuz bir zaman. Konuşmalar sürüp gider. Tanışma ve sonrası apayrı duygular yaşatır size. Hele heval diye selamlanmak. Çadırda oturursunuz sonra. Yorgunluğunuz bitmiştir.

Gerillanın, cebinin bile farkına varmayacak şekilde tabakasını çıkardığını görürsünüz. Tabakasını açıp, kağıda koyduğu tütünü sarar yavaşça ve size de ikram eder. Bu davranışından gerillanın her şeyini başkalarıyla paylaştığını sezinlersiniz. Tütün üzerine konuşursunuz birlikte. Yoldaş, Fidel'in devrimi dünyada Havana Purolarını ünlendirdi, gelecek olan Kürdistan devrimi de Kürt tütününü ünlendirecek. Söyledikleriniz tüm gerillaların gözlerinde bir çoşku yaratır. bu coşkuyu sizde duyarsınız. Devrim!

Sigaranın oturularak, dinlenme anlarında içilmesinin gerillaya özgü olduğunu anlarsınız. Nöbete giden gerillanın sigarasını söndürdüğünü görürsünüz.

Gölgelerin gittikçe uzadığından ve vadideki son güneş ışınlarının da ayrılmasından akşamın yaklaştığını anlarsınız.

Gölgelerin uzadığı bir akşam üstü Kürdistan'dasınızdır.

Gölgelerin uzadığı başka bir akşam üstü nerede olacağınızın belirsizliği hüzünlendirir sizi.

Demlenen çayla birlikte peynir ve ekmek yersiniz. Bu o güne değin yaşamadığınız bir olaydır

sanki, imgeleminizi zorlar. Duygularınız sizi apayrı yöne doğru çeker. Gerillalardan birinin çay içmeyişi önemsiz gibi görünür size.

Bir gerillanın, ekmek almak için gittiği evde, ekmek olmadığını öğrenince, ekmeğin olmayışından çok böyle bir istekte bulunuşuna üzüldüğünü anlatması, onun ruh inceliğini yansıtır size.

Aralarında bir hiyerarşinin olmadığını görmeniz şaşırtır sizi. Yapılacak işlerin birlikte yapılması, paylaşılması, gerillanın yeni insan tipolojisinin nüveleri olduğunu anlatır size.

Birlikte kalkıp yürürsünüz. Kalkıp yürüdüğünüzde bir gerillanın silahının olmayışı şu soruyu aklınıza getirir. Niçin yok? Düşündüklerinizi sorarsınız. Çay içmeyen gerillayla silahı olmayan gerillanın cezalı olduklan ve bu kararın birlikte alındığı anlatılır. Bu tür uygulamaların tüm hata yapan gerillaları kapsadığı söylenir size.

Aralıklar halinde yürürsünüz. Yürürsünüz dağlardan köylere doğru.

Gideceğiniz köyün ışıkları uzaklarda ateşböcekleridir. Ateşböcekleri gittikçe yaklaşır size. Köye varırsınız. Gideceğiniz ev önceden bilinmektedir. Eve büyük bir gizlilik içinde girersiniz. Gözünüze ilk çarpan her şeyin olağanlığını yitirmeyişidir. Herşey olağandır. Gerilla gittiği eve olağanüstülük kazandırmıyor.

Gerillanın gelip geçici bir unsur olmadığını, büyük dönüşümlerin öncüsü olduğunu yerleşen, politikleştiren, alan açan özellikleri taşıdığının insanlar ayırdındadır.

Şehirden yeni gelen köylülerle konuşursunuz. Gerillanın her şeyden önce yeni gelen gazete ve dergileri alıp okuması, gerilla için okumanın ne denli önemli olduğunu çağrıştırır size.

Gerillanın aralarında oturttukları yoldaşlık ilişkilerinin köylüleri de derinden etkilendiği, köylünün öncüsüye buluştuğu oranda değiştiğini görürsünüz.

O kaba davranışları bir kenara bırakıp değişmiştir köylü.

Şehirden yeni gelen köylülerin anlattıklarından istihbarat değerinde bilgiler çıkarıldığını anlarsınız. İlişki kurulan, güven veren köylülere görevler verildiği ve bu görevlerin sürekli denetlendiğini anlatır.

Köylünün gerillaya karşı yaklaşımının bu denli düzelmesinde, verilen savaşımın geldiği boyutu, Kürt halkının tercihini yapabilecek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Saatin yirmi iki kırkbeşe yaklaştığını, garip bir telaş gösteren ev sahibinin uyarısından anlarsınız. Ev sahibi BBC radyosunun yayın saatinin yaklaştığını, dinleyebileceğinizi belirtir. Hep birlikte radyodan Kürdistan'la ilgili haberleri dinlersiniz. Köylünün, TRT'den çok BBC'yi dinlediğini anlarsınız.

Gecenin ilerleyen saatlerinde evden ayrılırsınız. Yine aralıklarla yürürsünüz. Dağlara doğru. Hep birlikte, suskunlukla. Yürürken ayağınızın sesini bastığınız toprak bile duymaz. Yürüyüş uzun sürer. Yorgunluğunuzu, uykusuzluğunuzu unutmuşsunuzdur!

Güvenli, her yeri görebileceğiniz bir yerde mola verirsiniz. Bir süre dinlendikten sonra konuşmaya başlarsınız. Konuşmalarınız Türkiye, Kürdistan devrimleri üzerine yoğunlaşır.

-Heval, görüyorsun, çoktandır halkımızın içindesin. Halkımızın gelişimi, dönüşümü, köle kimliğinden çıkışı hep öncüsüyle buluşmasıyla oldu. Halkımız, Kürt halkı büyük bir savaşımın eşiğine gelmiş bulunmakta. Bu öyle kolay kazanılacak, birden zafere taçlanacak bir savaş değil. Çok çetin yollardan geçeceğinin haberini veriyor. Bu çok az sayıda Vietnam halkının emperyalist ABD karşısında göstermiş olduğu direnççle benzeşmekte.

Ama söylediklerimden şu sonuç çıkmamalı; Devrimimiz, Kürdistan devrimini Vietnam devrimi gibi olmayacak, onun tıpa tıp benzeri olmayacak. Ondan ve diğer ülke devrimlerinden renkler taşıyacak. Bu bizim gerçekleşecek Kürdistan devriminin zenginliğidir.

Şu an Kürdistan işçi sınıfı yok. Ama tüm coğrafyaya, ülkelere dağılmış Kürt işçiler var.

Türkiye işçi sınıfının öncü partisi yoktur. Varolan yapılar işçi sınıfına devriminde öncülük ve rehberlik yapacak birikim ve savaşım gücüne sahip değil. Vermiş olduğumuz savaş, işçi sınıfının önündeki büyük engelleri kaldırmasına karşın, işçi sınıfı açısından fazla bir önem taşımıyor.

Savaşımımızın yeni mevziler kazanıyor. Daha dün yok sayılan Kürt kimliği kabul edildi.

Aslında TC'nin niyeti kültürel özerklik. Kendi dümen suyunda tutabileceği bir otonom bölge. Ama kabul edemeyiz. Bu Kürt halkına karşı yapılmış en büyük haksızlıklardan biri olur. Amacımız ve savaşımımızın sosyalizm yönündedir. Verdiğmiz mücadele ulusal nitelikli de olsa sosyalist bir kimliğe sahiptir.

Gerilla konuşacaklarını bitirdiğinde söze girersiniz.

Yoldaş, şu an Türkiye İşçi sınıfının devriminde rehberlik edecek savaşkan partisinin olmayışı, bu partinin yaratılamayacağının kanıtı sayılmaz. Ve bugün Türkiye devrimcilerinin en büyük sorunu ihtilalci partinin yaratılma sorunudur. Belli bir nesnelliğe oturacak parti Türkiye devrimini doğuracaktır.

Topraklarımızdan doğacak olan devrim ikiz devrimdir. Kürdistan ve Türkiye devrimleri eş zamanlı olacaktır. Ve gelecek devrimi dünya'ya doğacak olan bir devrim olarak görüyorum.

Sizden sonra başka bir gerilla konuşmaya başlar.

-Kürdistan'da verdiğimiz savaşım sonucu herşey yerinden oynamıştır. TC tekrar belli bir otorite kurabilmek için her yolu denemektedir. Gerilla karşısındaki başarısızlığının hıncını savunmasız halktan çıkarmaktadır. Bu arada Türkiye devrimcilerinin enternasyonalist görevlerini yerine getirmesi gereken bir dönemden geçiyoruz. Bu görev dergi, gazete sayfalarında yazılanlarla sınırlı tutulmamalıdır.

Gerillalarla aynı duyguları paylaştığınızı söylersiniz.

Ayrılma zamanı gelmiştir. Ne kadar süre geçtiğini düşünürsünüz. Belki yedi yıl, belki bir gün, ya da hafta.

Size rehberlik eden gerillayla yürürsünüz. İlk karşılaştığınız yere geldiğinizde ayrılırsınız. Ayrılırken dost elinin sıcaklığı uğurlar sizi. Ve kendini bekleyen dağlara yönelir.

Hoşçakal yoldaş!

İdeolojik ve epistimik kopuş sorunu

MESUT HASTÜRK

"Yeni" kavramını paradoksal olarak ele almak gerekiyor. Daha önceki bir çok yazıda motivasyon eksikliğini gidermek için bir yeni ideali canlandırmaya yönelik; soyut-güdüleyici bir kavram olarak YENİ'nin eleştirisini yapmış ve kaşı durmuştum.

Önek olarak yeni sıfatını alan, kavramların sırtında bir yük olmaktan öteye geçemeyen bu soyut ve belirsiz tanımlama; "Yeni İnsan" "Yeni ahlak" "Yeni Tip" gibi erken yozlaştırıcı etkileriyle çok çabuk eskitiyor.

"Yeni " kavram olarak kolaylıkla bilinen, kavramlara eklenirken sorunlar ortaya konamıyor. O halde yeni ne?. Sorulamıyor. Burada küçük bir oyun, küçük bir büyük yanılgı taşıyıcılığı sözkonusu. O da, insanlara tekrar Godot müjdesi verilmesidir.

Marksistlerin bilimsel, gerçekci ve gerçekliği kavrayan insanlar oldukları, olmaları beklendiği epeydir bilinir. Ancak, eleştirel zeminden, düzeltici ve tasfiyeci bir yola geçmek çok kolaydır. Bunun bilinçli olarak yapıldığını iddia etmiyoruz, objektif olarak ortaya çıkan sonuçlardan bahsediyoruz. Böylelikle geçici bir inanç kategorisi oluşturularak daha çok tarihsel tasfiye ve tecrid sürecine hizmet edilmiş oluyor.

Kavrama yönelik bu eleştirinin temelinde, elbette sorunsalın konamayışı gerçeği yatıyor. Aksi halde, yeni üzerinde uzunca durulacak ve eleştirel zemin sürekli hareket noktası sayılacaktır. Bu açıdan kavramı paradoksal olarak ele almak gerektiğini başta belirttim. Riski de burada.

KOPUŞSUZ YENİ OLMAZ

Öncelikle sorunları, sosyalist teori ve politik alanın dolayım ilişkileri ile ilgili olarak ele almak gerekiyor. Alanı böyle saptadıktan sonra daha somut verilere başvurulabilir. Bunları da kapsamlı bir biçimde devrimci-sosyalist siyaset anlamında geleneksel sol politika olarak ifadelendirebiliriz. Reel sosyalizmin ve sosyalist mücadele tarihinin politik deneyimleri ile bunların toplumsal-sınıfsal nitelik ve ilişkileri biçiminde tarihsel bir olgular dizisini de somut olarak sayabiliriz.

Sol politik gelenek, bugün etki alanı bakımından sınırlanmış fiili güçleri ile kendinden sözettirmekten yoksunken, diğer yandan yeniden örgütlenme ve sınıfsal etkinlik sağlama girişimi açısından oluşturduğu geleneğe büyük ölçüde bağlı bulunmaktadır. Söz konusu gelenek; komünternle resmi ifadesini bulan, nesnel yanlarıyla çok daha detaylarda oluşan bir tümlük arzediyor. Aydınlanma çağından ve aydınlanma çağının burjuva ideolojik-siyasal-hukuki-bilimsel-kültürel düşünüş ve davranış biçim, ilke ve inançlarından bağımsız doğmadığı varsayılacak bu gelenek sosyalizm, anarşizm ve ütopizm köküne dayanır. Bu akrabalıklar, devrimci kopuş ilkeleri ile fiilen ve fiiliyatta zorlandıkça, örneğin Ekim devrimi ve sonrası toplumsal-sınıfsal-siyasal mücadele süreçleri ile ortaya çıkan yeni öznel-nesnel gelişmelerle, aynı yeryüzünde burjuva paradigmasının karşıtı gibi konumlanmış ve gerçekte burjuvazi ile çatışma kadar etkileşim ve eklektizme yol açan bir süreç yaşanmıştır. Kesinlikle aydınlanma felsefesi, inanç ve değerleri ile ifade de ayniliğin verdiği bir söylem geleneğini de realize olmuştur.

Kısaca özetleyecek olursam, burjuva anlayış sınıfsal başkaldırı konseptinde karşıt bir konumlanışta görünmesine rağmen, gerçekte olan bu karşıtlığın birbirini tersten okumakla övünen ortak paradigmalara sahip olmalarıdır.

Bunu tek tek olgulara indirgemenin, olgulardan sağlanacak değişik kurgularla tartışma malzemesi yaratmanın çok anlamlı olacağını düşünmüyorum. Kapsamı temsil edecek argümanlara ulaşmak koşuluyla bu da zorunludur.

Şu halde, *Yeni ne* sorusuna yanıt verecek girizgahı yapmış oldum. Yeni için veya yeni'yi kavramak için sorun tesbit edilmişse, yeni paradoksunun bir bölümünü ele alıp, yeni söylemine sahip çıkma hakkını kullanmaya başlayabiliriz.

Bu hakkı yanlış, eksik hatalı ve gereksiz kullananları da uyarmış oluruz.

Sorunu şöyle formüle etmek mümkün: Yeni'nin sorunun bir boyutu, ideolojik ve epistimik bir kopuş sorunudur.

Buna geçmeden, temel bazı eksiklerden sözetmekte ve uyarmakta yarar var. Konuları ele alış tarzı burada, kapsamı itibarı ile felsefi, ideolojik ve siyaset teorisi açısı ile sınırlı bir söylem biçimi ola-

caktır. Dolayısıyla ekonomi-politik tartışmanın dışında tutan, bir çok yanıyla da pratik siyaset sorunlarını ihmal eden bir yanı var. Bu başlıca bir yandır. Ancak yapılmaya çalışılan bir anlayış ve kavrayış resosyonuna yol açmaktır. Dil'in, yaşamın yarısı olduğu inancından beslenmektedir.

Yazıda kullanılan ifadelerin istismara açık oluduğunun farkındayım, ancak bu istismarı yapacak olan mantığın büyük ölçüde pozitivist-idealist gelenekten gelen bir sistematikten etkilenmiş olacağını bildiğimi de teslim etmek gerekir. Örneğin, yaşamın yarısını dil'e indirgediğim ileri sürülebilir. Bu nedenle kısa bir tanımla; dil'i, paradigma kavramını karşılamak için kullandığımı, aynı zamanda epistimik kavramını da içerdiğini belirtmek istiyorum.

Geleneksel sol politikada, politik faaliyeti aşkınlaştıran ve indirgemeciliğe götüren anlayışın temelinde pozitivizm ve idealizm gibi burjuva aydınlanma çağının temel argümanları olduğunu yinelemek istiyorum. Marksçılığın bundan etkilenmiş olması bir tarihsel kronoloji gerçeğine inanmakla bile anlaşılır bir durumdur, ancak marksçı yöntemin bunu aşmada basiretsiz olduğu sonucunu çıkarmak da öngörüsüzlük sayılmalı. Marksçı yöntem, düşünce ve eylemi yaşam içinde dondurmaz.

AYNILAŞTIRMA

Söylem ve dil , madde ve eylemin öteki yüzünü göstermek amacıyla seçtiğim iki kavram, ideoloji ve epistimiği karşılamak amacı da gütmektedir. Mutlaka belli kurgusal bir zemini olan kavramlaştırmalardan birine burada başvurabilirim. Sanat Hareketi Katılımcıları'nın Ankara'da gerçekleştirdiği panelde bazı bölümleri ilginç olan bir tartışma yaşandı. Bunlardan en önemlisi Aydın Çubukçu'nun, sol politikanın, insanları ve tüm eylemlerini politika merkezli ve politik konsept içinde aynılaştırma eylemi olduğunu ileri sürdü. Bu sav, değişik biçimde Perinçek tarafından redakte edilmeye çalışıldıysa da sayın Çubukçu iddiasına sadık kaldı. Perinçek, Çubukçu'dan farklı olarak "bütünleştirme" eyleminden sözetti. Böylece Perinçek daha diyalektik bir okuma ile kendi tezini formüle ederken, içi doldurulmak kaydı düşülerek, daha doğru bir bakış açısı yakaladığı söylenebilir.

Ancak, Çubukçu'yu redakte etme çabasında görülen ısrarı; kavramının altını Çubukçu'nun açıklaması lehinde vurgularla dolduracağının işaretlerini veriyordu. Yanılmayı diliyorum. Olayın bir önemi yok. Önemli olan nokta, sayın Çubukçu'nun "Aynılaştırma eylemi"niden kastettiği ve bir örnekle açıkladığı politik amaçtır. Çubukçu örneğinde burjuvazinin insanları aynılaştırarak bir egemenlik kurduğu ve çıkarlarına rıza göstermesini sağladığını bilerterek, piyango almak için koşuşturan insanları bu aynılaştıran eylemin, tersini önerdiğini belirtti. Burjuva karşı sosyalist aynılaştırma! Bu örneğe bakılacak olursa, aynılaştırma eylemine karşı çıkmak insanların piyango almasını kabullenmek, dolayısıyle burjuvazinin bu istencine karşı çıkmamak anlamına geliyor. Daha ulvi bir amaç için hareket eden sosyalistlerse, piyango almak dışında, bundan ve benzerlerinden farklı bir aynılaştırma ile daha iyi amaçlara yönelebilirlerdi!

Dolayısıyla geleneksel-sosyalistlerin aynılaştırma eylemi tam da budur. Öyleyse buna karşı çıkmak insanların piyango alışı biçiminde somutlanan burjuvatik aynılaştırmaya tabiyeti kabul etmek oluyor.

Sayın Çubukçu, bu burjuva tarzı, sosyalist amaç dediği bir soyutlama ile yer değiştirerek haklı kılıyor, sonuçta sosyalist politik bir tarz, bir eylem olarak sunuyor. Burada temelli bir yanılsama, bir tuzak var. Bu tuzak, burjuvazinin idealizmi ile sosyalist idealizm arasında bir pozitivist mantıkla geçiş sağlanarak köklü bir uzlaşmayı karşıt gibi gösteriyor. Oysa uslup insanın kendisindir.

Özü aynılaştırma olan eylemin karşıt iki ucunun olması mümkün değildir. Aynılaştırma eylemi, hareket ve amaç ne olursa olsun eylemin niteliği tektir. Bu biçim de egemenlikçi biçim olan burjuva biçimdir. Çok açık. Oysa Çubukçu, ideal iki çerçeve oluşturarak iki karşıt eylem ve iki karşıt neden sonuç ilişkisi, iki farklı şey'den sözettiğini sanmaktadır.

Panel ve orada sarfedilen bu söz bir yana, konumuz açısından sayın Çubukçu'nun sözünü ettiği aynılaştırma eylemi, tüm geleneksel sol politik-pratiğin eylem ve söylem düzeni içinde temel bir kavrayış ve uygulayış mantığını özetliyor. Bu mantık genel ve yaygın olarak savunulan bir mantıktır.

Kavramı bu açıdan ele almak daha doğru. Konmüntern geleneği olarak daha somut biçimlerini kazanan bu eylemin niteliği marksizan değildir. Bu yaklaşımın temelinde mistik, ideal, soyut, belirsiz ve dinsel bir gelecek, bir yüceltme ve o yüceltme karşısında aynılaşarak mutlu sona erme, erişme, ermiş olma istenci ile malül bir burjuva mantığın ürünüdür.

Makyeveller türeten bu mantık, insanlar adına belli üstün iradelerin tüm gerçeklik bilginin bilme ve bunu düzenleme, bu eylemi de insanlara uyma zorunda oldukları mutlak gerçek fikri olduğu bırakma inancından kaynaklanıyor. Bilimsel sos-yalizm adlı çalışmasında Engels, yöntemlerinin bu yollu aşkınlaştırılmasına karşı uyarıda bulunur. Model ve ideal amaçlardan kaçınılması, temel olanın çağın gerçeğini ve o çağın egemen sınıfının eleştirel reddini ve ardışımının çözümlenerek yeninin bulunmasının gerektiğini (daha iyisini yapacak gerçekliğe ulaşılması vb. M.H.) belirtmektedir.

Hemen bütün yazılarda yapmaya ve sürekli altını çizmeye çalışıyorum. Gerek Marks, gerekse Engels'in kendi çalışmalarını ve bunların sonuçları ile tanıklık edebildikleri pratik gelişmeler karşısında uyarıcı tutumlarını sürekli vurgulamaya çalışıyorum. Hatta bu uyarıcı yazı ve sözlerden de açılan yoldan yürünmesi konusunda ısrarlıyım.

Ancak bir ideal için aynılaşılabilir. Oysa, sosyalizm de komünizm de bir ideal değil, mevcut düzenin (kapitalizmin-burjuva egemenliğin) eleştiri temelinde reddi ve bu mücadele seyri içindeki gerçek değişimle ortaya çıkacağı beklenen bir sınıfsızlık olgusundan başka bir şey değildir. Bunun biçimi, modelleri, benzerlikleri, niteliği vb.vb, tamamen, tüm nesnel ve öznel süreçlerin, yani fiil ve teorik olup bitenlerin karmaşık bir bileşkesi, bir bileşim ilişkisi hukukudur.

Bu bile soyut bir kavrayıştır. Uçsuz, bucaksızdır. Ama bu kavrayışın tıkanması kaba iradecilik, yani totalist-idealist bir bakışla oluyor. Oldu da!

Toplumsal bileşenin, bileşen öğelerin alan farklılıklarının, bunların dolayım ilişkilerinin, ilişki açı ve farklılıkları ile bileşim düzeylerinin, eşitsizlik ve gelişmişliklerinin total ve düz bir zemin üzerinde aynılaştırma eylemine zorlanması, sürüleştirme mantığını gözler önüne getiriyor.

Sosyalistler için sorun, salt politik iktidar mücadelesine indirgenmiş bir toplumsal değişim ve bu değişimin bütün unsurlarını belli bir alanın belli bir aracın karşısında aynılaştırma çabası değil, toplumsal değişimi temsil eden, gerçek temsilciler olarak bu düzey ve düzlemlerde varolabilmeleri sorunudur. Bütün sorun, toplumsal değişim dinamiğini etkileme ve temsil sorunudur. Bu da, o dinamiğin, sınıfsal-siyasal-etik-estetik tüm düzey ve düzelmelerinin kendi cinsinden olmak üzere hareketi ile en geniş anlamda bir değişim gerekliliğine işaret eder. Bu olgunun devrimci nitelik alması nesnel ve öznel toplumsal aktivitenin koşulları ile ilgilidir.

Şu halde, geleneksel sol politik kavrayışın aynılaştırma eyleminin eleştirisi yazının temalarından biri olarak öne çıkmış bulunuyor. Bu eylemin çeşitli söylem türevlerini de elbette sorunun altını doldurmak babında ele almak gerekir.

Burada, aynı sürecin karşıt kavramları ile yüz yüze değiliz. Örneğin partikülerizm savunusunda bulunmak eleştirisi yerini bulmaz. Bunu kabul etmek mümkün değil, ancak parçanın varlığını tanımak ve kendi cinsinden hareketini kavramak zorunludur. Sonuçta, kavram ve algılayışı tekleştirmeye, birine indirgemeye bu anlamda karşı çıkmak gerekiyor."Bu" önemli.

Böylece, giderek, burjuva gelenekle , burjuva paradigma ile üstten bağlanma yoluyla akrabalık kurmuş sol politik paradigmanın eleştirisi anlamında yeni bir dil kurma sorununun eşigine gelinmiş olduğu iddia edilebilir. Epistimik kopuş sorunu biçiminde telafuz edilebilecek bu konunun siyaset teorisi ile ilişkilendirilerek ele alınmasından yanayım. Aynı sorunun başkaca ilişkileri açısından değerlendirilmesini önemli bir nokta olarak belirtmekleyetineceğim.

Bu çerçeveden olmak üzere, siyaset teorisini kavram açısından açıklamamız gerekiyor. Kavramdan anlaşılması gerekeni şöyle ifade etmek mümkün: Bizzat politik faaliyet ve örgütlenme sorunlarının üzerine oturan özünde sınıfsal, genel olarak toplumsal sorunlara bağlanan ve bu sorunların varlığında yatan temel çelişkilerin çözülmesinde, karşıt gerçekliğin oluşturulmasında kendi sınıfsal kavrayışının toplumsal eylem felsefesinin oluşturucu kategorilerinden biri olarak tanımlayabilirim. Siyaset teorisi bu kapsamı ile, mevcut herhangi bir politik dil'in üzerinde olan dil veya onu biçimleyen dil'in üretici bilinç ortamı ya da düzeyi olarak anlaşılabilir.

Siyaset teorisinin, siyasal davranış, eylem ve söylem sorunları ile ilgilendiği genel ve soyutlayıcı bir başlık olduğu ortada. Dolayısı ilede, gerek reel gerekse başka biçimlerde olsun politikanın, tüm toplumsal-sınıfsal praksis içinde, her farklı alan ve alan düzeyiyle kurduğu ilişkinin geniş anlamda ifade bulduğu bir kavram olarak düşünülebilir. Bu ilişkilerin gerçek faaliyetlerinin anlaşılması için gerekli dili kuran siyaset teorisi, siyasetin uygulayım sorunlarına da yol gösterici sonuçlar doğurur.

Sözünü ettiğimiz Marksist-Leninist siyaset teorisi, bir üst okuma ile böyle anlaşılırken, güncel politikanın ifade biçimlerine indirgemek tehlikesinden de uzaklaşmış olur.

Üst paragraflarda sözünü ettiğimiz aynılaştırma eylemi, ML siyaset teorisinin mantığı içinde eleştirilmektedir. Bu mantık, gerçeklik ile, o gerçeklik ne olursa olsun sınıf üyesi insan ve o insan adına hareket eden başka bir üyenin, gerçeğin "olan şey" olduğu ama, olduğundan "farklı" işletildiğini, dünyadan başka dünya olmadığını, ama olan dünyanın değişerek, değişimden ise olanın başkı bir gerçeklik zeminine taşınmasıyla mümkün olduğunu anlamasına yardımcı bir yöntem ve eylem klavuzundan başka bir şey değildir.

Komünistlere komünizmden önce komünist olunamayacağı öğretilir. Komünistlere, o ideal varoluş için ölmesi gerektiği söylenir ve komünistler aynılaşan, aynılaştıran insanlar olarak bir tipoloji oluşturur. Bu tip, bu tipoloji gerçekliğin ve karşı gerçekliğin ideal tasfirene yönelmiş birer proto tip olarak sahneye çıkar, eylem ve söylemi gerçekleştirir.

Bir komünist, ancak ve ancak; kendini gerçekleştirme şansının mevcut gerçeklik içinde mümkün olmadığına inandırılarak aynılaştırılabilir.

Ben, bunun mümkün olacağını ve olmayacağını iddia etmiyorum, her ikisinin iddia edenleri de garipsiyorum. Çünkü biz idealist ya da realist değiliz. Mümkündür diyenler için koşular (ve realizm) kaynak oluşturuyor. Bu iki burjuva mantığının gerek saf, gerek eklektik biçimlerini savunmak kabul edilemez. Önüne devrimci eklemekle olmuyor.

Her söz ve paragraf bir alana kapı aralıyor. Sırayla ve bazan hepsini birden açma telaşı ve heyecanı duyuyorum. Bu serüveni yaşamak gerek! Tüm sorular yeniden soruldu, öyleyse önümüzde bir yeni duruyor.

Mevcut, "varolan" gerçekliğin dönüştürülmesi, bir başka biçimde yeni bir gerçeklik olarak örgütlenmesi, kapitalizmin tersinden okunması ile değil, kökten reddiyle mümkündür.

Komünistlere, komünizmden önce komünist olunamayacağı öğretilerek, onun gerçek ve gerçeklikte kazanmış olduğu varlıklılık durumundan uzaklaşması, bir silüete dönüşmesi ve idealin savaşçı tipi olarak biçimlenmeye çalışılması korkunç bir geriliktir. Bu nokta ayrılaşma noktasıdır. Bir komünist için sistem eleştirisi kadar, sistem içinde boyverip gerilim, savaş, mücadele ve kopuş süreçlerini toplumsal-sınıfsal-tarihsel zeminde madden ifa edebilmesi ancak tarihsel bir kazanım, bir farklılışım olanağı sağlar. Budur ki, bir komünist, plebyen idealler uğuruna şehit vermekten çok, bir yaşam kurmak yolunda ya düşer ya da bunu kurar.

Gerçek de budur.

Yücelik değil, bize gerçeklik lazım. Gerçekle ve orada varolmak ve orada varetmek sorunyula karşı-karşıyayız. Geleneğe değil, devrimci yanımıza bakmalıyız. Feodal ve her tür mülkiyetçi toplumsal değerler, beğeniler, başta olmak üzere tüm bu geçmiş tarihsel birikim adına örgütlenmiş toplumsal kafa, bireysel baş'ın görme biçimini kırması, bozması, değiştirmesi ve kendi örgütleyeceği yaşama biçiminin diyetini ödemek pahasına bunun değerlerini yaratılması gerekiyor. Bunun imkansız olduğunu ileri sürenler, bunu imkansız kılmaktan başka bir iş yapmıyor. Hatta inançlarına sadık kalmayı, bilinçlerini sıçratmaya tercih ediyor ve kesinlikle burjuva tarzı temel biçim kabul ediyor demektir. Nitekim, hayatı temsil ederken yapılan işlerin çoğu, sistem değerleri ile uyuşmak konusunda üstü örtük bir uzlaşma içindedir.

Komünistlerin dil'ine hakim geleneksel söylemin değişmesi , yeni ve yeninin söyleminin, kavrayışının, kazanılması zorunluluğu, tarihin mülksüz toplumu için olduğu kadar, bu gün değer, inanç ve bilinç kısırlığına düşmüş dar ideolojik-politik söylem ile nefes alamaz hale gelmiş, sıçramayı nitel ve nicel açılardan yapamayan sol'un gelecek kurma sorununun da temellerinden birini oluşturuyor.

Bu konuda gevezelikten kurtulup bizzat kavramlar ve davranışlar üzerinde yoğunlaşmış eylem ve söylem çizgisi geliştirmek için çabalar artmalıdır.

İdeolojik ve epistimik kopuş sorunu olarak ele alınan ve bir öncesi Yeni Politik Tarz Üzerine yazısında (Devrim 10.sayı) vurgulanmaya çalışılan yenilik, üretilmiş bir çok değer, gelenek söylem ve kavrayış biçimine, görme biçimine dozu gittikçe artan bir eleştiriye dayanıyor. Bunun nedeni, temelli bir çok sorunun sosyalizm savunuculuğunun ve pratik tarihinin kendi yapısı içinden çıktığına inanmaktan kaynaklanıyor.

Kopuş sorunun önemli dayanaklarından yoksun kaldığı sanırım kabul görür. Bir söylem oluşturma güçlüğünün, bizzat siyaset açısından da, ideoloji açısından da kendi dolayım ilişkilerinden yoksunluğun yol açtığı bir eksiklikten, bir boşluktan kaynaklandığı bilinmelidir. Bu tür dolayım ilişkileri, başka toplumsal-sınıfsal alanlardaki faaliyet biçimleri ile kurulan ilişki biçimidir. Bu ilişki biçimlerinin kısırlaşması, dil ve söylem oluşturma güçlüğünü asıl olarak belirliyor. Bu nedenle ideolojik ve epistimik değerlerin sorgulanması ve yeniden kurulması sorunu, bizzat ideoloji ve politikanın, dolayım ilişkilerinin varlığı ve üretkenliği ile doğrudan orantılıdır

Siyaset tarzı sorununun bir bölümüne daha önce yer vermiştik. Siyasal söylem ve bunun kuşatıcı diğer kategorilerden dil olarak beslenmesi, siyaset söyleminin kendi gelenek ve değerlerinden kopuş sorunu bu yazıya kaldı. Üçüncü temelli bir nokta ise, siyasetin dolayım ilişkileri olarak tesbit edildi. Konunun açıklamasına yardımcı alan tiplemelerinden biri de bizzat politik kavramların tek tek ele alınmasında yatıyor. Yeni Politik Kavramlar üzerine yazılarım bunları takip edecek. Böylece varılmak istenen nokta, Yeni Politik Tarzın niteliğini büyük ölçüde açığa çıkaracaktır.

Ekonomi-politik çalışmalar, Program ve örgütlenme sorunları ile harmanlanacak olan politka teorisi ve politik eylem biçimleri kendini farklı bir düzeyde üretmeye çalışacaktır.

Tüm bunların yapılması ve sonuçlarının yaşam içinde yer etmesi elbette kadroların ve hareketin devingen, üretken, eylemci ve sistem dışı perspektifle mücadele zeminini genişletmesi ile de ilişkili olacaktır.

Politikanın bir amaç kavramı olan ayrılaştırma kavramından başlayan, ideoloji ve epistimiği siyaset teorisi çerçevesinde ele alıp dört ana konuyla yöntem belirleyen yazının, iç mantık örgüsü analitik çalışmayla geliştirilecektir.

Öz yöntem ve şiarlar

ENGİN KUNTER

Kısa, net, acımasız ve yüksek sesle ifade etmekten çekinilmemesi gerekenler var; mücadele-örgütlenme-birlik açısından, öz, yöntem ve şiarlara ilişkin.

Öz'ün özeti şudur:

Bir: Mücadelenin-örgütlenmenin başlangıç aşamasında, başarı ve zaafların sorumluluğu -kadrolar eksikli de olsa- öncelikle suyun başındakilere düşer.

İki: Uzakta olan ulaşılamayan bir merkez iş yapmanın önünde engeldir; gevşek, kopuk, kendiliğinden mekanizmalar yaratır.

Üç: Örgüt ve mücadele deneyimi yüzyüze iletişimle ve omuz omuza yan yana mücadeleyle aktarılabilir.

Bu özetten çıkarılabilecek öz:

Uzaktan kumanda, peygamberler ve vahiyler yöntemiyle örgüt ve mücadele konusunda bir arpa boyundan daha fazla yol alınamaz.

Mücadele ve örgüt pratiği, eski kalıplardan uzak tekrar üretilmeye muhtaçtır.

Mücadele ve örgütlenme başlanılan noktanın olanaklarıyla sınırlıdır ve mevcut olanaklar dikkate alınmalıdır.

Mücadelenin ihtiyaçlarına göre ayrışma ve organizasyon zorunludur. Mücadele, örgütlenmeyi, örgütlenme mücadeleyi geliştiremiyorsa hatada ısrar edilmemesi ve düğüm çözücü taktik değişikliklere gidilmesi hareketin önünü açar.

Yolun başında, nicelikler içinden nitelikleri süzmek için filtre, arınmış nitelikleri renklere ayrıştırmak için prizma, gereklidir. İş'le birlikte, ama mutlaka örgütlülük içinde, filtre ve prizma oluşturulmalıdır. Gözenekleri tıkandıkça bunların itinayla temizlenmesine önem verilmelidir.

Buraya kadar söylenilenlerde bir konsensus sağlanmışsa, yönteme geçebiliriz.

Yöntem, öz kadar önemlidir.

Bir: Yöntem (tarz, uslup, sunuş) dil ve ses demektir. Yürek ve beynin, dile ve sese yansımasının yaratacağı yanılsamalara dikkat etmek gerekir.

Yöntemin öz'ün önüne geçmesi, öz'ün aceleciliğe varan çabuklukla açıklanması, iletiyi alanlarda abartı, gereksiz iyimserlik duygusu verir.

Bütün bunlar dile ve sese hakim olmayı ve tarihsel sorumlulukla kullanmayı gerektirir.

İki: Başarı, olumluluk ve eleştiriler; yüksek sesle, başarısızlık, olumsuzluk ve özelleştirilerin; alçak sesle dile getirilmesi Türk solunun bir hastalığıdır. İçinde bulunulan aşama bunun tam tersini zorunlu kılıyor.

Bir kez yüksek sesle yapılan öz eleştiri alçak sesle kırkbeş kez yapılmasından iyidir. Özelleştirinin günah çıkarma şeklinde yapılmasını kimse beklememelidir.

Üç: Örgütlenme ve birlik konusunda rahatsızlıklar ve rehavete ilişkin: Rehavetin olduğu yerde rahatsızlık bir karşı kutup olarak boyverir.

Türkiye ve dünya gerçeği, rehavet içinde rahat hareket etmeye engeldir. Zaman sosyalistleri sıkıştırmaktadır. Yanıbaşımızda gelişen muazzam büyüklükteki savaşlar görevimizi kat kat arttırmaktadır. Rahatsızlıklarımız yapılacak işlerin büyüklüğü ve kendi cephemizdeki küçüklüklerle ilişkilidir.

Bu nedenle rahatsızlık devam edecek ve rehavet içinde olanlar ve olabilecekleri sarsacaktır.

Dört: Solun savaş hazırlıklarını açıklaması ve erken savaş ilanları, güçsüz taraf açısından lükstür. Savaş ilan edilmese de savaş sürmektedir. Heyecan ve coşku yaratma etkisi ciddi bir çarpışmaya girilmediği ve çarpışmada başarı elde edilmediği sürece sıfırın altındadır. Ortada ciddi bir hazırlığın olmadığı aşikardır.

Hazırlık zorunludur.

Öz ve yönteme ilişkin söylediklerimizden sonra, genel şiarlarımız şunlardır:

Yapılacakların büyüklüğü. önderliğin güçlü olmasını gerektiriyor.

Tekke ya da hizip oluşturma yolunda harcanan çabaları sınıfın özgür partisi yolunda burjuvaziye karşı yöneltme, yolumuzu kısaltacaktır.

Bütün tasfiye çabalarına rağmen tasfiyede direnme hattı oluşturulmuştur. Bu hattan ileriye sıçramak temel görevimizdir.

Türkiye ve dünyada sosyalizme ve devrime, büyük okyanusa oynuyoruz, bu bilinçle hareket ediyoruz.

İçi çıkar dolu insanlık

MUHAMMET DEMİR

Tarihin dipnotları ilginçtir. Bu ilginçlik içerisinden bulup çıkartığımız ölçüde; her dipnot, gelecek için kılavuzumuz olabiliyor. Bu anlamda Emperyalizmin seceresinin pek temiz olmadığını biliyoruz.

Tarihin dipnotlarından çıkartıyoruz. Yıl 1965, olay Kara Afrika'da bir ülke'de Kongo'da geçiyor. ABD, İngiltere, (üzerinde güneş batmayan ülke!) Belçika tarafından bir havadan indirme harekatı düzenleniyor. Amaç yüce çıkarların güvenceye alınmasıdır. Yüce çıkarlar garanti altına alınıyor!

Yüceçıkarlar;

Kolombium madeni ihtiyacı %37, palmiye yağı %81, cobalt %68, endüstriyel elmas %52, manganet %23 ve stratejik bir madde uranyum %? Uran - yum'un stratejik önemi olduğu için istatistiği yok!

İhtiyacı olan ülke, emperyalizmin ağababası ABD, hammadde alanında en zengin ülkelerden biri Kongo. Darbe, Kongo'yadır.

Çıkartma sonucunda payandalar yeniden düzenleniyor, tezgahlar işletiliyor ve tüm bunlar insanlığın yüce çıkarı adına uygulanıyor...

1992: emperyalizmin ağababası ABD şimdi deaça umut için Somali'de.

VİVA OPERATİON RESTORE HOPE
(Yaşasın Umudu Geri Getirme Harekatı)

Dünya Somali'deki insanlara BM denetiminde ve ABD'nin askeri desteğinde yapılan müdahaleyi yukarıdakine benzer nidalarla karşıladı. Gerçekler, hiç de yansıtıldığı gibi olmuyor-olmayacaktı-olmayacaktır.

İki kutuplu bir dünya, yerini tek kutuplu bir dünyaya bırakmasıyla, insanlık tek kutuplu düzeninin ideolojik bombardımanı neticesi oluşturulan, adına Yeni Dünya Düzeni denilen günümüz dünya ideolojisi, oluşturduğu kuralları çiğneyerek (ki 2.Paylaşım Savaşı sonrasında, BM adı altında savaş galibi (!) ülkelerin veto güdümünde, dünya dengelerinin denetlenmesi sorumluluğu verilen bu kuruluş ne yazık ki daima emperyalist barbarlıkların uygulamalarında meşruiyet zemini olmakta) anlam kazanıyor. Emperyalistlerin adaletinin böyle işlediği belgeleniyor. Emperyalizm kural tanımazdı, kural tanımıyor. Karşısında bir güç olmadığımız, reel gücümüzü dayatmadığımız sürece, iştahının daha da kabaracağını bilmeliyiz-bilinmelidir. Biliniyor...

Giderayak son bir hamle yapan President Bush (Başkan Çalı) BM şemsiyesi altında (BM-ABD) Somali özelinde insanlara yeniden umudu geri getirmek için, 794 sayılı BM kararını onaylattırarak Mogadişu sahillerinden çıkartma yapıyor. Ve umudu geri getirene kadar; Harekatın hem icracısı, hem denetcisi olmayı taahhüt ediyor.

WELCOME TO SOMALİ
(SomaliyeHoşgeldiniz)

Yeni Dünya Düzeni ile birlikte emperyalizmin hamleleri de hoşgeldin partilerini aratmıyor doğrusu; Hani filmlerde (gerçek hayatta da) bir dost veya tanıdığımıza süpriz yapmak istiyorsunuz ve evin içinde saklanıyorsunuz. Tabii ki ışıkları da söndürdünüz. Arkadaşınız herşeyden habersiz eve geliyor ışıkları yakar yakmaz evdekiler hep bir ağızdan "sürpriz" diye bağırıyorlar. Arkadaşınız şaşkına dönüyor. Çıkartma gecesinde de böyle oldu ama bir farkla ki konuğumuz şaşkına dönmedi aksine sevindi. Şaşkın birileri var ise Somalili insanlardı. Bu partide kimler yoktu ki? Körfezden tescilli, bir savaşı naklen yayınlamadan dolayı refaransı kuvvetli CNN gibi TV kanalları, projektör ışıkları ile gündüz gibi gece yaşattılar. Gazeteci dostlarımızın flaş patlamalarını da unutmamak gerekir. Emperyalist ağababaların geleneğidir. Şov yapmaya bayılırlar. T.C.'de Kuzey Kürdistan'daki harekatta üzerine düşen görevi başarıyla yerine getiren kukla basının, bazı değerli savaş muhbirlerini onur madalyası ile ödüllendirdi. Şaşırmadık, şaşırmıyoruz.

ABD'li zenci bir asker "Hayatımda ilk kez Afriya'ya ayak basıyorum. Çok mutluyum" diyor. Utanmasalar Neil Armstrong gibi, hani şu ay'a ayak basan ilk insan gibi "Benim için küçük bir adım ama, insanlık için büyük bir adım" diyecekler.

ONE SWALLOW DOES NOT MAKE A SUMMER
(Bir Çiçekle Bahar Olmaz)

ABD'de müdahale üzerine bazı hoşnutsuzluklar da kendini gösteriyor. Us Newe And World Raport dergisinde Hempstone "Bu harekatın etkisi, Somali ulusunu bize, işgalcilere, yabancılara karşı yeniden birleştirmek olabilir. İşler bir ya da iki gün iyi gider. Sonra bir çocuk Amerikan askerlerinin gittiği bir kafeye el bombası atar. Beyrut'u sevdiyseniz, Mogadişu'yu da seversiniz" diyor. Ee.. ne demeli "The pitcher gees so often to the well that it is brokon at last" (su testisi su yolunda kırılır). ABD'liler su testisini kırmamak için kabilelerle, mesafeli ilişkiler kurmak istiyorlar (mış). Çünkü tek bir kabilenin kuyruğuna takılmak ve böylelikle yol almak, diğer kabile güçlerinin birleşmelerine ve işgalcilere karşı birlikte mücadelesine olanak sağlayabilir(miş). Üstünde asıl durulan konu radikal islamcı İttihat el İslami adlı örgütün işgal kuvvetlerine karşı şiddet eylemleri için hazırlık yaptığını resmen ilan ettiği ve ABD'nin tavrının ne olacağıdır.

FİRST COME, FİRST SERVED
(Sona Kalan, Dona Kalır)

Mangalda kül bırakmak istemeyen Türkiye'li yardım sever burjuva partileri seferberlik ilan ettiler. Ne de olsa tarihi fırsat kaçmamalı. Buna emper yalistleşmek fetişizmi de eklenince ve de hazır "Yurtta harp, dünyada harp" koşulları varken, (fakat Bosna-Hersek'e de müdahale yapılması ricası ile) Somalili aç Müslüman kardeşlerimize umudu geri getirmek için Meclisten askeri birlik gönderilmesi (milli mütabakatla) onay çıkartıldı. Bu yazının hazırlığı sırasında talihli 300 asker insanlığın onuru için Ankara garından uğurlanıyorlardı. Asker Mehmetçik Afrika'ya ayak basacağı için çok mutlu olacaktır eminiz. T.C'de vatandaşlarına dünya seyahatleri düzenliyecek ne güzel!?

Not düşmek gerekiyor; Somali'de 1991 Ocak ayındaki, kabile gerillalarının müdahalesi sonucu mevcut yönetim çekilmiş, bunun üzerine BM ülkede yetkili bir makam olmadığı gerekçesiyle yardımları askıya almış, bu umutsuz (!) ülkede sadece Kızıl Haç vb. yardım kuruluşları faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. İlginç olan ise Türkiye'li yardımsever burjuva partileri ve yardımsever kuruluşları %99'u Müslüman diye gururlandıkları (keza diğer Müslüman ülke ve kuruluşları anmak gerek) Somali'ye Kızılay dahi olsun bir kuruluşu göndermeyi akıl etmediler. (Irak halkına ambargo'da birbirleriyle yarışanlardan beklenemezdi, şaşırmamıştık.) Herhalde şimdilerde eski dostları President Bush (Çalı Başkan) muhabbetiyle bir hamle atıyorlar. (İlk değildi; son da olmayacak) Abdo İsa'nın da beyan ettiği gibi "...Artık yeni dünya düzeni adı altında maalesef ülkelerin iç işlerine de karışıyorlar." Tüm bunlar olurken yeni dünya düzeni Mozambik'e de aynı gerekçelerle müdahale kararı aldı. Parsayı kaptırmak istemeyen Birleşik Almanya, Sudan'a acilen müdahale kararı alınmasını istiyor. Afrika Boynuzunda çiçek açtı. Ya da b. k mu var ne?

Bu müdahalenin hayat bulması ve diğer ülkelerin desteklediklerini söylemeleriyle ABD Yeni Dünya Düzeni adı altında gerekli gördüğü her yerde, ister en insani olan açlık-yoksulluk-ölüm, isterse etnik ve bölgesel karışıklıklara BM gözetiminde (!) ABD komutası altında askeri harekatlara haklılık zeminini yarattı. Bu harekat dolayısıyla ABD soğuk savaş yıllarında, iki süper gücün kesişme noktalarından birisini oluşturan bölgede hakimiyetini kazandı. Afrika Boynuzu denilen bölgedeki diğer ülkelerin işgali süreci içerisinde kehanet değil, gerçektir.

Somali'nin müdahaleye uğraması, özellikle jeopolitik avantajlarıyla bölgedeki petrol revervlerinin kontrolüne olanak tanıması açısından önemlidir. Eğer işgal sürecinde, ülkede emperyalist çıkarlara ses çıkartmayacak kukla, fakat meşru bir hükümetin kurulması halinde işgalin sona erebilirliği mümkün olabilecektir. (*)

Diğer bir amaç Somali ve çevre ülkelerde bulunduğu bilinen Uranyum maden cevherlerinin varlığıdır; geleceğin enerji kaynağı olarak lanse edilen atom enerjisi için gerekli olan bu hammadde cevherine sahip olabilmek, kontrol altında tutabilmek stratejileri ABD ve Emperyalist Blok'un çirkin arka fonunu oluşturuyor...

Ne yazık ki 794 sayılı BM kararı ne kadar insani olduğu iddia edilirse edilsin, söylendiği gibi umudu geri getirme harekatı değil. Masum insanların arkasına sığınarak hayata geçirilen ve de devamı beklenen kaba-saba bir emperyalist yeniden paylaşım harekatıdır.

İnsanlığın kurtuluşunun sosyalizmde olduğu her geçen gün ağırlığını arttırarak hissettiriyor. Emperyalizmin en insani yanı bile çıkar hesaplarına kurban gidebiliyor.

* "Somali bu günlerde CIA ajanlarıyla kaynıyor. Amerikan Öğrenciler Birliğine bağlı görevlilerin anlatımlarına bakılırsa, Somali topraklarında petrol kaynakları bulundu. ABD'nin amacı bu kaynakları ele geçirmek. Somali'de petrol varsa Afrika boynuzundaki diğer ülkelerde de petrol bulunması muhtemel" (London Observer)

Ölüler çağı

M.H

Gerçekliğin, gerçeğin yerine geçtiğinden sözediliyor. Bu, olan bir şeyin olduğundan başka bir şey olmadığını anlatıyor. Gerçek, tanınamaz halde, hatta ve belki de gerçek yok, ama gerçeklik tek gerçek.

Ludwig Wittgenstein Tractatus'unda söze şöyle giriliyor: "Dünya olduğu gibi herşeydir." (Die Welt ist allles, was der Fall ist.) Gecikmiş bir Fuerbach olarak çıkıyor karşımıza ve ilk kavramsal düzeyde inşaa ederek olumlayan bir felsefik argüman oluşturmaya çalışıyor. T.Eagleton, Azizler ve Alimler'de yazıyor. Bloom karekteri, olağan mizacına uymayan bir tepki biçimleyerek N.Bahtin, Wittgenstein ve Conolly ile tartışırken iki filozofa (Witgenstein ve Bahtin'e) "Sizin ölülerden bu kadar fazla sözetmenizin nedeni, hepinizin ölü olması. Konuşmaktan konuşan bir alay zombi. Niçin bir şey yapmıyorsunuz?" Ludwig yanıtında hiç şaşırtmıyor: "Bir şey yapıyoruz." Tractacus'taki Wittgenstein Aziz Bir Alim olarak Egleton'un kurmacası içinde öksürüyor.

Evet, tüm azizler ve alimler ölümden sözediyor artık. Nietzhze "Tanrı öldü" diye başlattığı sürecin insanın her düzeyde ölmesinin ilanına varacağına ne kadar tahmin etti? Niçe'leri öldü!

Bir kitap da entellektüelin ölümünü ilan etti. "Her şey bir kurmaca" deniyor. "Yalnızca göz var" Şairin ölümü dolaşıyor ortalıkta. Öznenin ölümü ise daha trajik, temel bir ölüm biçimi.

Bugünden başka gerçeklik yok, öyleyse bugüne bakalım. Zaman şimdi'dir. Şimdi geçmişin ve geleceğin şimdisinin şimdisidir. Zaman tektir. Gerçeklik, gerçeğin yerine geçmiştir. Gerçeklik olan ise bugün taktikler, göstergeler, kurmacalar dünyasıdır. Hiçbir şeyin merkezi kalmamıştır. Merkez yoktur, tarihsel özne ölmüştür. Şimdiki özne gerçek öznedir. Tarihin sonu gelmiştir ile toplumsalın sonu (Baudrillard ve Fukuyama tesadüf müdür?) buluşuyor.

Rasyonalizmin herşey olduğu anlatılıyor. Her şeyleştirme ile varılan hiçbirşeyleştirme'nin felsefi epistomolojisi kuruluyor. Kendini inkar yasasının varolanı yüceltme mantığı. Şu halde Michael Douglas'a bütün ödüller verilebilir ve ölüm ilanları yazanlar "en gerçekçi olabilir. Kitle içinde inziva. Benetton'un peygamberliği altında Galeria'nın" tavaf edilmesine dayanan bir gerçeklik, ardından işçi sınıfı ölür, Lenin'in törenlere çıkan portresi Mc Donalds reklam afişlerine girer, Marks ölür ve tekellerce fahri iktisatçı olarak takdis edilir.

Zombiler bir fantazi değildir artık. Yalnızca gözü olan, ya da gözü kalmış ruhlar alemidir dünya. Ölümlü dünya, ölü dünya olmuştur.

Nostalji, bugünkü gerçekliğin hafızası diriltilir. Tüm söylenenler içinde önemli bir yalan geçmişin şimdisinin şimdisinde olduğudur. Öyle olsaydı geçmişi çağırmanın hiçbir mantığı olmazdı, ancak postmodernlerimiz geçmişi çok seviyor. Ancak geleceğin ölümünü ilan edebiliyor. Geleceğin şimdisinin şimdide olduğundan başka olmadığı söyleniyor. Bağlam yoktur.

Böylece kapitalizm eleştirisine dayanan bir geç kapitalizmin kültürel mantığı örgütleniyor. (Jamerson). Lenin doğdu gördü. Emperyalizm, farklı bir toplumsal örgütlenme yaratacaktır. Bugün yapılanların çoğu bu tür bir toplumsal yaşam biçiminin kültürel, felsefi, estetik rasyonelleştirilmesidir. Şimdi'nin yüceltilmesi ile varılan sonuç geçmişten değil, gelecekten, gelecek fikrinden ve bu fikrin boşunalığından hareket ediyor. Oysa yüceltilen şimdi'de geçmişin şimdisi de vardır. Bu zorunludur, kaçınılamıyor. Saldırılan ne? Gelecek.

Geleceği olmayan yalnızca ölülerdir. Öznenin ölümü, bireyin anlamsızlığı gibi fikirler, yalnızca burjuvazinin erken ideallerinin iflasını simgelerken, yeni idelolojik boşluk, din ve ırk kavramlarının çağrışım gücüyle giderilmeye çalışılıyor. Bu nedenle de geçmişin maddi. kültürü kullanılmaktan kaçınılmazken, geçmişin değerler sistemi eleştiriliyor. Böylece olumlama ve rasyonalizasyon için gerekli eleştiri de sağlanmış oluyor. Evet, yok edilen yalnızca gelecek!

Son yıllardaki gelişmeler, isterseniz olup bitenler diyelim, felsefi dil kuran birçok aydını, yeryüzüne egemen olan karamsar tablonun, güçsüzlüğün ve sonuç itibarı ile kendi yalın özgürlüğü

içinde yaşayamamanın, tasarımsız kalmanın acısını çıkartırcasına, tüm bunları rasyonalize edecek uçsuz bucaksız bir reddiyle seronomisini yapmaya zorluyor. Bu reddin elbette mevcut düzen ve egemenlik biçimleri açısından çok ciddi bir karşı-dil yaratma özelliği taşıyor. Ancak, tarih ve toplum ve sınıflar önündeki kurucu ve değiştirici ya da yalınlaştırıcı veya tasarıma sahip çıkacak denli güven hissi kaybolmuştur.

Sorun bir hissin kaybı değildir elbet. Bu sonuçlardan yalnızca biridir. Ancak ben dünyamı öldürmeye, öldürülmesine izin vermeye kesinlikle karşıyım ve ölümüne kendi gerçeğimi yaşamak ve onu kurmak peşindeyim. Bu gerçek ya da ne denirse densin bu gerçekliğim, karşıt bir gerçekliktir ve tasarımları henüz hayat bulamamıştır.

Post-modern eleştiri, bir çok yanıyla gelenekselin ve moderniteye bağladığı ideal fikirlerin eleştirisini yaparken söylem düzeni dışında hiçbir temel aramıyor kendisine. Arasaydı, iktisadi, sınıfsal, siyaset alanda da bir sözü, bir dayanağı, bir eleştirisi olurdu. Olmayınca, salt sanat ve felsefi söylem biçiminde kapitalizmin endüstri sonrası kültürel ikliminin birikim ve değerlerini, sistemin tekno-medya özelliklerini ve refah sonuçlarını, tüketim mantığının ve sonuçlarını ele alan, aslında eklektizmi tek yöntem olarak kullanan bir çağı rasyonel kılma ve içselleştirme isteğidir.

Bu istek, geçmiş eleştirisi ve sistem eleştirisi olmaktan çıkıyor. Hiçbir şey olmadığı ve kendisinin de bir sistematiğe sahip olmadığı, bunu yapanların akıldanelik ettiğini söyleyen savunucuları da olsa, sonuçta genellenen fikirleri ile bir sistematik, bir paradigma kaygısı hem taşıyor hem de gerçekleştiriyor. Disiplin olmaya dirense de, bize sonuçlar üretiyor.

Kanat çırptığımız arazi geç kapitalizmin, tekelci dünyanın maddi ve kültürel coğrafyasıdır. Lyotard'ın karayıllarını çizdiği bu haritada, son tahlilde yalnızca kapitalist toplum vardır. Postmodernite, kendi ardılı olan modernizm eleştirisi ile bugünü değişmez kılmaya çalışıyor. Burada yalnızca modernite eleştirilerinden alınmamız gereken noktalar olduğu unutulmamalı. İlke olarak Marksizm de modernite kültürünün içinde kendini geliştirebilmiştir, mevcut kültürel, ideolojik, kuşatılmışlığı içinde kullandığı dil epistimik çağına göre olağan biçimde değişmiştir. Bunun paradigmatik bir değişime sürüklemek için dil ve söylem düzeninden hareketle, pozitivist içerikler de kanıt sayılarak nodernizm eleştirisi ile geç kapitalizmi rasyonelleştirirken Marksizmin eleştirisine maruz kalmış kapitalizm dönemi ile bu dönemin kültürel kimliği modernizmi birlikte eleştirme ve aşma yolunu en akılcı yol saymıştır. Tabi kı komünizmi de içine koyarak!

Felsefi okumalarımızda, algılarımızda elbette, nesnel gerçekliğin ve objektivitelerin birer parçası olan subjelerimizin tarih, toplum , sınıf ve bizzat yaşamın ve yaşamın apriorisi içinde varlık hissimize dayalı çok söylenecek şey var. Ancak bunları ben ancak kendi bağıntıları içinde yapabiliyorum, dahası da tüm insanlara bu bağıntıları taşımak oluyor. Oysa başka gerçekler ve başkalarının varlık hisleri gerçeklikleri de var onlar da benzerlerimiz.

Varolanın sonuçlarıyla rasyonalize edilmesi, varolanın nesnel temellerine bakarak neyin rasyonalize edildiğinin anlaşılmasıyla temsil kimliği kazanır. Bu anlamda "Ölüler çağı" ve bunu ilan edenlerin eleştiri değil, kabu öğütlemeleri, burjuva yaşamın mezara dek sürüklenmesi anlamına geliyor.

Markçılığa yönelik eleştiriler de devlet aygıtı ve bunun siyasal ve pratik işleri-işlevleri ile politik söylem dışında bir yer kaplamıyor. Markçılık, tek başına leninciliğe dahi indirgenemeyeceği gibi, sosyalizm deneylerinin biçim ve sonuçları da lenincilik olarak sıkıştırılamaz ve toplumsalın ölümüne ilan yazacak kadar boşluk bırakmaz.

Aydınlanma çağı kurgusundan Marksçılığa, oradan teğet biçimde sosyalizm pratiğine ve uygulamalarına, toplam olarak da bunların eleştirisine dayanan bir sistem reddi basit bir akılla bile mümkün değildir.

Çocuğun leğenle birlikte sokağa atılması anlamına gelen bu tutum, gerçekte burjuva yaşam biçiminden kopmayı denemekten uzaktır. Diğer yandan bu bilim, felsefe ve sanat uğraşçılarının ağırlıkta olduğu post-modern savunucular, ilginç bir biçimde sosyalizm uğrağından bir biçimde geçmiş kimseler. Eleştirilerinde ise, sosyalizmin amaç ve istemleri doğrultusunda hareket edilen nokta ile çıkan sonuçların birbirini doğrulamaması gibi bir hüsran duygusu hakim. Genellikle orta burjuvaziden gelme bu insanlarin hepsi de batı'nın geldiği kapitalizm noktasında tıkanmışlardır.

Yine de bu açıdan bakıldığında sosyalizan bir eleştiri nosyonu taşıdıklarını da görebiliriz. Bize gerekli olan da bu. Ancak benzer eleştirilere ulaşmak objektif bir markçı okuma ile sosyalizm tarihinin kendi bilgisi içinde de mümkün.

Bizde eksik olan ise, modernizmin ve döneme ait bilimsel, felsefi etiksel söylem ve paradigmaları eleştirme, epistomolojik değişimi kavramamadadır. Bu tür burjuva bağlamlarından kopulacak noktaları belirleyemedikçe post'lu eleştiriye karşı zayıf, açılımlara tıkalı kalabiliriz.

Yoksun mekan gecekondu

EROL ALPARSLAN

Türkiye'de, 1940'lı yıllarda ilk örneklerini görmeye başladığımız, halk dilinde "Gecekondu" adı verilen yapılaşma ve gecekondulu bugün ulaştığı boyutlarıyla kentlere ve kentsel yaşama damgasını vuran bir nicelik ve niteliktedir. Ülke genelinde kentli nüfusun %30'unu oluşturan 8-10 milyon kadar (özellikle dar gelirli) insanın yaşamakta olduğu bu soruna duyarsız kalınmayacağı açıktır.

GECEKONDUNUN ORTAYA ÇIKIŞI VE EVRİMİ

Gecekondu ve gecekondulaşma toplumsal bir olgudur. İlgili ülkenin toplumsal ve ekonomik yapı değişikliklerinin dolaysız yansımalarından birisidir. (İlgili ülkelerin kelimesini açmak gerekirse; Gecekondu türü yapılaşmalar tüm az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde farklı isimlerle, ama birbirlerine çok yakın özelliklerle ortaya çıkmış ve gelişmiştir.) Bu nedenle; konunun, toplumsal sistemin değişmesi içinde nedensellik ilişkilerinin kurularak incelenmesi açıklayıcı olacaktır.

Toplumsal değişmeyi gecekondu sorunu sınırları içine ele alırsak; kısaca toplumsal değişme dediğimiz sosyo-kültürel değişme; toplumun temel düzenindeki değişmelerdir. Üretim biçimi ve ilişkilerindeki, kültürel ve teknolojik yapıdaki değişmeler, toplumsal kurumları beraberinde getirirler. Varolan toplumun yapısını; toplumsal kurumların belirlediği toplumsal ilişkiler meydana getirdiğine göre değişme, ilişkilerin, ilişki içindeki bireylerin değişmesidir.

Türk toplumundaki yapı değişmelerinin mekansal yansımaları en belirgin biçimiyle kentlerimizde (Prof Mübeccel Kıray'ın tanımlaması ile; sahte kentleşme şeklinde nitelediği oluşumlarda) görülmektedir. Nüfusun, kentlerde yaşayan oranının artması ile asıl modernleşmeyi sanayi ve hizmet alanlarında çalışan nüfusun, tarım nüfusuna oranla artışını ifade eden kentleşme, Türkiye'de bu biçimiyle gerçekleşmemiştir.

Kırsal kesimde nüfusu tutan feodal üretim biçiminin-yerini kapital yoğun üretim biçimine bırakması, pazar ekonomisine geçiş, bunun getirdiği pazar için üretim ve yeni tarım giderlerinin küçük işletmeleri tasfiye etmesi, kentsel ekonomik olanakların, tarım kesiminde açığa çıkan iş gücü iş gücü fazlasını çeketmesi, artan iletişim ve ulaşım olanaklarıyla kırın kenti tanıması gibi nedenler başlangıçta aşamalı, gelişme döneminde sıçramalı bir göç hereketini başlatmıştır.

Kentlerdeki kapitalistleşmenin yaygın ve gelişkin bir sanayileşme aşamasına varmamış olması, bu nufüsun kentlerde düzenli işlerden çok geçimlik işler bulmasına, ya da işsiz olarak varlığını sürdürmeye çalışmasına neden olmuştur. Kentlerde biriken bu çok düşük ödeme gücüne sahip kitlenin konut ihtiyacını yasal konut pazarından karşılayamayacağı açıktır. Devletin umursamazlığı karşısında, insanların kıt olanakları ile bu gereksinimlerini karşılamaya çalışmaları, "Gecekondu" olarak isimlendirilen yapılaşmaların oluşmasına neden olmuştur.

Gecekonduların ilk görülmeye başladığı yıllara ait birkaç sayı vermek ilginç olacaktır. Günümüze kıyasla ne kadar mütevazi boyutlarda olduğu ve yeterli önlemlerle, çözümlerle bugünkü düzeyine ulaşmayacağını düşündürmektedir.

1947 yılında Vali Lütfi Kırdar İstanbul'da gecekondu sayısının 5000, 1951 yılında Vatan gazetesi 8000, 1954 yılında Hürriyet gazetesi 18.000 olarak vermektedir. Başka bir kaynak 1948 yılında Türkiye genelinde gecekondu sayısını 25-30.000 olarak vermektedir. Ağırlık İstanbul Zeytinburnu ve Ankara Altındağa aittir. (1)

1950'li yıllar ve daha sonrası nüfus ve göç artış oranlarında sürekli bir yükselme vardır. Zamanla bu oluşum büyük kentlerden, Anadolunun nüfusu 100.000 aşan bütün kentlerine yayılmıştır.

1982 yılında yapılan bir araştırma;

Gecekonduların, toplam konut stoğu içindeki payını %22

Gecekondu nüfusu......6.120.000
Gecekondu sayısını.....1.250.000
Kentli nüfusa oranını....%23.8
Ankara için............ %72.4
İstanbul için........... %51
İzmir için............... %42
olarak vermektedir. (2)

İlerleyen yıllarla birlikte, sorunun boyutları da büyümüştür. Günümüzde İstanbul'da gecekondu nüfusun kentsel nüfusa oranının %60-70 olduğu tahmin edilmekte ve müfus olarak 4 milyon kişinin gecekondularda yaşadığı dile getirilmektedir. (3)

Son nüfus sayımı göç hareketinin devam ettiğini tartışmasız biçimde kanıtlamaktadır. Bu göçe

kaynaklık eden ekonomik ve toplumsal yapı değişmelerinin sürdüğünü ve henüz bir dengeye ulaşılmadığını da göstermektedir. Hemen şunu da eklemek gerekir; ileri kentleşme düzeyindeki ülkelere baktığımızda (İngiltere, Amerika vb.) göçün sanayi ve hizmet kesiminde çalışan nüfusunun tarım nüfusuna oranının %92-%94 değerlerine ulaşıncaya kadar sürdüğünü göstermiştir. Bu durum Türkiye'de 10 milyon kişinin daha tarım kesiminden kentlere göç edeceğini, kısa vadede bir çözüm olmadığı için de, bu insanların bir çoğunun gecekondu türü yapılarla barınma sorunlarını çözeceklerini öngörmek yanıltıcı olmayacaktır.

Gecekondu nicelik özelllikleri yanında nitelik değişmeleri de geçirmiştir. Bunlara değinirken konuyu yapı ve yapılaşma özelliklerinin dışına, kapitalistleşme sürecine ve özelliklerinin içine almak daha yerinde olacaktır.

İlk yapılan gecekondular, topluca işgal edilmiş kamu arazisi üzerine komşu ve akraba işbirliğiyle, bulunmuş yada çok ucuza alınmış eski malzeme ve konut parçaları ile yapılmıştır. Kentte ancak barınmayı sağlar niteliktedir.

Zamanla kente göç edenlerin sayıca artması ve daha büyük mülk satmış olanların yüksek ödeme gücüne sahip oluşu yavaş yavaş bir gecekondu piyasası oluşmasına neden olmuştur. Oluşan bu piyasa kapitalist ilişkilerin oluşum her aşamasına girmesine zemin hazırlamıştır. Gecekondu üretiminin temel öğeleri olan toprak, malzeme ve emek bu süreçte tekelleşmiş, gecekondu ağaları anahtar teslimi gecekondu satar olmuşlardır.

Toplumsal ilişki bağlamında; ilişkilerin en yoğun aşaması, genellikle kentte bir barınak bulabilmek kaygısının egemen olduğu aşamadır. Toprağın işgalindeki eylem birliği, gecekondunun yapımındaki iş birliği, alt yapının sağlanabilmesi amacıyla dernekleşmeler gibi kollektif bir anlayış taşıyan bu ilişkiler kapitalistleşme sürecinde tümüyle erezyona uğramaktadır.

Bir üst boyutta oluşan, çıkar boyutları kentlerin gelişmesine yön vermekte, kentli kendisine rağmen oluşan çevrede bir yabancı gibi yaşamakta ve kentsel sorunlarına örgütlü bir yapıyla sahip çıkamamaktadır.

GECEKONDUYA DAİR ÖZETLER

Gecekondu ve Gecekondulaşma konusu, ortaya çıkmaya başladığı günlerden bu güne değin bir çok araştırmacıyı kendine çekmiştir. Konuya çeşitli yanlarıyla inceleyen birçok araştırma yapılmış ve yayınlanmıştır. Bu araştırmalara ait bulgular özet halinde de olsa göz atmak bütüncül bir tablo oluşturacaktır.

-Gecekondu olgusunu tanımlama çabası hemen her araştırmanın ortak yanlarından birisidir. Bu tanımları vermeden ortak özellikler şöyledir.

-İmar ve yapı kurallarına aykırıdır.

-Başkasının (Kamu yada özel) arazisi üzerine sahibinin izni olmaksızın işgal yoluyla yapılmıştır.

-Yukarıdaki iki nedenle acele yapılmaktadır.

-Acele yapılmaları ve yıktırılması endişesi, sağlık ve teknik kuralların gözardı edilmesine yol açmaktadır.

-Gecekondu dar gelirli ve yoksul sınıf tarafından yapılmaktadır.

Gecekondu ailesi üzerine yapılmış alan araştırmalarını derleyen Gülçin Polat şu sonuçlara ulaşmaktadır. (4)

-Gecekondu ailesinin büyüklüğü ortalama 5 kişidir.

-Ailede çocuk sayısına bakıldığında en büyük oranın 2 çocukta toplandığı, bunu 3 çocuklu ailelerin izlediği görülür. (Oran olarak 5 kişilik aile ve 2 çocuk sayılarının görülmesi, aile büyüklerinden birinin varlığını göstermektedir.)

-Aile reisinin eğitim düzeyi: Okur yazar aile reisi oranı %13 okur yazar; %16, ilk okul mezunu; %55, ortaokul mezunu; %9, yüksek okul mezunu %3'tür.

-Aile reisinin iş durumu:
Özel sektörde becerili işçi....................%12
Özel sektörde becerisiz işçi.................. %25
Kamu sektöründe çalışan hizmet işçisi......%11
Kamu sektöründe çalışan küçük memur....%11
Küçük girişimci olarak sçalışan erbest meslek%9
Küçük girişimci olarak çalışan küçük esnaf.%15
Küçük girişimci olarak çalışan marjinal i şler %7
Emekli; :3 işsiz %5 tanımlanamayan işler %8'dir.

İşsiz oranının ülke geneline göre düşük olmasının nedeni, aile reisinin kısa süreli ya da marjinal olarak adlandırılan güvencesiz işlerde çalışmasındandır. Bu durumu gizli işsizlik olarak niteleyebiliriz ve bu gizli işsizliğin boyutları net bir biçimde ortaya konamamaktadır.

Prof Ruşen Keleş "Kentleşme Politikası" adlı eserinde, yapılan araştırmalarda bulunan vasıflı işçi oranının tanım farklılıkları nedeniyle gerçeği yansıtmadığını ve nitelikli sanayi işçisi oranının %5 dolaylarında olduğuna dikkat çekmektedir.

Gecekondu ailesinin geliri: Yapılan birçok araştırma, bu konuda değişik değerler vermektedir. Bunun nedeni; gecekondulunun geçici işlerde çalışıyor olması, ailede birden fazla kişinin çalışıyor olması, köyden ve başka kaynaklardan sağlanan ayni gelirlerdir. Ortak noktalar ise; Gecekondulunun kentteki gelir dağılımı dilimlerinin en altında yer aldığı, ailede birden fazla kişinin çalıştığı ve bu gelirin yaşamın temel gereksinmelerini karşılamaktan uzak olduğudur.

Ek olarak; Gecekondu ailesinin gelirini, köydeki gelirlerle karşılaştırmak yanlış yorumlara yol açmaktadır. (Kentleşmeyi var olan biçimiyle olum-

(*) Marjinal işler: Seyyar satıcılık, Ayakkabı boyacılığı, simitcilik, eskicilik, bohçacılık, karaborsacılık gibi.

lamak gibi) Gerçekten de kente elde edilen gelir köye oranla artmıştır. Buna karşın gecekondulunun, kentli ailenin yaşam ve tüketim kalıplarını örnek almaya başlaması, ait olmak istediği tabakanın tüketim normlarını uygulamaya çalışması, gereksiz tüketim biçimi olan gösterişçi bir hale dönüşmesine neden olmaktadır. Bu durum kentte elde edilen gelir farkının yitip gitmesine ve ailenin köydeki durumuna göre kendisini daha yoksul hissetmesine yolaçmaktadır.

Gecekondunun nitelikleri: Gecekondularda oda başına düşen insan sayısı konutun yeterlilik göstergelerinden birisidir. Oda başına düşen insan sayısı tüm dünyada konutun niteliğini anlatan bir standarttır. İnsanların ruh sağlığı açısından optimum değer 1 kişi /oda'dır.

Optimum değer	1, 1,5 kişi/oda
Kritik değer	2 kişi/oda
Patolostik değer	2,5 kişi/oda

Kritik eşik altına inildiğinde, kişilerin sağlıklı bir aile ortamını korumaları ve sürdürmelerinin mümkün olmadığı, Patolojik ezik altında ise kişilerin ruhsal dengeleri üzerine son derece zararlı etkilerin oluştuğu belirtilmektedir. (5)

Bu limitlere göre Türkiye'deki birçok gecekondu kritik eşiğin altındadır.

Yine Gülçin Polat'ın derlemesi ile:

Gecekonduların yarısından fazlası tek katlıdır.	
Şehir suyundan faydalanan konutlar	%68
Elektrik tesisatı olan konutlar	%81
Kanalizasyon sistemine bağlı olan konutlar	%71
Bağımsız banyosu bulunan konutlar	%60
Bağımsız mutfağı bulunan konutlar	%80
Bağımsız WC bulunan konutlar	%80 (6)

Bu sonuçları tersinden değerlendirirsek; var olan gecekonduların %32'sinde şebeke suyu yoktur, %20'sinde elektrik yoktur, %30'u kanalizasyona sahip değildir, :%40'ında bağımsız banyo, %20'sinde mutfak, %20'sinde WC yoktur.

Yokları çok olan mekandır. Gecekondu da.

SONUÇLAR ÖNERİLER

* Gecekondu ve gecekondulaşma, toplumsal özelliklerinden dolayı çok boyutlu bir olgudur. Kanunun toplumsal yapı değişiklikleri içinde nedensellik ilişkileri kurularak incelenmesi gerekmektedir.

* Gecekondu; gelir dağılımındaki dengesizliğin bir sonucudur, diyerek sadece ekonomik, "kentteki köylüler" ya da "köyleşen kentler" şeklinde kültürel, ya da bir takım sayılar grafikler ve tablolarla konut sorununa indirgenemeyeceği açıktır.

* Bugüne kadar üzerinde birçok araştırma yapılmış olmasına karşın, araştırmaların kapsamı dar araştırmalar olması ve indirgemeci tutumlarla bütüncül, somut sonuçlar elde edilememiştir.

* Kentleşme olgusu ve kırsal kesimdeki yapı değişiklikleri bütün boyutları ile bilince çıkarılmadan önerilecek çözümler sorunun gerisinde kalmaya mahkumdur.

* TC hükümetinin konuya bakışı zamanla evrim geçirmiş olmasına karşın, gecekondular hala politik bir sömürü aracıdır. Sorunun çözümü için oluşturulan fonlar, kalkınma planları yasalar, yönetmelikler vb. sorunu çözmemiş, yasallaştırma ve tapu tahsis belgeleri ile bugüne taşımıştır.

* Gecekondulunun çeşitli iş kollarına dağılım oranı, sanayileşme ile gecekondu arasında var olduğu öne sürülen direkt bağın söylenildiği kadar güçlü olmadığını göstermektedir. Görülen odur ki tarım sektöründe varolan gizil işsizlik, kentlere gecekondulara taşınmaktadır. Bunun diğer bir anlamı kırsal yoksulluğun kentsel yoksulluğa dönüşmesidir.

* Gecekondu kültürel boyutlarıyla; kırsal bir yaşam biçiminden kentsel yaşam biçimine geçişte, oluşan ara kültür ve yaşam biçiminin mekansal yansımasıdır. Bu özelliği ile "apartman" modelinde olduğu gibi, kullanıcının sadece niceliksel gereksinmelerine değil, niteleksel gereksinmelerini de karşılamaktadır. Çünkü gecekondulu demografik, ekonomik, sosyal ve kültürel yönden değişim içinde olan dinamik bir kesimdir. Gecekondu bu değişim karşısında gerekli esnekliği gösteren değişime açık bir mekandır.

* Toplumsal ilişki ve kollektif anlayış, ilk aşamalarda en yoğun seviyede yaşanırken, kapitalist ilişkilerin oluşumun her aşamasına girmesi bu kollektiviteyi erezyona uğratmakta, oluşan gecekondu piyasası, gecekondunun toplumsal niteliğine zarar vermektedir.

* Gecekondu türü yapılaşmalar hakkındaki bu derlemeler ve saptamalar çalışmanın özelliğinden dolayı çok sınırlı ve ana başlıklar halindedir. Gecekondu sahip olduğu toplumsal dinamiği ile, fiziksel boyutlarıyla, içerdiği sorunlarıyla, hak ettiği ilgiyi, toplumun sorunlarına çözüm arayışı içindeki kitlelerden görememektedir.

* Varolan araştırmalar akademiktir. Var olan çözümler ve çözüm önerileri politikdir. Gecekondu sosyalistlerce ele alınmaya, tüm özellikleri ile sahip çıkılmaya muhtaç, özellikle dar gelirli yoksul sınıfların sorunudur.

KAYNAKLAR

1-"Bütünleşmemiş Kentli Nüfus Sorunu" Tansı Senyapılı ODTÜ, Ankara 1978 s.25.

2-"İstanbul Metropolitan Alanında Gecekondu Önleme Bölgeleri" Zekai Görgülü Basılmamış doktora tezi 1982 s. 30.

3- "Sağlıklı Sağlıksızlaşıyor muyuz?" Hande Suher Mimarlık Dergisi 1989/1 s. 42-43

4- "Dar gelirli kentlilerin konut sorunu ve soruna sosyal içerikli mekansal çözüm arayışları" Gülçin Pulat Ankara. Kent Koop Yay 1992. .

5- "Mesken ve Ruh sağlığı", A.Yörükan Konut Paneli II İTÜ İst. 1965 .

6- Gülçin Pulat. Agc.

Özne nesne ilişkisinde -Örgüt-

D. AYDIN

Günümüz Türkiye burjuvazisi 90'lı yıllarda; yeni dönem projeleri ve eskimiş cumhuriyete 'İkinci Cumhuriyet' yaftasını sunmaktadır. Emperyalist hedeflerini gerçekleştirmeyi amaçlayan bir burjuvazi...

Türk Burjuvazisi için, yetmişli yıllardaki korku bitmiş, seksenli yıllarda baskı araçlarının tamamıyla 'devlet' mekanizmasını kurumsallaştırmıştır. 70'li yıllardaki otorite (!) boşluğu uygulanan zorla yerini güvene bırakmıştır. Hegemonya-devlet-faşizm ayrılmaz bir bütün haline gelmiştir. Askeriye 12 Eylül Anayasası ile birlikte 'devlet' mekanizması içersinde kendisini kurumsallaştırmıştır. 90'lı yıllara geldiğimizde burjuvazi, bütün ideolojik aygıtlarıyla bombardımanı güçlendirmiştir; üniversitelerden bilimi kovmuş, eski solcuların yüreğinden inancı söküp almış yerine yılgınlık ve korkuyu empoze etmiştir. Yeni nesle tek başına zevk ve hazlar dünyası sunmuş, seks-şiddet-korku üçgenine kıstırmıştır.

T.C. Devleti I.Cumhuriyetin suçlarından arındırmak için günahlarını açığa sermektedir. Sonuç olarak, Türkiye Burjuvazisi Emperyalist hiyerarşide yerini alacak; Yeni Dünya Düzeni pastasından payını alabilecek güçlü bir emperyalist devlete hazırlanıyor.

Burjuvazi II. Cumhuriyete hazırlanırken Türkiye'nin gündemini belirlemeye çalışıyor. Ancak gündem ve egemenlik dışı bir '1984 Eylemliliği' yaşanıyor günümüzde. Devrimini yaşayan Kürdistan halkı; bu topraklardan 'insanın' ve 'direncin' ölmediğini göstermiştir. Bütün dünya halklarının gözünü ve umudunu bu topraklara çevirmiştir. Bugün Türk ve Kürt soluna düşen misyon tarihi bir misyondur. Bu topraklarda tarih yazılmaktadır. Tarihi yazan bizler, görevimizin bilincinde olmak zorundayız.

Türkiye ve dünya nesneliği bir tablo çıkartıyor. Bu nesneliği kavrayacak örgüt ve kadro nasıldır ve nasıl olmalıdır? Bunlara dair tezler sunmak istiyorum:

Özne; kişi, yani insandır. Özne, kendini tanımladığında birey oluyor. Kendini tanımlamayı; sınıf bilincine varmak, safını bilmek, geleceği kurgulayabilme olarak algılıyorum. Bu süreç aynı zamanda bilinçlenme sürecidir ve kişi bilinci ile kendisini tanımlıyor. Bilinçlilik, önceden edinilmiş bir yeti değildir. Bugüne kadar insanlığın yarattığı bilgi birikimini edinme ya da aynı anlamda edinme sürecini yaşamakla elde edilebiliyor. Bireyin öznel koşulları ile örtüşen bilinçlenme süreci, yaşamla yoğrulma ile ya da yazınsal bilgi ile olabilir. Ancak öznenin bireyliği iki ayrı bilgilenme durumunun ortaklaştığı süreçte olgunluğa yaklaşıyor. Bilinç, öznede kendini oluşturduğunda, 20.yüzyılda ve kapitalist bir düzende sağlıklı kalabilmenin yolu olarak örgütlülüğü dayatıyor. Bu örgütlülük öznede, önce kendi örgütlülüğünde tanımlanıyor. Sosyalizmin öncülü, yaşamı yeniden düzenlemek olduğundan kişi de, kendi örgütlülüğünde yaşamı yeniden düzenlemek olarak algılanmalı ya da yeniden üretmenin zorunluluğunu kavramalıdır. Aslında buraya kadar bireyin bilinçlilik olgusuna, tersinden de bakılabilir. Yani kendisini ve hayatı örgütleme bilinci, özneyi ancak 'birey' yapabiliyor.

Bu süreç, yani kişinin kendini aşması ve öznenin bireyleşmesi, sonuçta nesnel duruma müdahale zorunluluğunu getiriyor. Nesnel duruma müdahale, onun kavranması ile devrime götürüyor bireyleri. Burada devrim, yaşamı yeniden üretme radikalliği olarak algılanmalıdır. Bu süreç bireyin kendisi ve kendi yaşamı ile mücadelesi sürecidir de. Ancak, bilinç, bu noktada insana şunu öğretiyor; değiştirmenin ve dönüştürmenin tek başına olamayacağı bilgisi. Bu bilgi bireye en yakınındaki bireylerle ortak idalar yaratma zorunluluğuna dayatıyor. Bu aynı anlamda ortak yaşam ve örgütlülük üretmedir.

Bundan sonrası bireyin ideolojik ortaklık kurabileceği bireylerle, ortak örgütlülük sorunudur. Buna çoğalma ve büyüme gerekliliği de diyebiliriz.

İdeoloji ve örgüt birliği kuran bireyler için bun

dan sonrası, eylemlilikte yürüme sürecidir. Bu çoğalmanın başka yanı olmalıdır. Birlikte yürüme süreci bireyin kendisini manüpüle ya da ikame ettiği süreç değil, kendisini dayattığı süreçtir. Önemli bir ayrım noktası olabilir. Çünkü bizde gelenekten gelen bir ikamecilik ve kuyrukçuluk diyebileceğimiz birleşmeler ve atıflar vardır. Bugün de bu durum sürmektedir. Buraya kadar söylenenleri genelliyerek örgütün öznelinde somutlayabiliriz.

Bugün PKK ile eylem birliği yapanlar, onun teorik pratik açılımları içerisinde, kendilerini ikame etmiş ve manüpüle olmuşlardır. Kürdistan devrimi kendi nesnel koşullarımızda bize ders olmuş ve ortak düşmana ortak tavır üretme zorunluluğu getirmiştir. Ancak bunu söylemek, "Kürdistan devrimini yapan PKK, gelir Türkiye'de de devrim yapar," söylemini getirmez. Türkiye'nin ihtiyacı sosyalist devrimdir dedikten sonra, aşamalı, geçişmeli edebiyatı yapmak, yakaladığımız ideolojik ve teorik zenginliği ve aynı anlama gelmek üzere Türkiye nesnelini red etmek olur. Kürt devrimi ile birlik Türkiye devriminin sosyalist zenginliğini dayatarak mümkündür.

Öznenin bireyleşmesi bilinçlilik gerekliliğinde gerçekleşebiliyor. Bilinç, var olan birikimini kavramak ve algılama düzeyi ile yükseliyor. Nesneli kavrayan birey-özne, değiştirme zorunluluğunu yaşıyor. Kendi örgütlülüğünde yeni bireylerle çoğalarak, toplumun ve dünyasının nesnelini kavramaya çalışıyor. Bu birliktelik kendi zenginliğini dayatarak çoğalıyor ve karşılıklı bireylerde bir eksikliği tamamlıyor. Ancak mükemmelliğin dünyamızda mümkün olmadığı bilgisi bu noktada gereklidir. İşte zenginleşme ve mükemmelleşme süreci, kendi zenginliğini paylaşan ve dayatan bireylerle mümkün oluyor, bir örgüt için. Yani tektip insanlar değil, gökkuşağı zenginliğinde bir örgüt ancak böyle oluşabilir.

Tezin başına dönmek adına: Özne bilinçliliğinde bireydir. Birey, ütopyası olduğunca yaşam gereği duyuyor. Devirme ve dönüştürme isteği ile 'ütopyası' bilimselleşiyor. Birey toplumun verili koşullarını rededen ve insani olanla yaşamın örtüşmediğini görendir. Romantizmi arada kalmışlık olarak kabul edebiliriz ve birey bu anlamda romantiktir. Birey, bugünü yaşayan ancak ütopyasına kaçmak isteyen kişidir. Birey tutkululuğunda, ütopyasına ulaşmak istiyor. Ütopyasına olan inancı örgütlülüğü ile bilimselleşiyor. İnanma geleceğe olan inançtır. Ütopyayı sınırsız ve sınıfsız bir toplumla özdeşleştirmek zorundayız. Bu zorundalık bireye, ideolojik formasyon üreten örgütü ve işçi sınıfı iktidarını-bu sonal amaçta bir araç olarak kabul ettirmektedir.

Devrimi yapacak olan, örgütsel yapı öznelinde nesneli kavramak zorundadır. Örgüt, iktidar perspektifli, ideolojik açılımını yapmış, diğer yapılardan farkını, bakışını koymuş ve yeniyi üretmenin en büyük adayı olduğunu dayatan yapıdır. Marksist-Leninist bir örgüt, nesneli kavradığınca politikada belirleyici olabiliyor ve öncü misyonunu alıyor. Örgüt, ideolojik bir hat çizebilir, hatta bu ideolojik açılım mevcut nesneli kavrayabilir. Ancak mevcut ideolojinin politik araçlarını kuramadıktan sonra öznelin nesneli yeniden üretmesinden söz edemeyiz.

Örgüt, teorik-pratik iki ayrılmaz bir bütünle 'özne' olarak varolur.

Bolşevik parti 1917'de, sadece teorik zenginliği ile değil politik-pratik zenginliğiyle birlikte Rusya nesnelini kavramıştır. Bu kavrayışla birlikte Rusya sürecine müdahale edebilmişlerdir. Bolşevikler -devrimin nicel birikiminin Rusyada olmadığını söyleyen Avrupa komünistlerine -Rusya'da Ekim 1917'de sosyalist devrimini gerçekleştirerek yanıt vermişlerdir.

Türkiye de 1980 öncesinde bir egemenlik krizi yaşanmıştır. Ve bu boşluk döneminde toplumsal politik-pratiğe egemen olan iki büyük örgüt vardır. Birisi TKP, diğeri ise Devrimci Yol'dur. Toplumsal politik-pratiğe egemen olma gerçeği, teorik zenginliği beraberinde getirmemiştir. Bu gerçeklik, 78 Bir Mayıs alanlarındaki nicel birikimi nitele dönüştürememe gerçeğidir. Bunun nedenleri hakkında bir çok şey söylenebilir ama en önemlisi, Kemalist burjuva gelenekten kopamama ve proleterya kökenli ideolojik açılımından yoksun olmadır. Özünde sınıfa güvenmeme vardır.

Şimdi, örgütlülüğe inanmış ve bunu yaşayanlar olarak, bize önemli görevler düşüyor. Bugüne kadar yaratılan ideolojik zenginliğin geliştirilmesi, toplumsal politik-pratiğe aktarılması ve Türkiye nesnelinin kavranması zorunluluktur. Bu kavrayış bize, nicel birikimi olan Türkiye topraklarında-koşullarında, Devrimi sağlatacaktır.



Willi stoph olayı

Willi Stoph, 1914 doğumlu olup, 1928 yılından bu yana komünist hareketin bir üyesidir. O, Demokratik Almanya Cumhuriyeti (DDR) içerisinde çeşitli merciilerde görev yapmış, 1964-1973 ve 1976-1989 yılları arasında bakanlar kurulu başkanı olarak görevde bulunmuştur. Çöküşten önce DDR bakanlar Kurulu'nun son başkanı olan Willi Stoph, Mayıs 1991 tarihinden beri ağır hasta bir vaziyette, Berlin'de tutuklu bulunmaktadır. DDR sınırlarının korunması, galiplerin adaletinin diliyle " adam öldürmeye teşvik, tahrik" veya " adam öldürmeye sebebiyet" cürümleriyle suçlanmaktadır. Kendisinin iştirakı ile alınan ve bu cinayetleri ispatlayan "vur emri" Federal Alman Cumhuriyeti'nin polislerine ve sınır memurlarına verdiği " vur emrinden" farklılıklar arzediyormuş. Richard Von Weizsacker de dahil buna imzasını atmıştır. Willi Stoph kendi davasına ilişkin, yoldaşları Mittag, Schabowski ve Krenz'in beyanları ile tam kontrast teşkil eden bir açıklamada bulundu. O, DDR'nin varlığından ve DDR için yaptığı işten dolayı af dilemeyerek, "kendimi Federal Alman Cumhuriyeti adaletine karşı değil, uluslararası işçi hareketine karşı sorumlu hissediyorum" demektedir. Konkret dergisi onun beyanlarını döküman olarak sunmaktadır. Avukatı ve kısa bir süre önce ölen anayasa hukukçusu Hirsch davanın durumunun yorumunu yapmaktadır.
Aşağıda bu dergiden alınmış kısa bir çeviri sunuyoruz.

Çev. H. DEMİRTAŞ

Bana karşı yürütülen dava ceza hukuku araçlarıyla sürdürülen siyasal kovuşturmadan başka bir şey değildir

Bana karşı açılan tahkikat davası ve buna bağlı olarak 1991mayısından beri sözkonusu tutukluluğum; hem devletlerası hukuk, hem de Federal Cumhuri - yet'in hukuku açısından yasal değildir.

Benim avukatlarım, savcılık ve mahkemeler karşısında, aynı zamanda, anayasa mahkemesinde başvurdukları itirazda, Federal Alman Cumhuriyeti'nin devletlerarası hukuka göre, benim DDR'in bir yöneticisi olarak yürüttüğüm çalışmaya yönelmeye hakkı olmadığına işaret edip, yapılan suçlamaların yersiz olduğunu belirttiler.

Bana karşı yürütülen dava, ceza hukuku araçlarıyla sürdürülen siyasal kovuşturmadan başka bir şey değildir. Bundan dolayı derhal serbest bırakılmamı ve davanın düşürülmesini talep ediyorum.

Soruşturmanın objesini teşkil eden olaylar: 1974 yılına ait ifadeler, işlemler, ve Demokratik Alman Cumhuriyeti vatandaşlarının aynı devlet topraklarıüzerinde bulunduğu beyanlar ve DDR-anayasası temelinde yasalara ve nizamnamelere göre faaliyette bulunan çeşitli devlet kuruluşlarına üyelik ve toplantılara katılma mevzularıdır. DDR, kuruluş tarihi olan 7 Ekim 1949'dan beri, sonuna kadar Federal Alman Cumhuriyeti'nin bir parçası değildi ve bu nedenle hiçbir şekilde Federal Alman Cumhuriyeti'nin anayasasının geçerlilik alanına ait değildir. DDR, Federal Alman Cumhuriyeti gibi, Birleşmiş Milletlerin aynı haklara sahip olan ve uluslararası alanda tanınan bir üyesiydi. Devletlerarası hukuk tarafından tesbit edilen ve dökümanlarla belgelenen bu gerçekler, savcılık ve mahkemeler tarafından ciddiye alınmamaktadır. Demokrotik Alman Cumhuriyeti ve Federal

Samimi ve yasal çerçeve içerisinde çalışan binlerce insan, zanlı görülüp teşhir edilmekle kalmayıp toplumun kenarına itilmekte ve hatta toplumun hedefi haline getirilmektedir.

Israrla şunu vurgulamak istiyorum. Bu toplumsal süreç, Federal Alman Cumhuriyeti'nin mahkemeleriçtihadınınmaiyeti altında değildi ve onun maiyetine sokulamaz ve sokulmamalıdır.

üzere diğer devletlerle olan ilişkilerinde dış ve iç meselelere müdahale etmeme, tanıma ve mevcut kanun ve prensiplere saygı gösterme şeklindeki devletlerarası hukukun genelde geçerli olan prensipleri ve kaideleri geçerli idi.

Federal Alman Cumhuriyeti adalet organlarının, DDR'in yok edilmesinden veya sona ermesinden sonra, DDR'in verdiği siyasal ve devlet kararlarını ve bu kararların yasal çerçeveye uygun olarak yapılan uygulamalarını kriminelleştirme; yasal ölçüler çerçevesinde icra edilen devlet işlemlerini tersine çevirme çabaları, çok açık bir şekilde devletlerarası hukuka aykırı olup, Federal Alman Cumhuriyeti'nin anayasası ile de tam bir çelişki arzetmektedir. Hükümet ve ben, Bakanlar Kurulunun ve belli bir dönem Devlet Kurulu başkanı olarak bana verilen fonksiyonların icrasında DDR hukukuna göre hareket ettim.

Devletler arası hukuk ve Federal Alman Cumhuriyeti Hukukuda, cürümlerin, işlemlerin ve ihmallerin ancak, uygulandıkları dönem içerisinde mevcut olan hukukun geçerlilik alanına göre yargılanacağını savunur. Bu prensip yürürlükten çıkarılarak, Federal Alman Adaletinde yasal olmayan aykırı fiiller icra edilmektedir. "Hükümet kriminelliği" davalarıyla yetkili olan bir tahkikat dairesi kurularak, eski DDR-hükümeti kriminel olduğu gerekçesiyle yargılanıyor. Daha açıkcası, icra edildiği süre içinde meşru ve legal olan işlemler, başka bir devletin adalet organları tarafından incelenerek, bu işlemlerin yasal olmadığı beyan edilmektedir.

Samimi ve yasal çerçeve içerisinde çalışan binlerce insan, zanlı görülüp teşhir edilmekle kalmayıp toplumun kenarına itilmekte ve hatta toplumun hedefi haline getirilmektedir.

Benim DDR'deki siyasi geçmişim ve faaliyetlerim üzerine yapılan beyanların bu davayla bağlantısı olmadığı halde, çeşitli taraflar ve adalet organları tarafından kamuoyunda gerçek dışı şeyler, çarpıtmalar ve şüpheler yayılmakta olduğundan dolayı, bu konuda bazı şeyler söylemek istiyorum.

Yürüttüğü işgalci ve saldırı savaşıyla 50 Milyon insanın, yahudi ve diğer halklara karşı yürüttüğü yok etme savaşıyla suçsuz 6 milyon insanın, kadın, erkek, çocuk demeden ölümüne neden olan; insanlığa acı, cinayet, yıkım, açlık ve sefalet getiren ve korkunç sonuçlarının savaş sonrası yıllarda milyonlarca Alman için de söz konusu olduğu National Sosyalist Alman İmparatorluğunun yıkılmasından sonra, ben birçok diğer anti-faşistle birlikte kendi şehrim olan Berlin'de demokratik yeni inşa için hazır bulundum. Ne biz, ne de şahsi olarak ben, Almanya'nın bölünmesine neden olmadık. Bizim, bütün ve demokratik bir Almanya kurma yolundaki tüm çabalarımız başarısızlığa uğratıldı.

Batıdaki işgal bölgelerinde saldırgan devletin (yani Federal Alman Cumhuriyetinin) kurulmasından birkaç ay sonra, şimdiye kadar Sovyet denetiminde olan bölgede zorunlu olarak 1949 yılında Demokratik Alman Cumhuriyeti kuruldu. Sonraki dönemde ayrılığın derinleşmesini engelleme ve her iki devleti birbirine yakınlaştırma uğraşları sonuç vermedi. İleri dönemlerde NATO içerisinde "Ön savunma" adını alan Roll Back'ın politikası yıllarca tatbik edildi. Sovyetler Birliği ve DDR de dahil olmak üzere müttefikleri, gerekli olan karşı tedbirler aldılar. Silahlanma yarışı başını alıp yürüdü. Her iki Alman devletinde de, korkunç imha ve yoketme silahları ile askeri yığınaklar söz konusuydu. NATO ve VARŞOVA güçleri arasında ki sınır, Doğu ve B.Almanya'yı birbirinden ayıran sınırdı. Soğuk savaş gittikçe şiddetleniyordu. Benim kişisel olarak, çalışan milyonlarca insanın daha iyi sosyal, kültürel ve diğer yaşam koşulları üzerindeki etkim, bu ülkenin siyasi önderliğinin kararlarına ve faaliyetlerine bağlıydı. Israrla şunu vurgulamak istiyorum. Bu toplumsal süreç, Federal Alman Cumhuriyeti'nin mahkemeler içtihadının maiyeti altında değildi ve onun maiyetine sokulamaz ve sokulmamalıdır. DDR'in yıkılmasının bir çok ulusal ve uluslararası nedenleri vardır. DDR'in 40 yıllık geçmişi değerlendirilmek isteniyorsa, hem olumlu hem de olumsuz taraflarından ele alınması gereklidir. Ben kendi çalışmalarım ile, ülke vatandaşlarına daha iyi bir yaşam sağlamak çabaları içerisindeydim. Cani -

tandaşlarına daha iyi bir yaşam sağlamak çabaları içerisindeydim. Cani - yane 1. ve 2. Dünya Savaşlarını yaşamayan nesilin daha iyi yaşam sürdürebilmesi için uğraşta bulundum. Önceden olduğu gibi bugün de, ülkemizde doğal olmayan bir şekilde ölen veya zarar gören her insanın acınır durumda olduğu düşüncesindeyim. Bundan, kendi vazifelerimi ifa ederken ölen sınır koruma askerlerini ve devlet sınırlarını geçmek isterken ölen insanları kastediyorum.

Ben hiçbir zaman, hiç kimseyi adam öldürmeye teşvik etmedim ve yardımcı olmadım. Erich Honecker'in Ulusal Savunma Komisyonunun 3 Mayıs 1974 tarihinde yapılan ve 4. gündem maddesi olarak ele alınan "DDR ve Federal Alman Cumhuriyeti arasındaki devlet sınırlarındaki oturum üzerine verilen raporda", sınırların ihlalini ve "her türlü aracın ve metodun Batı Berlin'in provakasyonlarını engellemek için kullanılması gerektiği ve önceden de olduğu gibi, sınırları geçme durumlarında ateşli silahların tereddütsüz kullanılması gerektiği ve ateşli silahları başarıyla kullanan yoldaşların övgüye layık olduğu şeklinde beyanlarda bulunduğu iddiası yersizdir. Ben ne böyle bir beyana tanık oldum, ne de onayladım.

DDR'de çok ciddi çabalara rağmen, sosyalizm için çalışan insanlara daha iyi bir yaşam sağlama denemesi başarılamadı.

Ben tabi ki kendimi DDR'in izlemiş olduğu politikadan ve bizim inşa ettiğimiz devletin sonuç olarak nereye vardığından sorumlu hissediyorum. Bu sorumluluk, beni seçen ve diğer biçimiyle bana güvenen kadın ve erkeklere karşı sözkonusudur. Ayrıca kendimi, bir işçi çocuğu olarak gençliğimden bu yana saflarında yer aldığım uluslararası işçi hareketine karşı sorumlu hissediyorum. Geçmişte egemen bir devlet olan DDR'in seçilen bir temsilcisi olarak Federal Alman Cumhuriyeti adaletinin çekmeceleri önünde herhangi bir sorumluluk taşımıyorum. Bana karşı alınan tutuklama kararı derhal kaldırılmalıdır.

Savcılıktan, hiç bir noktada hukuk devleti ölçüleri içerisinde ele alınmayan ve siyasal gerekçelerin dışında yürütülen bu davanın düşürülmesini talep ediyorum.

Ben kendi çalışmalarım ile ülke vatandaşlarına daha iyi bir yaşam sağlamak çabaları içerisindeydim

HONOCKER:

ELİNİZDEN GELENİ ARDINIZA KOYMAYIN

"...Ben DAC için yaşadım. Özellikle Mayıs 1971'den beri DAC tarihinin önemli bir bölümünün sorumluluğunu üstlendim. Yani ber bir tarafım, ancak yaşlılık ve hastalık beni güçten düşürmüş bulunuyor.

Yine de hayatımın sonunda DAC'ın boşuna kurulmamış olduğu kanısındayım. Sosyalizmin mümkün ve kapitalizmden daha iyi olabileceğinin işaretini vermiştir. Yenilgiye uğrayan bir tecrübeydi. Ama insanlık hiçbir zaman, bir deneme başarısızlıkla sonuçlandı diye yeni fikirler ve yollar aramaktan vazgeçmemiştir. Şimdi de bu denemenin neden başarısızlıkla sonuçlandığını araştırmak gerekir. Yenilgiye uğramamızda, kesinlikle Avrupa'daki sosyalist ülkeler sorumluları olarak bizim önlenebilir hatalarımızın rolü büyüktür. Ancak sosyalizmin Almanya'da yenilgiye uğramasının birbaşka nedeni de DAC vatandaşlarının tıpkı onlardan önce diğer Almanlar gibi yanlış bir seçim yapmış olmaları, ayrıca düşmanlarımızın da bizden daha güçlü bulunmasıdır.

DAC ile diğer sosyalist ülke tarihlerinin tecrübeleri ve mevcut sosyalist ülkelerde yaşananlar, milyonlarca insan ve yarının dünyası için faydalı olacaktır. Emek ve ömrünü DAC'ye adamış hiç kimse boşuna yaşamamıştır..."

Elinizden Geleni Ardınıza Koymayın.İ.Manga. *Özgür Gündem* Gazetesi 24.12. 1992

Sınıf adaleti ve vur emri

Ben sınıf adaletine hiç karşı değilim. Sadece, bu adaleti uygulayan ve hakkaniyetin malzemesiymiş gibi gösteren sınıf hoşuma gitmiyor. Bu çok ciddi ve önlenmesi gereken bir meseledir.

Kurt Tucholsky

G.Heinecke*/ M.Hirsch

Çev. H. DEMİRTAŞ

I

Federal Alman Adaleti, bugün "DDR (Demokratik Alman Cumhuriyeti) Hükümetinin yasalara aykırı suçlarına karşı tahkikat davası yürüten tahkikat kurmayı savcıların yaptıklarıyla, 43 yıldan beri Nazi cinayetlerine karşı açtığı koğuşturmada gösterdiği gayretin aynısını günümüzde gösterdi. Sözüm ona, biz başka bir Cumhuriyete sahipmişiz!

1945 yılından sonra ilk hakim olan eski bir DDR'li hakimin hukuku ihlal etmek gerekçesiyle yargılanması buna işaret etmektedir.

Nazi-hakimler tarafından başarıyla savunulan maksim de (vecize)" Dün hak olan bir şey, bugün haksızlık olamaz" ona bir fayda sağlamayacaktır.

Eşitsiz bir muamele yapılmaktadır ve bunun bir nedeni olmalıdır. Bu, acaba kaybedilen savaştan ve Nürnberg'te savaş suçlularına, cürüm işleyenlere karşı açılan, ve bazı gazetecilerin eski DDR-Yöneticilerine karşı açılmış olan davayla kıyasladığı davaların intikamı mıdır?

Yoksa, Federal Alman Adaletini başka bir devletin temsilcilerini yargılamak için eski ve yeni başkent olan Berlin'de mahkemede kanıtlayan, zafer kazanmış yeni Almanya'nın zafer şenlikleri midir?

Nürnberg ve Berlin'deki davaların muhtevası kıyaslanamaz. Honecker, Stoph, Mielke, Streletz, Kebler ve Albrecht'e karşı açılan koğuşturmada, mesele, milyonlarca cinayetin sorumlularından hesap sorma değildir. DDR, diğer ülkelere saldırmadığı gibi, halkları da katletmedi.

Yukarıda adı geçenler hakkında, öldürmeye teşvik ve ihmal yoluyla ölümlere sebebiyet vermek, daha açıkçası 1983 yılı ile 1989 yılları arasında 4 olayda sınır koruma güçlerinin silahlı elemanları tarafından, DDR devletinin sınırlarını korumak için sınırları ihlal edenlere karşı öldürücü tesire sahip ateşli silahların kullanılması nedeniyle tahkikat yürütülmektedir.

Askeri açıdan sınırların korunması, "neden ve neye karşı" sorusu sorulabilse dahi, her egemen ülkenin hakkıdır.

Tarafımızca, Türkiye'de uğradığı koğuşturmadan ve işkenceden dolayı Federal Almanya Cumhuriyetinde siyasi sığınma hakkı talep eden bir Türk vatandaşının olayı bilinmektedir.

Pasaport ve Federal Almanya'ya giriş vizesi almak mümkün olmadığından dolayı, araziden Bayern eyaletine girme yolunu seçmiştir. Sonradan kendisini gören Federal Alman Sınır Koruma Güçlerinden kaçmaya yeltenirken kurşunlanarak yaralandı. Hangi hukuk maddesi, burada, Federal Alman Sınır Koruma güçlerini ateşli silah kullanmada koruyor? Bu silahlar neden kullanılıyor? Federal Almanya'da, pratikte polis, öldürme amacıyla silah kullanmakta ve bunu haklı göstenmek için, "mevhum meşru müdafaa" durumunda yapıldığını kanıtlamak çabalarında bulunmaktadır. Bu pratiğin yasaklanması gerekirken, tüm Federal Almanya çapında bunun standartlaştırılması için çalışılıyor.

DDR'i kendi sınırlarını silahlar ve mayınlarla korumaya iten nedenler nelerdir? DDR'in kayıbı neydi? İkinci dünya savaşından sonra, üç batı bölgesi, yani sonradan Federal Alman Cumhuriyeti olan bölgeler, muazzam ekonomik yardımlarla geliştirildi ve devasa bir ekonomik gelişme gösterdi. (Ekonomik yara.)

Sovyet bölgesi, sonradan DDR'in kurulduğu bölge, böyle bir destek görmedi ve Hitlerin askeri güçleri tarafından dağıtılan Sovyetler tarafından da hiç desteklenemedi. Bunun dışında DDR, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ne açılan zararları onaran Almanya'nın tek bölgesi durumundaydı ve kendi ekonomisini öz gücüne dayanarak inşa etmek zorundaydı. Ekonominin ve yaşam kalitesinin düzeyinde meydana gelen farklılık, DDR'de eğitilen yüksek vasıflı insanlarda, elde edilen bilgi ve gücü, pazara uygun olarak batıda satma arzusu uyandırdı.

Eski DDR'in yöneticilerinin düşünceleri bakımından; soğuk savaşın ve Varşova Paktı'na girme kararının verildiği, büyük zaiyat verme ve ekonominin bütünüyle harap olma tehlikesinin mevcut olduğu, varlığı sürdürmeyi tehdit edici bir ortamda, sınır koruma tesislerinin inşasına ve korunmasına çözümler arandı. Federal Almanya Cumhuriyeti aynı ortamda ne yapardı? Geçmişte, Viyana'da "Halkların Barış Kongre"sine Paris, Budapeşte ve Doğu Berlin'de benzeri toplantılara katıldığı gerekçesiyle pasaport alma ve yurtdışına çıkma hakları Federal Anayasa Mahkemesinin 16 Ocak 1957 tarihli kararı ile red edilen Mönchengladbach şehrinin evvelki yüksek belediye başkanı ve müdürü olan Wilhelm Eles'in durumu ve bu karar, konuya bir açıklama getirmektedir. Seyahat özgürlüğü, sadece ve sadece "Federal Anayasa Mahkemesinin anayasal düzeninin çekmeceleri" içerisinde geçerlidir.

Savcılık bugüne kadar sınır askerinin Honecker'in adı geçen düşüncesinden hangi yollarla malumat aldığını gösteren bir nedensellik zinciri belirtememiştir

II

DDR'in eski devlet başkanı (1973-1976) ve Bakanlar Kurulu Başkanı (1964-1973 ve 1976-1989 arası) olan Willi Stoph (77), 20 Mayıs 1991'i 21 Mayısa bağlayan gece Berlin'deki evinde gözaltına alındı. Göz altına alma nedeni: Kaçma tehlikesi. Pasaportuna ve hesap numaralarına el konuldu. Bu insan, sürekli tıbbi yardım ve ilaca muhtaçtır. Polis himayesi doktoru, onun kalp ve kan dolaşımı rahatsızlığından dolayı göz altına tutulamayacağını belirttiği halde, halen bugüne kadar tutuklu bulunmaktadır. Tutukluluk halini gözden geçiren Baro Mahkemesi, onun hastalığının teşhisi ve tedavisi olanaklarının tutuklu olmadığı dönemden "dışarıda iken" daha iyi olduğunu suçlayan karşı iddia etmektedir.

Willi Stoph'a Berlin Baro Mahkemesi Savcılığınca, 3.5.1974 tarihli DDR'in Ulusal Savunma Meclisinin 45. oturumunda Erich Honecher tarafından önerilen "Berlin duvarı ve diğer iç sınırlarda sözkonusu olabilecek sınırları geçerek ihlal etme girişimlerde tereddütsüz ateşli silah kullanma" düşüncesini onayladığından, 1983 ve 1989 yılları arasında DDR'in Federal Almanya Cumhuriyeti arasındaki sınırı geçerken sınır askerlerinin açtığı ateş sonucu yaşamını kaybeden dört insanın ölü-

Savcılık ne kadar fazla dosya sunuyor ise vur emrinin olmadığı daha da berraklaşıyor

münden sorumlu olduğu suçlaması yapılmaktadır. Bunun, sonraki yıllarda, 1989 yılına kadar kaçan insanların sınırlarda öldürülmesi için verilen "vurma kararı" olduğu söylenmektedir. Savcılık bugüne kadar, sınır askerinin Honecker'in adı geçen düşüncesinden hangi yollarla malumat aldığını gösteren bir nedensellik zinciri belirtememiştir. Sınır askerlerinin o dönem 1982 tarihinden beri, Halk Meclisi tarafından çıkarılan "Sınır Kanununa"göre hareket etmek durumunda oldukları göz önüne alınmalıdır. Sınır Kanunu, ateşli silahların kullanılmasını, Batı Alman Kanununa istinaden düzenlemekteydi.

Honecker'in bu söz konusu olan beyanının, sonraki yapının temeli olduğu da şüphelidir. Yapılan oturum tutanağında bu konuda ne bir talimatname, ne bir direktif, ne de bir emir mevcuttur. Ayrıca suçlananlardan birisi olan Streletz'in hatırladığı kadarı ile, toplantıda bulunmayan Bakan Hoffmann için hazırlanan ayrı bir tutanak nüshasından, diğer Ulusal Halk Meclisi üyelerinin tutumları ve Honecker'in beyanının kabul edilip bütünüyle onaylandığı anlaşılmaktadır. Tutulan rapor, "Yoldaş Kepler'e" ait bir rapordur.

Savcılık ne kadar fazla dosya sunuyor ise, "vur emrinin" olmadığı daha da berraklaşıyor. Sadece 1983 ile 1989 yılları arasında Sınır Kanununun uygulanması gereken ve muhtevası Sınır Güçleri elemanlarına okunan nizamnameler temeline dayanarak silah kullanılmıştır. Savcılık tarafından yaratılan "vurma emri fantomu" bu süre içinde "herkes benden konuşuyor, bir tek ben varım" anlaşıyla hareket edenlerin bir prensip haline geldi.

21.05.1991 tarihli tutuklama kararında, Erich Honecker'in beyanı, kaçanlara ateş etme emri içeren bir "Talimatname" olarak ele alınmaktadır. Geçmişte kaçanlara yardımcı olan Dr. Seidel başkanlığındaki Berlin Asliye Mahkemesi, 3.5.1974 tarihli Ulusal Halk Meclisi Oturumu ile sınırlarda vukuu bulan ölüm olayları arasında bir nedensellik bağı kurmaya muvaffak olamayacaktır. Mahkeme, DDR hukukuna göre mümkün olmayan suç ortaklığı yorumu çizmektedir, bilinçli ihmal ederek. Bir üst mercii olan Meclis Mahkemesinin 3.10.1991 tarihli kararında söz konusu fantom düşüncenin tasvirinde belirtilen suçla Honecker'in beyanının sonradan bir "Talimatname" olarak ele alınması ve bu "Talimatname"nin Ulusal Halk Meclisi Üyelerinin onayını aldığı, "Ulusal Savunma Meclisinin tereddütsüz olarak ateşli silahların kullanılması direktifleri "haline sokulduğu şaşırtıcıdır. Ve bu noktadan öteye gidilememektedir. Kasım 1991 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunulan itiraz hakkkında, "yeterli başarı şansı olmadığı" gerekçesiyle karar verilmemektedir. Bu 2. Senatonun 3. Barosu kararıyla bildirilmiştir. (Raportör, eski CDU-Devlet sekreteri ve RAF (Kızıl Ordu Fraksiyonu) davalarında Federal vekillerin davacılarından olan Hans Hugo Klein'dir.)

Eski DDR diğer ülkeler karşısında fiili tecavüzler icra etmedi. Onun temsilcilerinin çabaları "gerginliğin bertaraf edildiği süreçte" uluslararası alanda tanındı ve övgüler kazandı

Willi Stoph Anayasa Mahkemesine sunulan itirazda çeşitli anayasal nizamnamelerin ihlal edildiğini söyledi:

1. Devletlerarası hukuka göre, Federal Cumhuriyet kaza-i yargısının yıkılmış olsa başka bir egemen devletin temsilcisini yargılayabilirliği ihtilaf konusudur.

Devletlerin egemenlik eşitliği ilkesinden yabancı devletlerin organlarının dokunulmazlığı prensibi anlaşılmaktadır. DDR devletler hukuku mantığı açısından egemen bir devlet idi. Bir devlet yöneticisinin bir başka ülke topraklarında tüm hukuki konularda tam dokunulmazlık hakkına sahip olduğu itiraz götürmez. Devlet yönetici vasıfı ile yürütülmüş olan işlem ve tutumlar, görevin bitiminden sonra da dokunulmazlığa sahiptir. Bunlar sadece savaş hukukunun ihlalleri, insanlığa ve barışa karşı olan cürümlerdir. Eski DDR, diğer ülkeler karşısında fiili tecavüzler icra etmedi. Onun temsilcilerinin çabaları "gergin-

liğin bertaraf edildiği süreçte" uluslararası alanda tanındı ve övgüler kazandı.

2. Federal Almanya Cumhuriyeti Ceza Hukuku, yeni beş eyaletin katılımı ile birlikte, evvelki DDR'in alanlarına da girdi. Ama bu DDR'in varlığı döneminde gerçekleştirilmiş olan fiil ve işlemler için değil, sadece gelecek için geçerlidir. Anayasanın 103. maddesinin 2. fıkrasına göre, bir cürüm ancak cezalandırılabilirliği cürümün işlendiği dönemde yasal olarak belirlendiği taktirde cezai işleme tabii tutulur. Bu olayların cereyan ettiği dönemde, Federal Almanya Cumhuriyeti Hukuku, DDR'de oturanlar için geçerli değildi. Ateşli silahların kullanılması ile ilgili olmayan istisnalar söz konusuydu. Yapılan suçlamaların hepsi, 1982 tarihli Sınır Kanununun nizamnamelerine göre ölçülmelidir. Bu nizamnameleri çıkaranlar da, bunlara uyanların cezalandırılmayacağı gibi cezalandırılamaz. Onların tutumları olayların olduğu dönemde, DDR hukuk ölçülerine göre cezayı gerektirmiyordu.

3. Hukuk devleti prensibini ihlal eden mahkemelerin kararları, Willi Stoph davasında tutukluluk durumunu haklı göstermek için gerekli olan, suç işlediği yolundaki ağır şüpheyi, gerçeklerle değil, tam aksine iddialara tahminlere ve dosyaların muhteviyatından çarpıtılarak elde edilen bilgilere dayandırmaktadır. Kalp, kan dolaşımı ve diğer hastalıklara; ıslahevi baş doktorunun, tutukluluk stresinin her an için onun ölümüne neden olabileceği şeklindeki mütalaasına rağmen, tutukluluk halinden muaf tutulması yükümlülük verme koşulu altında dahi reddediliyor.

Meclis Mahkemesi buna karşı şu iddilarda bulunuyor: Zanlının ülke içinde ve.dışında sayısız ilişkileri olduğundan dolayı, mahkeme heyetinin taktirine göre, onun davadan kurtulup, kaybolma olanakları mevcuttur. Hasta yatağından mı kaçacak? Ve nereye?

Federal Anayasa Mahkemesinin ön tetkik komisyonu, bu anayasayla tekabül eden sorunları katiyetle başından savıp bertaraf etti: 1-"Devletin sonu ile birlikte, dokunulmazlığın verilmesini gerektiren belirleyici neden de yok olur."

2- Anayasanın 103. maddesinin 2. fıkrasının ihlali burada sözkonusu değildir. 3- Mahkemelerin kararları ağır şüphenin bulunduğunu, en azından savunulması gereken bir gerekçeyle, keyfi olmayan bir tutumla beyan ettiler. 4- Tutukluluk hali ancak, zanlının hayatını kaybetme veya sağlığında ağır zararlar olabileceği yolunda yakın ve somut tehlikenin söz konusu olduğu halde sürdürülmez ve ceza davası devam ettirilmez. Meclis mahkemesi, tutukluluk halinin ve ceza davasının yürütülmesinde böyle tehlikeli bir sonucun olmadığını, hukuki esaslara istinaden itiraz edilemeyecek bir şekilde belirtti.

Federal Anayasa Mahkemeleri kararlarının 51. cildinde gene 2.Senato 19.6.1979 tarihli karar da, bu durumla kıyaslanabilir benzeri bir davada "eğer ve ama" kelimelerine yer vermeden, tutukluluk halinin devamının anayasaya aykırı olduğunu tesbit etti. O hadise de, imparatorluğun Silahlanma ve Cephane bakanlığında Savunma Vekili iken Mittelbau/Dora toplama kamplarındaki mahkumların öldürülmesi cürümlerine ve Polonya seferi esnasında askeri bir birliğin komutanı olarak Polonyalı ve Yahudilerin kurşunlanmasına iştirak ettiği şeklinde suçlanan 71 yaşındaki bir hukukçunun yargılanması söz konusuydu.

Burada imtiyazlı ve farklı muameleler yapılmaktadır. Bunun elbette bir nedeni olmalıdır. Öyle değil mi?

(*) Gabriele Heinecke Willi Stoph'un avukatıdır. 1913 doğumlu Martin Hirsch, 1971-1981 tarihleri arasında Federal Anayasa Mahkemesi hakimliği yapmış olup, 12 Nisan 1992 tarihinde Berlin'de vefat etmiştir.

Burada imtiyazlı ve farklı muameleler yapılmaktadır Bunun elbette bir nedeni olmalıdır Öyle değil mi ?

Sizi anlamıyorum

Can, mektup, anlamak, e , ve...

AZAR GÖK

Önce mektup yazmak istersiniz, selam dilinize dolanır, dilinizi büker, kıramaz, kıramplaştırır. Çıkabildiğiniz yüksekçe, ama aklınızın kıyısında da olsa; tüm insanları, değip geçtiklerinizi, görüp unuttuklarınızı, göremeyip tasarladıklarınızı görebilen bir tepeden bakarsınız aşağıdaki kalabalığa.

En sevdiğiniz ve en özlediğiniz, en göresiniz ve en duyasınız içindedir bunun, ancak o tepeden inmeye başladığınızda yeryüzü haritası sizi kendi boyutlarında küçültür; ya Eminönü'nde bir durağa, ya Ankara'da bir sokağa, ya da okulda bir sıraya oturtur, artık o tepe üstünüzdedir.

Bütün gülmeleriniz ve bütün ağlamalarınız o tepede "gerçek"leşir. Aşağısı ile olan farkınız, bir feet farkı bile değildir. Ölçemezsiniz. Tuhaf, mektup yazmanız gerekir.

Bana niçin yazmıyorsun sorusu sorulduğunda, yazdığım herşey için de niçin yazıyorsun sorusu gelir peşinden.

Niçin?

Çünkü'nün bir kadın, bir erkeğin Niçin olduğu doğrudur. Tersi de doğrudur.

Niçin?

Sorunun püf noktası *e* harfindedir belki de. Niçin'in düşmüş, saklanmış, dile gelmeyen *e*'sinde. Ne için? Bak, nasıl da ayırıyoruz o zaman hecelerine soruyu? Bunun önemi mi *ne*?

Bu soru sözcüğünün *e*'si, sorudan kaçan bir *e* de onun için. Tüm suç dilimizde değil ya, Türkçede bazı harflerin düştüğünü biliriz, işimizi kolaylaştırır. Ya zorlaştıranı yok mu? Bu sorunun da yanıtı bu ses göstergesinde: *e*

Şöyle açıklayabilirim; lütfen kızmayın, kasılmayın hemen. Bu *e*'nin dilde eriyip kaybolmasıyla ilgilenmiyorum, gramerle hiç ilgilenmiyorum, etimoloji ile de.

Ne'nin karşılığı oluyor. Niçin, yani *e*'siz olan soru sözcüğü, soruyu yön ya da amaç vurgusundan kurtarıyor, nesnelleştirmeyi ummuyorsunuz. Ancak, Ne için'de bunu ummak gerekiyor. *E*'nin aradan çekilmesi çok hoşuma gidiyor o zaman. İşte "o" zaman, tıpkı; biri ölmüş de eksikliğini du -yuyorsunuz gibi bir duygu yerine, o'nun yokluğunun içinde olduğunuzu hissetmek gibi bir buruk uyandırıyor hepbirlikte, içimizde.

Hatta (hata değil), zaman zaman yokluğunu duymak, eksikliğini örtmekten çok daha ağır geli - yor o'nun(Küçük o'nun yani). Sonuçta, mistik değil, gerçek bir neden'*e* ulaşılıyor sanki.

Abartısız, olağan, ama somutun ve soyutun uçlaştığı iki karşıt noktanın geriliminde bir yerde duruyorsunuz. *E*, işte bunu yapıyor, en azından böyle bir ilişkilenmeye örnek teşkil ediyor. Örneklerden hoşlanmamak elimizde, ben bu elimdeki örnekten hoşlanmıyorum, ama "örnek" olduğu için. Ööö!

Örnek vermek yerine, kendisini ele alıyorum ve bu nedenle *e* üzerinde konuşmayı yeğliyorum. Böylece n*e* isim, kişi, görüntü, n*e* de tek olayın, olgunun koşullayıcılığı mümkün oluyor. İlinti zinciri oluşuyor ve seni sevmek mümkün bir acı haline dönüşüyor! (En uzak ihtimal üzerine alınsın.)

İşin bu kısmı hakkaniyet ölçülerini aştı. Bunu tartışmayacağım, Yeniden mektup örneğine dönmek istiyorum.

Yazmak benim için konuşmak kadar büyük bir kötülük. (sınırlıyor, bıktırıyor. Yapma'nın mazereti oluyor.)

Çaresizliğin iyiliğinden söz etmeye başlamanın bir ya da bir kaç anlamı yok. Fiil için, fiilden ve fiile... Yani aslolana, aslolanın kendi sınırlarını zorlayarak, kendini parçalayıp yeniden parçalanma zorunluluğunu hissedinceye kadar... Bizzat gerçeğini yakalamaya ramak kalıyor ve...

Biz, ramak'la aramıza bir tarihsel serüven koyduk Yalın ayaklarımız dolaşır koynunda. Şehrin bu yarası. Bu yakası.

Gözlerimi yumarım, sızar bir bakış kapakçıkların arasını aralayarak yine de, yumamamış da olsam körelirim. Sanki her şeyi biliyorum, bir tanrısal hiçlik ve herlik duygusu ile sabitleniyorum.

Bu, işte bu...nasıl anlatsam'ı.

Aslına bakarsanız otobüs bekliyorumdur.

Bizzat gerçeğinin içinde!

Ancak, "bizzat" gerçek nedir ki? Hikayeleşip gidiyoruz. Bizzat gerçek, bu dil'in ve dilin aklının gizlediği şey. O zaman bu dil'le sözün ve yazının yeni giz işleme yolları, dolayları ve hatta deşarjları

ürkütüyor beni. Tek ifade aracım boşlukta sallanan bir el. Nasıl, nasıl anlatırım ki size bu hissi. Bu nedenle de hiçbir şeyi aklımda tutamam.

Bütün korkularımla nesnelleştirmekten kaçışın bir çabasını cesaretle pekiştirmeye çalışırım. Aslında, asıl olan, yani, diye kem küm etmelerin de bir mantığı var değilmi ya.

Mesela, sevdiğim bir insana, kendisini sevdiğimi söyleyebilmem için, başka şey veya kişileri de, sevdiğimi anlayacak şekilde işitmesi gerekir bunu. Ya da, bilmesi gerekir ki, rahatlıkla söyleyeyim.

Tüm bunların altında yatan şey, o gerçek ya da gerçeklik olarak kavranan şeyin ortak fiil içinde olunacak kadar içinde olma çabasıdır. Çok basit, yaşamak ve hissetmek. Fütursuzca.

Evet, bu kadar basit.

Ancak, daha organlarının adını bile sesli bir biçimde telaffuz edemeyen insanlarlar ve benzerleri de o kadar çok ki?

Hangi dil?

Dil, kurtarıcım ve ifade aracım olmaktan çıkmış, beni donduran, ceninimle ölümüm arasındaki "kalıp" çeşnisi oluvermiş bir katılıkta. O zaman birinin; "Bir sorununu anlaması"için beklediği "Dişim ağrıyor" ya da "Aaah, aah"ı ağzından koyverdiğin an, bu derde inanmak senden uzaklaşıyor ve ikinci bir kategori oluşuyor.

Paylaşmak kategorisi.

Böylece dünya ile aranıza vazgeçilmez bir hayat alanı çıkıyor. İşte hayat! Kuşlar cik cik ötüyor.

Dil diyorum da sıkılıyor insan konuşmaktan.

Daha insaflı olmak için indirgemeciliğe yöneleceğim. Mesela, bilinen dil'in kullanımında çekilen güçlüklerden biri olan anlam ve anlatma sorunu, varolan dil'e sığdırılmak istenince, o dil kullanılmayı gereksiz, hatta ahmakça hale getirebilir. İşte, bütünü belirleyen parça değerin de bir sorun. O halde bu sorunla da ilgilenebiliriz. Böylece öz ile dışarısı arasındaki temel sorun ve mistifike ilişkiden kurtulunmuş ve daha uğraşılabilir bir alana geçmiş oluruz.

Bizim yeni Ludwig de (Witgenstein) bu dertten muzdarip idi. Sonunda bir son buldu kendine ama bu son onun sonu değildi. Fukuyama'nın "Tarihin Sonu" idi. Azizler hep sonla ilgilenir de. Baudrillard da.

Medya profesörlerinin akıldaneliğine düşmemek için küçük bir gayretle yeniden ama yeniden mektup yazmanın gereklililiği üzerine dönüyorum. İnadım inat.

Sorunu tesbit etmiştik: Mevcut dilin bile kullanımındaki aşırı güçlüklerin, onun varoluş koşulları kadar varoluş biçimlerinin tarihiyle de ilgilidir. O dili kullananı da, kullananın dilini de gereksiz kılıyor çoğu zaman. Ancak, bu isteği duyduğu sürece, yoksa - gereksizlik- yakıştırmak gibi bir saygısızlık yapmıyorum. Bu büyük bir saygısızlık olurdu. Hem de çok büyük.

Bu gereksizliği, somut varlığın gereksizliğinden çok, o varlığın somutluğunu gereksizleştirmesinden anlamak gerek. Bu önemli ve dönüp durulmalı burada, tuluatçı bir yetenekle.

Hayıflanmalara aldırmıyorum. Şu anda acıkmış ve yarı hülyalı dalmış değilim, aramızdaki bir sorundan sözediyorum ve yüksekçe bir tepeyi aklınızda tutmanızı öneriyorum.

Paris Moskova hattında, bir Rus treninde dazlaklara yakalanma ihtimalini hesaplarken de bu dil'i ve bağlantı kurmaya çalıştığım Can'ı aşağı yukarı böyle sorugulamıştım.

Can bunun farkında değildi, başkasına yazdığım bir mektubun ilk üç sayfasını samimiyetsiz bulan Can'a kızıp üç çarpı altı sayfa bir mektup yazmış, bir çırpıda postaya vermiştim. Telefon da kullandım kaç kez. Ama bütün bunlar iğreti davranışlarımı gereksiz hale getirmişti.

Bir işgal evinde az sonra nefret edeceğim bir şarkıyı büyük bir keyifle ve defalarca dinlemiştim. Gabi'nin ziyaretleri ya da köprüde bisikletle karşılaşmaları sırasında Can'ın ince uzun bir insan olduğunu kestirmiştim, bir de kiliseden aldığı ucuz ama çok kaliteli, heybetli bir paltononu içinde prüten davranışlar sergilerken. Yanaklarından gözlerine doğru tüten bir dumanın, hayali bir sigara dumanının arkasında hep belirsizmiş gibi duran yüz hatlarını... herneyse, aynı dil, benim Can'ı bu sözler arasında dondurup kafanıza resmetmeye zorladı.

Oysa Can, aynı zamanda bir başka izlektir de.

Yalnızca mektup yazdığım bir insan vardı. Çok mektup. Son zamanlarda az oldu. Çok telefon konuştuğum bir insandı.

Söz ve yazı eyleminin yoğun olduğu ender ilişkilerden sayılır. Ancak, sözün ve yazının bir ilişki formu oluşturduğu ve bunu dondurup kendi döngüsünde yeniden ürettiği çıktı ortaya.

Söz ve yazının, bütün bilgi ve duyumları birbirine karışıp us-düş tarlasına ektiği zaman ortaya çıkan bu ilginç, doygun ve kendi mantığı, kendi duygusallığı içinde yoğun olan biçimin, gerçekte, birbirine özür dileyen iki fiilin yarattığı bir olgu oluşu ne kadar da komik! Komik!

Dahası, sustukça kırılan biçimler içinden çıkan gerçeğin cisimleşmiş hali de soyut olarak kavranabiliyordu. Sıfır!

Peki, bunu somutlamak nasıl bir şey olacaktı? Can bu sorunun da yanıtını istiyordu benden üç satırlık notunda.Vermedim. Veremezdim. Ne diyecektim? Hiç. En çok, buruk haliyle hala orada duruyor hayaliyle! Ya da otomobil camlarını silerek bozuk para devşiriyor. Ne farkeder?

Bir çocuk aldırıyor veya yüzü çizilmiş gülerken, ışık damlıyor. Beni sevmiyor hala, çünkü beni çirkin ve çekilmez buluyor, biraz eğri, hatta beceriksiz. Öfkeli, saygısız belki de duygusal! Tuhaf, beni nasıl buluyor? Nassıl, nassıl? Aradığında insan?

Peki, peki, itiraf ediyorum: (‡)

Artık elimden bir şey gelmez. Dilimden gelmediği gibi. Ancak bazı küçük ricalarım olacak.

Birinci küçük ricam: Lütfen yarın da sokağa böyle çımayın.

Öbür gün de çıkmayın yarınki gibi.

Ama asla bugünkü gibi bir daha çıkmayın.

Bir küçük değişiklik yapın: Herşeyi. Mümkünse, yük olmazsam size, beni de çağırın.

Bunları mektupta yazamazdım. Bir sunuş, bir bitiş, bir ahval, bir halet-i ruhiye...sorma gitsin.

Gerçekte, selam her şeyin önündedir, mektupta en sonadır filan.

Bir de, hiç unutmam, mektupların muhatabı bellidir.

Ben niye, muhatabı, kenidini aşan bir mektubu birineyazamıyorum?

Bunu niçin bana soruyorum ki?

Ya siz?

Mektupların, bu geri çekiciliğini keşfettikten sonra susmaya başladım. Susan ve susayan bir insan olmayı yeğledim. Konuşurken de yazarken de kullandığım dile direnmeyi seçtim., Böylece anlaşılmaz hale geldim.

Bir insanın yaşadığı, gerçeklik olarak duyumsadığı ve öyle bir durumda dil, öyle oluşunun bir ifadesi olarak kendisine ilk ihaneti yapar.

Peşinden gelsin ihanetler. Kendi dışınızda, herhangi bir ikinci ilişkinizde hiç kullanmadığınız sözcükleri aklınızda tutup ağzınıza almadıklarınızı bir sıralayan, hadi söyleyin bana. Tüm düşsel, varsayımsal, tasarımsal, sezgisel biliş ve duyuşlarınızı söze döküp ikircimsiz, ortalıkta kullandığınızı varsayın bir de. Sonra her ikisini birlikte yapmaya karar verin. Sonra bedeninizin uyduğu biçimleri ve biçimlediği uyumları bozun, çıkartın, sonra da rahat bir nefes alın. Bakın şimdi ne oldu? Dilin size ihanetine ettiğiniz ortak ihanetlerin bir kısmından kurtuldunuz, ancak acı çekmeye başladınız.

Sığmıyorsunuz, hiç bir kaba sığmayacağınız çıktı ortaya. Beni kandırmayın, peki, dilinizin ihanetini ne yaptınız? Bin yıldır size akıl olan dilin? O'nunla hesaplaşmanız olmadan bütün çabanız eklektikti, boşunaydı.

N*e* olur susun?

Sonra da mektup yazmamama kızıyorsunuz, yazınca da, mektup değilse bile bana kızıyorsunuz. Bana da bir söz verin. Ne olursa olsun, ne dediğinizi kolay kolay anlamayacağımı varsayacaksınız, yazarken de, konuşurken de. Mesela:

"-Nasılsın?"

İnanın sizi anlamıyorum. İnanın.

AGM. (A dı Geçen Mektup)

"Ocak başı İstanbul

Sevgili (atıyorum, iks)

...

Dışarıda yağmur yağıyor (acaba?), gök de gürlüyor (!), seni düşünüyorum (yüzlerceni), Acaba diyorum (acaba), beni niçin aramadı (gereksizdi), sonra aklıma çok hasta olabileceğin geldi ve (hangi açıdan), tabi ki üzülüverdim (kime-kim).

Geçenlerde bir ortak tanıdığı rastladım (eski solcu), bir pazarlama şirketinde çalışıyormuş, eski defteri kapatmış (günlüğünü mü, borç defterini mi yoksa, yoksa adres defterini mi?), bende hiçbirinizin telefonu dahi yok diye yakındı. (Öyle ki, kaybedip bir daha üzülmesin diye ben de hiçbirini vermedim) Yalnızca seninkini verdim. (Eski olanı). Bir kahveye oturup iki bardak çay içtik (eski günlerin hatırına), Dünyayı artık farklı gördüğünden sözetti (Alnının ortası Engin Ardıç'a benziyor, beyninin ortası da Çandar'a, konuşurken alt dudağı çenesinin gerisine düşüyor) Ne diyor biliyor musun? (bit pazarına nur yağmış geçenlerde) Eskiden de ekmek kavgası vermiş, şimdi de yaptığı aynı şeymiş. (bak bu doğru!) Bana bir tencere satıp gitti (şimdi onda ne pişirilebilir onu düşünüyorum.)

...

Bugünlerde ben de işsizim (hiç işim olmadı, dünyaya niye geldim onu merak etmeye başladım), o eski işimden (tabelacılık) ayrılalı üç hafta oluyor. (Tahminen, ama tahminlerim tutmaz).

Yeni bir iş arıyorum (Pazarlamacılık dışında,) O tanıdık arkadaş da bana şirketinde dolgun ücretli bir iş önerdi (lütfetti) Tabi, düşünmem lazım (daha iyi fikirlerim var!). O iş olursa, kısa zamanda sana da yardım edebilirim. (Bana biraz yardım eder misin?)

O çok iyi. (gizli özne, başarılı erkeğin ardındaki kadın da olabilir, piyango bileti de) Selamı var. (Seni tanımıyor ki?) Hem de çok, bir an evvel göresim geldi diyor. (Belki, tanısa derdi gibisinden) Bana karşı da çok iyi. (Sıfır yaka kazak örüyor, sigara içme diyor, felsefe yapma diyor, siyaset yapma diyor, filmi beraber izleyelim diyor, of çok yoruldum diyor, beni istet diyor: ben de markete gidip margarin alıyorum şimdilik.)

Bana gelince, iyiyim. (tabi iyi olurum o zaman.) Sen nasılsın. (sana gelince iyi misin?)

O iyi mi? (gizli özne başarılı bir iksin yanındaki y, ya da elektirik ocağı, biraz daha zihnimi yorarsam hani , anneannesi)

...

Bana yazmaya devam edin. Hoşçakalın."

HALUK YURTSEVER

SÜREKLİLİK VE KOPUŞ İÇİNDE

MARKSİZM VE TÜRKİYE SOLU

ETKİ

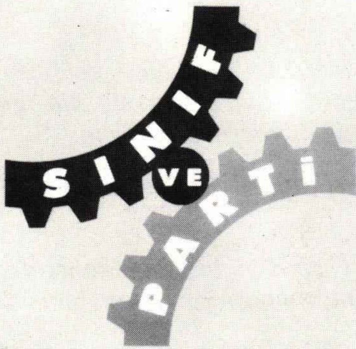
Aşırı determinist yaklaşımların en büyük yanlışı insani nesneleştirmesi ve giderek silmesidir. Her şeyin tarihin ve toplumun otomatik yasalarına göre ilerlediği bir süreçte insan hiçtir. Ve marksizm adına düşünülebilecek en büyük yanılgı budur. İnsan iradesinin tümüyle bağımsız hiç bir ulusal toplumsal nesnellik düşünülemez. Tarihi yapan insandır. İnsanın değişeceğine, yeni insanın yaratılacağına inanmayan sosyalist olamaz. Çünkü - sosyalizm yeni insanla kurulur. Sosyalizmi insanlar kurar. Eğer insan buna yetenekli değilse sosyalizm çabası boşunadır.

***

Sosyalizm düşüncesi, bilim yöntemi üzerinde temelleniyor. Bilimin gücüyle de olsa olmayanı tasarladığı ve önce düşünce planında kurduğu için ütopyacı birrenk taşıması kaçınılmazdır. Ama sosyalizm bilimin objektivizmine de, ütopyacılığa da indirgenemez.

Son zamanlarda, evrimci ve gerici nesnellikler birçok içtenli devrimcide bütün kavga ve çelişkiyi, bugünkü kötü gerçeklikle güzel ütopyalarımız arasında gören ve gerçekler dünyasından uzaklaşan bir eğilim yarattı. Bu bir kaçıştır ve her kaçış gibi son derece yanlış ve yararsızdır.

HALUK YURTSEVER



ETKİ

Türkiye en büyük netlikle en büyük bulanıklığın bir arada yaşandığı paradoksal birülkedir. Sınıf konumlarındaki netlik ve aradaki tamponların aşınması iki temel sınıf arasındaki karşıtlığın doğrudan çatışmaya dönüşmesini getirmiyor. Tamponların etkisizleşmesinin yol açtığı nesnel uçlaşma siyasal ve örgütsel yansımalarını, maddi fiziksel ifadelerini kendiliğinden yaratamıyor. İşçi sınıfındaki bilinç ve örgütlenme zaafları, komünist hareketin dağınık ve güçsüz durumu, temel sınıf karşıtları çerçevesindeki bir saflaşmanın açık biçimler almasını güçleştiriyor. Sınıf savaşımının pratik momentlerinde, örgütlü siyasal eylemde anlatımını bulamadığı, ikincil çelişki ve gruplaşmaları asimile edemediği zaman sınıf karşıtlıkları güncel bir kutuplaşma biçiminde sivrilmiyor.

***

Oportünizme karşı savaşılmadan burjuvaziye karşı savaşılamaz! Bu belgi doğrudur. Ama bugün bu doğru belginin vurgusunu değiştirmek gerekiyor: Burjuvaziye karşı savaşılmadan oportünizme karşı hiç savaşılamaz!

ETKİ Yayınevi: Gençtürk Cad. Çukurçeşme Sk. No: 18 Kat: 2 Laleli / İstanbul

"Geleneksel sol politikada, politik faaliyeti aşkınlaştıran ve indirgemeciliğe götüren anlayışın temelinde pozitivizm ve idealizm gibi burjuva aydınlanma çağının temel argümanları olduğunu yinelemek istiyorum. Marksçılığın bundan etkilenmiş olması bir tarihsel kronoloji gerçeğine inanmakla bile anlaşılır bir durumdur, ancak marksçı yöntemin bunu aşmada basiretsiz olduğu sonucunu çıkarmak da öngörüsüzlük sayılmalı."

(İdeolojik ve Epistimik Kopuş Sorunu, Mesut Hastürk, sf. 25)

"Türkiye soluna damgasını vuran bir program anlayışı sosyalist saflarındaki inatçı etkisini sürdürüyor. Daha ilginci, ister sönüp giden hareketlere, ister varlığını şu ya da bu biçimde sürdüren hareketlere ait olsunlar, bugüne dek ortaya atılan ve birbirinden çok farklı olduğu savunulan programlar özleri açısından şaşırtıcı berzerlikler gösteriyorlar."

(Türkiye Solunda Program Disiplinsizliği, Haluk Yurtsever, sf. 16)

"Ben tabi ki kendimi DDR'in izlemiş olduğu politikadan ve bizim inşa ettiğimiz devletin sonuç olarak nereye vardığından sorumlu hissediyorum. Bu sorumluluk, beni seçen ve diğer biçimiyle bana güvenen kadın ve erkeklere karşı sözkonusudur. Ayrıca kendimi, bir işçi çocuğu olarak gençliğimden bu yana saflarında yer aldığım uluslararası işçi hareketine karşı sorumlu hissediyorum."

(Willi Stoph Olayı, sf. 39)

"Özelleştirme sadece KİT'lerde devletmi patron olsun, yoksa özel sektörmü olayı değildir. İşlem böyle olmakla birlikte işin bir de ideolojik boyutu vardır. "yeni" sağ iktidarlar özelleştirmeyi ideolojik yükü ağır basan global bir harekete dönüştürmüş durumdadırlar."

(Özelleştirme, S. Önal, sf. 20)

"Fidel'in devrimi dünyada Havana Purolarını ünlen-dirdi, gelecek olan Kürdistan devrimi de Kürt tütününü ünlendirecek. Söyledikleriniz tüm gerillaların gözlerinde bir çoşku yaratır. bu coşkuyu sizde duyarsınız. Devrim! "

(Gerillaya Övgü, H. Fikret, sf. 23)

"Gecekondu kültürel boyutlarıyla; kırsal bir yaşam biçiminden kentsel yaşam biçimine geçişte, oluşan ara kültür ve yaşam biçiminin mekansal yansımasıdır"

(Yoksun Mekan Gecekondu, Erol Alparslan, sf. 34)

DEVRİM AYLIK SOSYALİST DERGİ SAYI 12 KDV'Lİ 10.000 TL